

Kommunledningsförvaltningen

Kallelse

2023-09-21

Sammanträdande organ

Viadidaktnämnden

Tid

2023-09-26 klockan 13:30

Plats

KTS-salen Drottningatan 18 Katrineholm

Nr	Ärende	Beteckning
1	Upprop	
2	Val av justerare	
3	Fastställande av dagordning	
4	Verksamhetsinformation - Presentation SFI	
5	Delårsrapport 2023	VIAN/2023:77
6	Yttrande gällande samråd framtidsplan 2050 - Översiktsplan för Katrineholms kommun	VIAN/2023:74
7	Remissvar - Idrottspolitiskt program 2024-2027	VIAN/2023:68
8	Bedömning av dataskyddsefterlevnad 2023	VIAN/2023:42
9	Sammanträdesdagar 2024	VIAN/2023:76
10	EU-kommissionens förslag till förordning och rådsbeslut om skydd för utsatta vuxna	VIAN/2023:70
11	Redovisning av delegationsbeslut	VIAN/2023:75, VIAN/2023:72
12	Meddelande	VIAN/2023:78

Viadidaktnämndens delårsrapport 2023

Förvaltningens förslag till beslut

Viadidaktnämnden godkänner delårsrapport för 2023 och överlämnar den till kommunstyrelserna i Katrineholm- respektive Vingåkers kommun.

Sammanfattning av ärendet

Viadidakt har upprättat ett förslag till Viadidaktnämndens delårsrapport för 2023.

Delårsrapporten innehåller en översiktlig och sammanfattande redogörelse för perioden 1 januari till och med 31 augusti 2023. I delårsrapporten redovisas och analyseras läge och förväntad utveckling gällande Viadidakts verksamhet och ekonomi, i förhållande till de beslutade målen och de ekonomiska ramarna.

För perioden januari – augusti redovisar Viadidakt en positiv avvikelse mot budget om 330 tkr.

Ärendets handlingar

- Delårsrapport 2023

David Andersson
Utredare

Beslutet skickas till:

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen Vingåkers kommun

Akten

Delårsrapport

Delår 2023

Innehållsförteckning

Inledning	3
Ansvarsområde och organisation	4
Ansvarsområde.....	4
Väsentliga organisationsförändringar	4
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	5
Verksamhetsrapport	5
Volymutveckling.....	5
God ekonomisk hushållning och måluppfyllelse	8
Samlad bedömning av förväntad utveckling	8
Förväntad måluppfyllelse resultatmål	9
Ekonomisk ställning	12
Driftredovisning.....	12
Investeringsredovisning	12
Väsentliga personalförhållanden	14
Personalkostnader & personalstyrka	14
Medarbetarskap & ledarskap	14
Kompetensförsörjning & kompetensutveckling.....	14
Hållbart arbetsliv & arbetsmiljö.....	15
Förväntad utveckling	16
Åtgärdsplan	17
Planerade åtgärder	17

Inledning

Delårsrapporten ska innehålla en översiktlig och sammanfattande redogörelse för perioden 1 januari till och med 31 augusti 2023. Strukturen på delårsrapporten utgår från styrsystemet, kommunplanen och övergripande plan med budget. Det är vad som beslutats i Kommunplan 2023-2026 och Övergripande plan med budget 2023-2025 som delårsrapporten ska svara upp gentemot.

I delårsrapporten redovisas och analyseras läge och förväntad utveckling gällande kommunens verksamhet och ekonomi, i förhållande till de beslutade målen och de ekonomiska ramarna. Syftet med delårsrapporten är att ge underlag för att kunna vidta åtgärder om utvecklingen inte följer det som planerats.

Ansvarsområde och organisation

Ansvarsområde

Viadidaktnämnden är den gemensamma nämnden för vuxenutbildning, högre studier och arbetsmarknadsinsatser i Katrineholm och Vingåker. Vuxenutbildningen omfattar grundläggande och gymnasial vuxenutbildning, svenska för invandrare (sfi) samt komvux som anpassad utbildning på grundläggande och gymnasial nivå. I uppdraget ingår också ansvar för samhällsorientering för nyanlända, studie- och yrkesvägledning för vuxenstudier samt validering.

Viadidaktnämnden ansvarar även för att i samverkan med olika utbildningsanordnare tillhandahålla yrkeshögskoleutbildningar och universitets- och högskoleutbildningar. Vid lärcentrum Campus Viadidakt kan högskolestudenter få tillgång till studielokaler, teknisk utrustning och möjlighet att tentera på hemmaplan. Syftet är att ge fler möjlighet att läsa vidare på eftergymnasial nivå och därmed bidra till en högre utbildningsnivå i kommunerna.

Inom arbetsmarknadsområdet ansvarar Viadidaktnämnden för insatser för personer som står utanför arbetsliv och utbildning. Fokus i arbetet är individens självförsörjning. Viadidaktnämnden samordnar även kommunala feriearbeten för ungdomar efter år ett på gymnasiet. Vidare deltar Viadidaktnämnden tillsammans med andra nämnder i arbetet kring ungdomar som varken arbetar eller studerar.

Väsentliga organisationsförändringar

Avtalet mellan Katrineholms kommun och Vingåkers kommun gällande den gemensamma nämnden Viadidakt är uppsagt och kommer att löpa ut vid årsskiftet 2024/2025.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Verksamhetsrapport

Svenska för invandrare (sfi)

En minskning av antalet nya uppehållstillstånd innebär en minskning av antalet individer som omfattas av etableringslagen och därmed minskad schablonersättning till kommunerna. Detta innebär i praktiken två utmaningar för sfi-verksamheten inom Viadidakt, dels en minskad budget samt en elevgrupp som i majoritet består av återkommande individer med svag progression. Måluppfyllelsen inom sfi sjönk under 2022 som en effekt av ökade avskrivningar på grund av bristande progression. Åtgärden förväntas ha en långsiktigt positiv effekt på måluppfyllelsen inom sfi. Minskningen både av elevolymer och schablonersättning genererar behov av effektiviseringar inom området för att ligga i fas med budget.

Förändrad behovsbild

Antalet deltagare vid arbetsmarknadsenheten har minskat de senaste åren och då företrädesvis på grund av färre anvisningar från socialförvaltningarna. Parallellt med detta har deltagarna i den anvisade gruppen en mer komplex problematik än tidigare vilket oftast kräver bredare längre insatser. Förändrade behov hos deltagarna genererar behov av metod- och kompetensöversyn inom verksamheten för att öka måluppfyllelsen, minska antalet långtidsarbetslösa och stärka personer med svag konkurrenskraft på arbetsmarknaden. Projektet SamKraft, som syftar till att hitta rätt insats till individen utifrån fördjupad kartläggning i samverkan med vården, är en satsning som görs i syfte att hitta nya metoder för att matcha deltagare till rätt insats med målsättningen stegförflyttning mot arbete eller studier.

Volymutveckling

Volymmått	Utfall jan-aug 2023	Prognos 2023	Utfall jan-aug 2022	Utfall 2022
Producerade verksamhetspoäng gymnasial nivå	261 148	420 000	299 571	391 249
Producerade verksamhetspoäng grundläggande nivå	60 886	75 000	57 649	74 774
Studerande inom svenska för invandrare, sfi	423 varav 73% kvinnor, 27% män	525	517 varav 68% kvinnor, 32% män	590 varav 68% kvinnor, 32% män
Studerande inom samhällsorientering	620 varav 63% kvinnor, 37% män	600	557 varav 62% kvinnor, 38% män	792 varav 62% kvinnor, 38% män
Studenter som i sina eftergymnasiala studier använder lokaler och service vid lärcenter Campus Viadidakt	214 varav 64% kvinnor, 36% män	280	214 varav 67% kvinnor, 33% män	254 varav 65% kvinnor, 35% män

Volymmått	Utfall jan-aug 2023	Prognos 2023	Utfall jan-aug 2022	Utfall 2022
Aktiva klasser på plats vid Campus Viadidakt	19	19		
Mottagna ungdomar inom aktivitetsansvaret	129 varav 53% kvinnor, 47% män	180	101 varav 38% kvinnor, 62% män	156 varav 42% kvinnor, 58% män
Deltagare i arbetsmarknadsåtgärd i Katrineholm anvisade av socialförvaltningen	109 varav 53% kvinnor, 47% män	200	158 varav 73% kvinnor, 27% män	178 varav 71% kvinnor, 29% män
Deltagare i arbetsmarknadsåtgärd i Vingåker anvisade av socialförvaltningen	44 varav 52% kvinnor, 48% män	75	52 varav 54% kvinnor, 46% män	61 varav 43% kvinnor, 57% män
Deltagare i arbetsmarknadsåtgärd i Katrineholm anvisade av Arbetsförmedlingen	70 varav 60% kvinnor, 40% män	80	57 varav 56% kvinnor, 44% män	75 varav 61% kvinnor, 39% män
Deltagare i arbetsmarknadsåtgärd i Vingåker anvisade av Arbetsförmedlingen	24 varav 29% kvinnor, 71% män	40	21 varav 57% kvinnor, 43% män	24 varav 50% kvinnor, 50% män
Ungdomar 16-24 år från Katrineholm på Viadidakt ungdomstorg	56 varav 30% kvinnor, 70% män	80	42 varav 38% kvinnor, 62% män	63 varav 35% kvinnor, 65% män
Ungdomar 16-24 år från Vingåker på Viadidakt ungdomstorg	12	20	14	16
Feriearbetare i Katrineholm	255 varav 53% kvinnor, 47% män	300	354 varav 48% kvinnor, 52% män	286 varav 49% kvinnor, 51% män
Feriearbetare i Vingåker	63 varav 44% kvinnor, 56% män	100	72 varav 42% kvinnor, 58% män	72 varav 42% kvinnor, 58% män

Kommentar till volymutveckling

Antalet producerade poäng på gymnasial nivå fortsätter att minska. En fortsatt god arbetsmarknad och stigande priser kan ha påverkat valet att arbeta framför att studera. På grundläggande nivå har minskningen av verksamhetspoäng avstannat och tenderar snarare att öka något. Trots minskade volymer på sfi, där de flesta elever inom grundläggande nivå kommer ifrån, så har genomströmningen av godkända elever ökat något under våren vilket bidragit till att fler har gått vidare till grundläggande utbildning. Lagändringen som medger att ukrainska medborgare har möjlighet att läsa sfi, gav ett litet tillskott av nya elever, men har ingen större påverkan på den totala volymen. Ökade volymer inom samhällsorienteringen beror på ökat inflöde från externa kommuner som Viadidakt har avtal med. Här överstiger volymen prognos för 2023 men förväntas falla på längre sikt.

Den goda arbetsmarknaden avspeglas även i volymerna hos arbetsmarknadsenheten där antalet anvisade deltagare de senaste åren har sjunkit. Tendenser till ökning kunde ses innan sommaren och Arbetsförmedlingens bedömning är att arbetslösheten kommer att stiga under hösten vilket kan påverka volymerna uppåt igen, men med viss fördröjning.

Ferieungdomarna tillhörande den ordinarie årskullen som tackade ja till arbete var något färre än

föregående år. Utöver de ovan redovisade feriearbetarna fick 70 ungdomar, som tillhörde annan målgrupp, möjlighet till sommarjobb via statliga medel och här var intresset större än antalet platser.

Även intresset hos unga att söka sig till Ungdomstorgets verksamhet ökar vilket avspeglas i volymmåtten.

God ekonomisk hushållning och måluppfyllelse

Samlad bedömning av förväntad utveckling

Tillväxt, fler jobb och ökad egen försörjning

Arbetsmarknaden har de senaste åren varit stark men det förändrade omvärldsläget och de snabba räntehöjningarna påverkar även arbetsgivarna och Arbetsförmedlingens prognos är att arbetslösheten vänder uppåt under hösten. En positiv effekt av detta kan vara att fler väljer omskolning via studier medan risken är att fler behöver försörjningsstöd. Även om arbetslösheten ökar under hösten sker en eventuell volymökning av anvisningar till Viadidakts insatser med viss fördröjning och påverkar troligen inte volymutvecklingen för året.

Utökningen av andelen deltagare inom arbetsmarknadsenheten med komplex problematik som kräver breda långa insatser kan ha en negativ inverkan på måluppfyllelsen för året.

Av de ungdomar som har avslutats hos Ungdomstorget under den första delen av året har 24 % gått till arbete och 14% till CSN-berättigade studier. Inom ramen för insatsen studiespåret, som syftar till att motivera och stödja de ungdomar som vill återuppta studier och färdigställa sin gymnasieexamen, har strategier tagits fram för att locka fler ungdomar inom ramen för det kommunala aktivitetsansvaret att ta del av insatserna på Ungdomstorget. Delar av Ungdomstorgets verksamhet ingår i projektet Ungas återtåg som bedrivs i samverkan med Arbetsförmedlingen och Flens kommun. Projektet syftar till att minska arbetslösheten bland långtidsarbetslösa ungdomar i åldern 18-24 år i kommunerna som en del av den ökade satsningen på ungdomssidan och bedöms bidra till att stärka måluppfyllelsen för helåret.

En stark och trygg skola för bättre kunskaper

Resultaten för komvux har försämrats, även inom sfi. Arbetet med att avskilja långvariga återkommande elever från studierna utifrån att förutsättningar för progression har bedömts som obefintliga, har på kort sikt haft en negativ inverkan på resultatredovisningen. I det längre perspektivet bör det dock innebära att fler av de kvarvarande eleverna klarar studierna tillfredsställande med högre måluppfyllelse som följd.

För att öka måluppfyllelsen för komvuxeleverna har Viadidakt valt att fortsätta satsa på flexibla platsbundna kurser i eget utförande, både på grundläggande- och gymnasial nivå. En stor del av eleverna är i behov av stöd och anpassning vilket denna typ av undervisning medger. Vid behov finns också en nära koppling till extra insatser via Stödcentrum. I kommande kvalitetsrapport kommer satsningens resultat att utvärderas.

Campus Viadidakt ser en ökning av studenter från KfV-regionen vilket är ett resultat av det målinriktade arbetet med närrekrytering. Exempelvis har 11 personer som deltog i mentorsprogrammet för fritidshemspersonal nu påbörjat utbildningen lärare i fritidshem som ges av Linköpingsuniversitet på Campus Viadidakt. Ytterligare satsningar för att långsiktigt höja utbildningsnivån är planerade i samarbete med Bildningsförvaltningen i Katrineholm och Skolförvaltningen i Vingåker.

Klimatsmart & hållbar kommun

Viadidakts återbrukande verksamheter Bytestorget, Fritidsbanken och Överskottsmarknaden är inte bara utvecklande arbetsträningsplatser för arbetsmarknadsenhetens deltagare, utan bidrar både till

ekonomiska och miljömässiga besparingar såväl för kommunens verksamhet som medborgaren och samhället i stort. Genom ökad information och marknadsföring har intresset för verksamheterna ökat och de omsatta volymerna har stadigt stigit och verkar var en trend som håller i sig.

Förväntad måluppfyllelse resultatmål

Kommunplanen 2023-2026 innehåller sju övergripande mål samt 40 resultatmål som kommer följas upp varje år under mandatperioden. I delårsrapporten ska nämnden göra en prognos gällande den förväntade måluppfyllelsen per helår 2023 för de resultatmål som nämnden berörs av. I delårsrapporten redovisas ingen bedömning av status/nuläge när det gäller måluppfyllelsen för resultatmålen, detta görs endast i årsredovisningen. Det är också först i årsredovisningen som de indikatorer med riktvärden som tagits fram som stöd för bedömning av av resultatmålen kommer redovisas.

Flertalet resultatmål berör mer än en nämnd/bolag. Nämnden redovisar en prognos för samtliga resultatmål som nämnden har huvudansvar för. Nämnden får även lämna en prognos gällande de resultatmål som nämnden är medansvarig för. Varje nämnd bedömer endast den egna verksamhetens bidrag till resultatmålet. Bedömningen ska vara genusmedveten, vilket bland annat innebär att en positiv utveckling måste förväntas oavsett kön för att målet ska anses nås.

Prognosen för måluppfyllelse per helår 2023 anges med en färgsymbol:

- Grön cirkel visar att målet förväntas nås eller överträffas
- Gul romb visar att målet förväntas nås delvis
- Röd kvadrat visar att målet inte förväntas nås
- Svart streck visar att målet inte kan bedömas

För varje resultatmål visas även till vilket eller vilka hållbarhetsmål enligt Agenda 2030 som målet har en koppling.

Tillväxt, bostäder & fler jobb

Resultatmål	Prognos 2023	Kommentar
<p>Ökad sysselsättning och egen försörjning Huvudansvar: VIAN Medansvariga: KS/KLF, KS/SBF, BIN, KULN, STN, SOCN, VON, KFAB, KVAAB, VSR</p> <p> 1. Ingen fattigdom</p> <p> 5. Jämställdhet</p> <p> 8. Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt</p>	●	<ul style="list-style-type: none"> • Implementering av studiespåret för att fler ska uppnå gymnasieexamen vilket är en av de enskilt viktigaste faktorerna för att uppnå varaktig egen försörjning. • Fortsatta åtgärdsanställningar genom konvertering av ekonomiskt bistånd i samarbete med socialförvaltningarna och Arbetsförmedlingen. • <i>Framtidssteget</i>, projekt med syftet att höja kompetensen hos förvaltningarnas handledare samt stärka åtgärdsanställdas anställningsbarhet i reguljärt arbete.

Skola & utbildning för framtiden

Resultatmål	Prognos 2023	Kommentar
<p>Personalen i förskolan ska ha pedagogisk utbildning och minst hälften ska vara förskollärare Huvudansvar: BIN Medansvariga: KS/KLF, VIAN 4. God utbildning för alla</p>		<ul style="list-style-type: none"> Målinriktad marknadsföring av Campus Viadidakts verksamhet har resulterat i fler när-rekryterade studenter och intresset för att utbilda sig till förskollärare har varit stort.
<p>Ökad målpåfyllelse inom sfi Huvudansvar: VIAN 4. God utbildning för alla 5. Jämställdhet 10. Minskad ojämlikhet</p>		<ul style="list-style-type: none"> Utökad avskiljning av elever utan progression innebär kortsiktigt ett försämrat resultat men långsiktigt bedöms åtgärden istället medverka till förbättrade resultat inom sfi. Ökat antal studietimmar på de lägre nivåerna ska medverka till att en högre andel av eleverna når målen.
<p>Andelen studerande som klarar målen i kommunal vuxenutbildning ska öka Huvudansvar: VIAN 4. God utbildning för alla 5. Jämställdhet 10. Minskad ojämlikhet</p>		<ul style="list-style-type: none"> Ett bredare kursutbud på plats ger möjlighet att kunna erbjuda elever ett mer direkt lärarstöd vid behov.
<p>Andelen invånare med eftergymnasial utbildning ska öka Huvudansvar: VIAN Medansvar: BIN 4. God utbildning för alla 5. Jämställdhet</p>		<ul style="list-style-type: none"> Intensifierat samarbete med fler lärosäten för att skapa fler utbildningsmöjligheter lokalt.

Klimatsmart & hållbar kommun

Resultatmål	Prognos 2023	Kommentar
<p>Minskad klimatpåverkan från kommunens fordon och transporter Huvudansvar: STN Medansvariga: KS/KLF, KS/SBF, BIN, BMN, KULN, SOCN, VIAN, VON, KFAB, KVAAB, VSR 13. Bekämpa klimatförändringen</p>		<ul style="list-style-type: none"> Översyn av verksamhetens fordonsinnehav utifrån användande och klimatpåverkan. Primärt använda sig av digitala möten .
<p>Minskad energi- och elförbrukning i de kommunala verksamheterna Huvudansvar: KS/SBF Medansvariga: KS/KLF, BIN, BMN, KULN, STN, SOCN, VIAN, VON, KFAB, KVAAB, VSR 7. Hållbar energi för alla 12. Hållbar konsumtion och produktion 13. Bekämpa klimatförändringen</p>		

Resultatmål	Prognos 2023	Kommentar
<p>Minskat avfall och ökad återanvändning och återbruk Huvudansvar: KS/SBF Medansvariga: KS/KLF, BIN, BMN, KULN, STN, SOCN, VIAN, VON, KFAB, KVAAB, VSR</p> <p> 6. Rent vatten och sanitet för alla</p> <p> 11. Hållbara städer och samhällen</p> <p> 12. Hållbar konsumtion och produktion</p>		<ul style="list-style-type: none"> Marknadsföringsinsatser för att öka medvetenheten om och användandet av Viadidakts återbrukande verksamheter.

Hållbart arbetsliv & effektiv organisation

Resultatmål	Prognos 2023	Kommentar
<p>Högt medarbetarengagemang Huvudansvar: KS/KLF Medansvariga: KS/SBF, BIN, KULN, STN, SOCN, VIAN, VON, KFAB, KVAAB, VSR</p> <p> 8. Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt</p>		<ul style="list-style-type: none"> Bibehålla och utveckla de framgångsfaktorer som skapar arbetsglädje och engagemang.
<p>Halverad sjukfrånvaro för kommunens medarbetare Huvudansvar: KS/KLF Medansvariga: KS/SBF, BIN, KULN, STN, SOCN, VIAN, VON, KFAB, KVAAB, VSR</p> <p> 3. Hälsa och välbefinnande</p>		<ul style="list-style-type: none"> Kontinuerlig uppföljning av sjukfrånvaron. Åtgärder för att minska upprepad korttidsfrånvaro.
<p>God tillgänglighet till service och bra bemötande i kontakt med kommunen Huvudansvar: KS/KLF Medansvariga: KS/SBF, BIN, BMN, KULN, STN, SOCN, VIAN, VON, KFAB, KVAAB, VSR</p> <p> 5. Jämställdhet</p> <p> 10. Minskad ojämlikhet</p>		<ul style="list-style-type: none"> God service till elever och övriga medborgare genom fortsatt utveckling av samarbetet med Kontaktcenter.

Ekonomisk ställning

Driftredovisning

Driftsredovisning, nettoresultat (tkr)					
	Utfall per 31/8 2023	Utfall per 31/8 2022	Budget per 31/8 2023	Avvikelse per 31/8 2023	Prognos avvikelse helår 2023
Nämnd, ledning, stab och service	-8 188	-7 776	-8 618	430	0
Komvux	-18 222	-17 477	-18 014	-208	0
Arbetsmarknad	-15 923	-16 845	-16 031	108	0
Ankomstregistrering VIAN	0	-23	0	0	0
Summa	-42 333	-42 121	-42 663	330	0

Kommentar

I delårsrapporten redovisas hur det ekonomiska utfallet för perioden förhåller sig till den budget som fastställts för den löpande verksamheten. I redovisningen av såväl budgetavvikelsen för perioden som helårsprognosen har dessutom hänsyn tagits till ett antal budgetjusteringar som kommer föreslås beslutas av kommunfullmäktige i samband med den övergripande delårsrapporten. Budgetjusteringarna avser fördelning av reserverade medel för löneökningar och justerade arvoden för förtroendevalda.

Viadidaktnämnden redovisar en positiv avvikelse mot budget om 330 tkr per augusti månad.

Förvaltningslednings positiva avvikelse beror på lägre personalkostnader än budgeterat och att delar av de ordinarie tjänsterna finansieras av projektmedel. Komvux negativa avvikelse beror på minskad schablonersättning från migrationsverket. Arbetsmarknadsenhetens positiva avvikelse beror på lägre personalkostnader än budgeterat.

Prognosen för helåret är ett resultat på noll.

Investeringsredovisning

Investeringsredovisning, nettoresultat (tkr)					
Huvudprojekt	Utfall per 31/8 2023	Budget helår 2023	Kvar av årets budget	Prognos avvikelse helår 2023	Färdigställs år/mån
Summa					

Kommentar

Viadidakt har ingen investeringsbudget för år 2023.

Väsentliga personalförhållanden

Personalkostnader & personalstyrka

Antalet årsarbetare har minskat i förhållande till föregående år och även den totala lönekostnaden. Personal som har slutat har inte ersatts fullt ut men verksamheten har delvis kompenseras med fler timanställda.

Nyckeltal	Mätdatum / -period	Totalt 2023	Kvinnor 2023	Män 2023	Totalt 2022	Kvinnor 2022	Män 2022
Lönekostnader totalt, tkr	1/1-31/8	50 773 tkr			50 875 tkr		
Kostnad inhyrd personal, tkr	1/1-31/8				82 tkr		
Årsarbetare, antal omräknade heltider	1/1-31/7	132,3	84,7	47,6	139,5	85,1	54,4
Timanställda, andel av totalt antal årsarbetare (%)	1/1-31/7	3%	2,6%	3,7%	2,1%	1,5%	2,9%
Månadsanställda, antal	31/8	85	59	26	94	63	31
Tillsvidareanställda, andel av månadsanställda (%)	31/8	92,9%	91,5%	95,2%	90,4%	90,5%	90,3%
Visstidsanställda, andel av månadsanställda (%)	31/8	7,1%	8,5%	3,9%	9,6%	9,5%	9,7%

Medarbetarskap & ledarskap

Tydlig information, transparens och delaktighet har varit ledord under ett år som för Viadidakts del har inneburit ovisshet som ett resultat av, och ibland i väntan på, beslut.

- Beslut om uppsägning av avtalet om gemensam nämnd mellan Katrineholms kommun och Vingåkers kommun.
- Beslut om att avsluta nämnden och dela upp verksamheterna.
- Beslut om att fortsätta sammanhållningen av verksamheterna under en ny nämnd.
- Beslut om tidpunkt för avtalets avslut.

92% av medarbetarna på Viadidakt beslöt att svara på medarbetarundersökningen.

Analys av utfallet har inletts och kommer att resultera i handlingsplaner inom respektive verksamhetsområde i syfte att, vid behov förbättra, men också bibehålla goda resultat.

Nyckeltal	Mätdatum / -period	Totalt 2023	Kvinnor 2023	Män 2023	Totalt 2022	Kvinnor 2022	Män 2022
Hållbart medarbetarengagemang, HME totalt		4,3	4,3	4,3	4,2	4,3	4,1
HME delindex motivation		4,3	4,3	4,2	4,2	4,3	4,2
HME delindex ledarskap		4,3	4,3	4,4	4,3	4,4	4,1
HME delindex styrning		4,3	4,3	4,3	4,2	4,3	4

Kompetensförsörjning & kompetensutveckling

På komvux har det varit omsättning på studie- och yrkesvägledare. Tidigare år har det varit svårt att rekrytera behöriga studie- och yrkesvägledare, så även i år, men nu är gruppen bemannad enligt

plan.

Andelen månadsanställda som arbetar heltid har ökat i jämförelse med föregående år. En faktor som påverkar resultatet i båda riktningar är de dubbla deltidanställningar som uppstår när en anställd exempelvis delar sin heltid mellan sin ordinarie tjänst och ett projekt.

Utgångspunkten är att alla medarbetare erbjuds en heltidstjänst.

Nyckeltal	Mätdatum / -period	Totalt 2023	Kvinnor 2023	Män 2023	Totalt 2022	Kvinnor 2022	Män 2022
Månadsanställda som arbetar heltid, andel (%)	31/8	89,4%	86,4%	96,2%	87,2%	84,1%	93,6%
Månadsanställda med heltidsanställning som har valt att arbeta deltid, andel (%)	31/8	9,5%	12%	3,8%	2,4%	0%	6,5%
Genomsnittlig sysselsättningsgrad månadsanställda som arbetar deltid (%)	31/8	60,9%	62,3%	50%	60,2%	61,3%	55%
Tillsvidareanställda som slutat på egen begäran, antal	1/12-31/7	4			3		
Tillsvidareanställda som gått i pension, antal	1/12-31/7	3			2		

Hållbart arbetsliv & arbetsmiljö

Den totala sjukfrånvaron har minskat men antalet anställda med upprepade sjukfrånvaro har ökat i jämförelse med föregående år. Orsakerna till den upprepade frånvaron kommer att undersökas och följas upp kontinuerligt.

Trivsel och möjlighet till återhämtning är viktiga faktorer för att hålla frisktalken på en hög nivå. Viadidakt arbetar målinriktat för att identifiera och utveckla framgångsfaktorerna som framkom i den senaste medarbetarundersökningen och som kan vara bidragande i arbetet med att minska sjukskrivningstalen.

Nyckeltal	Mätdatum / -period	Totalt 2023	Kvinnor 2023	Män 2023	Totalt 2022	Kvinnor 2022	Män 2022
Sjuklönekostnader, andel av lönekostnader totalt (%)	1/1-31/8	1,5%			1,7%		
Sjukfrånvaro totalt (%)	1/12-30/6	3,7%	4,3%	2,8%	4,9%	5,8%	3,6%
Sjukfrånvaro totalt, varav <15 dagar (%)	1/12-30/6	2,9%	3,1%	2,5%	3,7%	4%	3,3%
Sjukfrånvaro totalt, varav 15-90 dagar (%)	1/12-30/6	0,5%	1,6%	0,2%	0,4%	0,5%	0,3%
Sjukfrånvaro totalt, varav >90 dagar (%)	1/12-30/6	0,6%	0,5%	0,1%	0,7%	1,3%	0%
Sjukfrånvaro tillsvidareanställda (%)	1/12-30/6	4%	5,1%	1,8%	5,5%	6%	1,8%
Tillsvidareanställda med upprepade sjukfrånvaro (mer än 5 tillfällen under de senaste 12 månaderna), antal	1/7-30/6	9	9	0	5		

Förväntad utveckling

Antalet elever som studerar sfi förväntas fortsätta sjunka och detta bevakas ur ett resursanvändningsperspektiv då även schablonersättningen från Migrationsverket kommer att ebba ut inom kort. En översyn har därför initierats för att identifiera vad som kan göras med syfte att effektivisera verksamheten och minska kostnaderna.

Minskade deltagarvolymen inom arbetsmarknadsenheten gör att verksamheten ses över för att anpassa kostnaderna utifrån behoven.

Åtgärdsplan

Planerade åtgärder

Verksamhetsanpassningar

Minskade elev- och deltagarvolymen inom sfi och arbetsmarknadsenheten föranleder behov av anpassningar i verksamheten för att möta de ekonomiska förutsättningarna.

Tidigare redovisade åtgärder i tertialrapporten är genomförda och inte längre aktuella.

Avvikelse	Åtgärd	Förväntade ekonomiska effekter av åtgärden	Förväntade verksamhetseffekter av åtgärden
Minskad schablonersättning och minskade elevvolymen	Effektivisering av sfi-undervisning	Förbättrad resursanvändning och minskade kostnader	Sammanlagning av elevgrupper medför större klasser
Minskade deltagarvolymen	Anpassning av verksamheten	Effektivare resursanvändning och minskade kostnader	Anpassningar av utbud av insatser och effektiviseringar

Yttrande remiss Framtidsplan 2050

Förvaltningens förslag till beslut

Viadidaktnämnden ställer sig bakom förvaltningens yttrande och överlämnar det som sitt eget till Samhällsbyggnadsförvaltningen.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen har på remiss till samtliga nämnder översänt ett förslag till Framtidsplan 2050 - Översiktsplan för Katrineholms kommun, för samråd. Det är samhällsbyggnadsförvaltningen som på uppdrag av kommunstyrelsen har arbetat fram förslaget. Nu inbjuds allmänheten, politiker och tjänstepersoner att inkomma med synpunkter.

Framtidsplanen sätter agendan för hur Katrineholms kommun kan utvecklas och hur livet här kan se ut i framtiden. Planen grundar sig i fyra strategier för framtiden och huvudinriktningen är att Katrineholm som kommun ska växa på ett resurseffektivt, logiskt och långsiktigt hållbart sätt.

Framtidsplan 2050 är en digital handling med en interaktiv karta, där information finns i textform samt i kartans lager. Planen finns även upptryckt i PDF format.

Ärendets handlingar

- KS §174 Framtidsplan 2050 - Översiktsplan för Katrineholms kommun
- Bilaga D - Reservation till KS 2023-08-30 § 174 - Framtidsplan 2050 - Översiktsplan för Katrineholms kommun
- Digital länk till Framtidsplan 2050: katrineholm.se/framtidsplan2050

Förvaltningens bedömning

Viadidakt har varit delaktiga i att ta fram förslaget och ser positivt på det. Bedömningen är att ställningstagandena för nämndens verksamheter är relevanta.

Av Viadidaktnämndens verksamhetsområden beskrivs främst Campus för högre studier och vikten av fortsatt utveckling av samverkan med universitet, högskolor, yrkeshögskolor och näringslivet. På så vis ges invånarna goda möjligheter att utbilda sig och bo kvar i kommunen samt även vara en del av den omgivande arbetsmarknadsregionen.

Eventuellt bör betydelsen som vuxenutbildning och högre studier har för näringslivets och kommunens utveckling förstärkas ytterligare. Genom att kontinuerligt anpassa utbildningsutbudet till näringslivets nuvarande och kommande

kompetensförsörjningsbehov bidrar verksamheten till ett välmående näringsliv och ekonomisk tillväxt för kommunen.

Även Strategi Platsvarumärket Katrineholm lyfter vikten av en stark akademi och ett hybridcampus som en av de sex faktorer som stärker platsvarumärket Katrineholm.

Ambitionen att underlätta förutsättningarna för ett växande näringsliv ser nämnden som positivt då det skapar fler lokala arbetstillfällen och ger möjlighet för fler att få anställning och hållbar egen försörjning.

David Andersson
Utredare

Beslutet skickas till:

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Akten

§ 174

KS/2021:31 212

Framtidsplan 2050 - Översiktsplan för Katrineholms kommun

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar att redovisat förslag till översiktsplan för Katrineholms kommun, Framtidsplan 2050, med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning ska sändas ut på samråd under perioden 4 september - 30 oktober.

Reservation

Mot beslutet och till förmån för sitt eget yrkande reserverar sig Inger Fredriksson (C). Den skriftliga reservationen redovisas som bilaga D.

Sammanfattning av ärendet

Samhällsbyggnadsförvaltningen har på uppdrag av kommunstyrelsen tagit fram ett förslag på ny översiktsplan för kommunen, Framtidsplan 2050. Syftet med översiktsplanen är att skapa en samlad bild av hur kommunen ska utvecklas till år 2050. Planen grundar sig i fyra strategier för framtiden och huvudinriktningen är att Katrineholm som kommun ska växa på ett resurseffektivt, logiskt och långsiktigt hållbart sätt.

Framtidsplan 2050 är en digital handling med en interaktiv karta, där information finns i textform samt i kartans lager. Planen finns även kopierad att ta del av i PDF format.

Ärendets handlingar

- Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2023-08-24
- Digital länk till Framtidsplan 2050:
katrineholm.se/framtidsplan2050samrad
- Kopia del 1 av den digitala översiktsplanen (Strategier och temaområden), samrådsförslag, daterad 2023-08-30
- Kopia del 2 av den digitala översiktsplanen (Kartor med tillhörande texter), samrådsförslag, daterad 2023-08-30
- Miljökonsekvensbeskrivning, samråd, daterad 2023-08-14

Kommunstyrelsens överläggning

Under kommunstyrelsens överläggning yttrar sig Tony Rosendahl (V), Nicklas Adamsson (MP), Johanna Karlsson (S), Björn Wahlund (L), Johan Söderberg (S), Inger Fredriksson (C), Christer Sundqvist (M) samt verksamhetsstrategen Jennie Hjertberg, planeringssamordnaren Sara Eresund och kommundirektören Sari Eriksson.

Förslag och yrkande

Inger Fredriksson (C) yrkar på återremiss för vidare bearbetning.

Christer Sundqvist (M) yrkar, med instämmande av Johan Söderberg (S), avslag på återremissen och yrkar på att ärendet ska avgöras idag.

Beslutsgång

Efter avslutad överläggning redogör ordföranden för sitt förslag till propositionsordning som innebär att han avser att först ställa proposition på om ärendet ska avgöras idag eller återremitteras. Finner han att ärendet ska avgöras idag avser han att ställa proposition på förvaltningens förslag till beslut. Kommunstyrelsen godkänner propositionsordningen.

I enlighet med detta ställer han sedan proposition på om ärendet ska avgöras idag eller återremitteras. Han finner att ärendet ska avgöras idag och ställer då proposition på förvaltningens förslag till beslut. Han finner att styrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens förslag till beslut.

Beslutet skickas till:

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Akten

Ordförandens sign

Justerandes sign

DNR KS/2021:31

RESERVATION

Angående Framtidsplan 2050 – Översiktsplan för Katrineholms kommun

Framtidsplan 2050 – Översiktplan för Katrineholms kommun är ett ojämnt pussel av delar som inte riktigt hänger ihop. Vissa delar har ett framtidsperspektiv, medan andra beskriver nuläget och stannar där. En del texter kräver dessutom googling för att bli begripliga.

Enligt Plan- och bygglagen ska en översiktsplan kunna förstås och användas av många olika aktörer, både av professionella användare och av privatpersoner. Förslaget uppfyller inte det kravet idag.

Framtidsplan 2050 skulle kunna bli bättre till sitt innehåll med mer enhetlighet genom en ytterligare genomgång och omarbetning.

Mot bakgrund av detta yrkade jag att planen skulle återremitteras. Då mitt yrkande avslogs, reserverar jag mig mot beslutet.

Katrineholm 30 augusti 2023

Inger Fredriksson, Centerpartiet

Remissyttrande Idrottspolitiskt program 2024-2027

Förvaltningens förslag till beslut

Viadidaktnämnden ställer sig bakom förvaltningens yttrande och överlämnar det som sitt eget till kommunstyrelsen.

Sammanfattning av ärendet

Det idrottspolitiska programmet är ett övergripande styrdokument som ska vara vägledande i beslut och handling för att stärka och utveckla förutsättningarna för idrott, fritid och föreningsliv. Programmets mål baseras på kommunens vision och kommunplan.

Ärendets handlingar

- Förslag till Idrottspolitiskt program 2024-2027
- Förslag - Idrottspolitiskt program 2024-2027
- STN §60 Remiss av Idrottspolitiskt program

Förvaltningens bedömning

Viadidaktnämnden ser positivt på det idrottspolitiska programmet och i förlängningen möjligheten för fler barn och unga att tidigt få förutsättningar för en hälsosam livsstil. En hälsosam livsstil är en bra förutsättning för att orka med såväl studier som arbete vilket ger förutsättningar för hållbar egen försörjning och möjlighet att leva länge och väl.

Sara Alexanderson
Förvaltningschef

Beslutet skickas till:

Service och tekniknämnden

Akten

Förslag till Idrottspolitiskt program 2024-2027

Förvaltningens förslag till beslut

Service- och tekniknämnden beslutar att skicka förslaget till Idrottspolitiskt program 2024-2027 på remiss till samtliga nämnder, funktionsrättsrådet Katrineholm, hållbarhetsutskottet, pensionärsrådet, näringslivsrådet, RF SISU Sörmland samt samtliga föreningar inom service- och tekniknämndens ansvarsområde.

Sammanfattning av ärendet

Service- och teknikförvaltningen har tillsammans med den idrottsstrategiska gruppen upprättat ett förslag till nytt idrottspolitiskt program. Det idrottspolitiska programmet är ett övergripande styrdokument med syfte att vara vägledande i beslut och handling för att stärka och utveckla förutsättningarna för idrott, fritid och föreningsliv.

Service- och teknikförvaltningen föreslår att programmet skickas på remiss till samtliga nämnder, funktionsrättsrådet Katrineholm, hållbarhetsutskottet, pensionärsrådet, RF SISU Sörmland samt samtliga föreningar inom service- och tekniknämndens ansvarsområde.

Yttranden med anledning av remissen ska ha inkommit till service- och teknikförvaltningen senast den 25 oktober 2023.

Ärendets handlingar

- Förslag till idrottspolitiskt program 2024-2027

Ärendebeskrivning

Service- och teknikförvaltningen har under våren och sommaren 2023, tillsammans med den idrottsstrategiska gruppen, upprättat ett förslag till idrottspolitiskt program. Det idrottspolitiska programmet är ett övergripande styrdokument med syfte att vara vägledande i beslut och handling för att stärka och utveckla förutsättningarna för idrott, fritid och föreningsliv i kommunen.

Förslaget utgör det fjärde idrottspolitiska programmet för Katrineholms kommun. Det första beslutades av kommunfullmäktige 2013. Det nya programmet ska gälla perioden 2024-2027 och utgår från kommunens vision och kommunplan.

Service- och teknikförvaltningen föreslår att programmet skickas på remiss till samtliga nämnder, funktionsrättsrådet Katrineholm, hållbarhetsutskottet, pensionärsrådet, RF SISU Sörmland samt samtliga föreningar inom service- och tekniknämndens ansvarsområde. Yttranden ska ha inkommit till service- och teknikförvaltningen senast den 25 oktober 2023.

Med utgångspunkt från de synpunkter och kommentarer som inkommer sammanställer förvaltningen sedan ett reviderat förslag. Avsikten är att kunna presentera detta för beslut vid service- och tekniknämndens sammanträde den 16 november 2023. Därefter kan förslaget lämnas vidare till kommunstyrelsen, för att slutligen fastställas av kommunfullmäktige.

Karin Engvall
Avdelningschef

Beslutet skickas till: akten, samtliga nämnder, funktionsrättsrådet Katrineholm, hållbarhetsutskottet, pensionärsrådet, näringslivsrådet, RF SISU Sörmland samt samtliga föreningar inom service- och tekniknämndens ansvarsområde

Förslag Idrottspolitiskt program 2024-2027

Dokumentinformation

Beslutshistorik

Antagen av kommunfullmäktige 2013-05-20, § 91

Senast ändrad av kommunfullmäktige

2015-12-14, § 256

2019-10-21, § 154

202X-xx-xx

Giltighet

Gäller från och med 202X-xx-xx

Gäller till och med 2027-12-31

Förvaltarekap¹

Inom service- och tekniknämndens ansvarsområde

Kategori

- Inriktningsdokument

Uppföljning

Hur: Service- och tekniknämnden ansvarar för att samordna och genomföra en uppföljning av programmet.

När: I samband med programperiodens utgång.

¹ Förvaltarekapet innebär ansvar för att:

- dokumentet efterlevs
- är tillgängligt
- följa eventuellt ändrade förutsättningar för dokumentet
- dokumentet följs upp och revideras
- dokumentet är aktuellt och uppdaterat

Aktuellt för programperioden

Vi vill uppmuntra och utveckla insatser inom kommunen, föreningslivet och näringslivet som bidrar till en mer jämlik hälsa för barn och unga.

Genom att:

- Genomföra kartläggning/analys/matchning av var förutsättningar finns och var behoven är som störst.
- Genomföra satsningar med delaktighet och inflytande från berörda barn och unga i de områden där störst behov finns, exempelvis genom stöd till föreningsverksamhet.
- Bevaka att jämlika rörelsefrämjande insatser i samhällsplaneringen finns med vid framtagande av kommunala styrdokument som exempelvis nya detaljplaner.

Vi vill stötta föreningslivet i arbetet med ledarförsörjning och utbildning.

Genom att:

- Fortsätta att samverka med RF SISU Sörmland² och stötta deras årliga utbildning av unga ledare (feriearbetare).
- Tillsammans med RF SISU Sörmland erbjuda återkommande utbildning till föreningar, exempelvis inom föreningskunskap.
- Bidra till möten och forum där föreningar kan finna nya ledare, volontärer och ideella krafter.
- Skapa förutsättningar för att kombinera studier med idrott på hemmaplan.
- Tillsammans med föreningslivet vidareutveckla den framtagna föreningshandboken.

² RF-SISU Sörmland är en av Riksidrottsförbundets och SISU Idrottsutbildarnas 19 regionala organisationer. Deras uppdrag är att stödja, leda, företräda, utveckla, bilda och utbilda idrottsföreningar och specialidrottsdistriktsförbund.

Vi vill utveckla samverkan och samarbetet mellan kommunens verksamheter och föreningslivet.

Genom att:

- Verksamheten Lyckliga gatorna ska bidra till att fler barn och unga får möjlighet och kan ta steget till att delta aktivt i det organiserade föreningslivet.
- Alla grundskolor och fritidsverksamheter ska ha ett etablerat samarbete med föreningslivet.
- Aktivt arbeta för att vård- och omsorgsförvaltningens funktionsstöd etablerar samarbete med föreningslivet.

Vi vill bidra med ett aktivt och tillgängligt föreningsstöd.

Genom att:

- Erbjuder tillgänglig kommunal föreningservice utformad efter föreningarnas behov, genom uppsökande verksamhet och kontinuerlig samverkan och omvärldsbevakning.
- Genomföra en årlig föreningsdag med inspiration, utbildning, workshops etc. för kommunens föreningar.
- Arbeta för ett likvärdigt och transparent föreningsstöd vad gäller föreningsbidrag, service och andra kommunala stödinsatser.

Vi vill utveckla Katrineholm som idrottskommun.

Genom att:

- Ta fram kommunövergripande rutiner och checklistor som gör det enkelt för både lokala och externa föreningar/aktörer att genomföra arrangemang, läger och cuper.
- Hitta samverkansformer med det lokala näringslivet i samband med de arrangemang som genomförs.
- Bjud in verksamheter med barn och ungdomar som exempelvis Lyckliga gatorna till de arrangemang som genomförs i kommunen för att väcka intresse, känna stolthet och stärka identiteten som idrottskommun.

Vi vill att kommunens idrotts-, fritids- och föreningsverksamhet genomförs med höga ambitioner avseende miljömässig hållbarhet.

Genom att:

- I större utsträckning samåka, gå eller cykla till och från idrotts-, fritids- och föreningsaktiviteter och arbeta med förutsättningar för detta som exempelvis trygga cykelvägar, tillgång till cykelställ etc.
- Följa upp och minska el- och energiförbrukningen i de fastigheter och anläggningar där idrotts-, fritids- och föreningsverksamhet bedrivs.
- Göra medvetna val vid måltider och kioskförsäljning, både för vår hälsa och miljö.
- I högre grad arbeta med återbruk, återvinning och källsortering.

Idrottspolitiskt program – bakgrund

Vårt idrottspolitiska program bygger på en vision om en sund, inkluderande och hållbar idrottsrörelse som främjar folkhälsa, samhörighet och rörelse genom hela livet.

Det idrottspolitiska programmet är ett övergripande styrdokument som ska vara vägledande i beslut och handling för att stärka och utveckla förutsättningarna för idrott, fritid och föreningsliv. Programmets mål baseras på kommunens vision och kommunplan.

Det räcker dock inte att bara tala om vad som ska göras. För att åstadkomma förändring och utveckling behövs aktiviteter, vilja och mod, -en gemensam strävan och tro på att vi tillsammans kan bidra och skapa förutsättningar och framtidstro för våra barn och unga.

Den idrottsstrategiska gruppen (ISG) bestående av politiker, tjänstepersoner, representanter från RF SISU och kommunens föreningsliv samverkar och har i uppdrag att se till hela kommunens bästa och skapa bästa möjliga förutsättningar för idrott i Katrineholm. Den idrottsstrategiska gruppen följer upp arbetet med det Idrottspolitiska programmet och för även en löpande dialog med Idrottsrådet, ett forum där föreningar träffas för att tillsammans framställa underlag för dialog, önskemål om utveckling och samverkan från hela idrottsrörelsen till kommunen.

§ 60

STN/2023:137

Remiss av Idrottspolitiskt program

Service- och tekniknämndens beslut

Service- och tekniknämnden beslutar att skicka förslaget till Idrottspolitiskt program 2024-2027 på remiss till samtliga nämnder, funktionsrättsrådet Katrineholm, hållbarhetsutskottet, pensionärsrådet, näringslivsrådet, RF SISU Sörmland samt samtliga föreningar inom service- och tekniknämndens ansvarsområde.

Sammanfattning av ärendet

Service- och teknikförvaltningen har tillsammans med den idrottsstrategiska gruppen upprättat ett förslag till nytt idrottspolitiskt program. Det idrottspolitiska programmet är ett övergripande styrdokument med syfte att vara vägledande i beslut och handling för att stärka och utveckla förutsättningarna för idrott, fritid och föreningsliv.

Service- och teknikförvaltningen föreslår att programmet skickas på remiss till samtliga nämnder, funktionsrättsrådet Katrineholm, hållbarhetsutskottet, pensionärsrådet, RF SISU Sörmland samt samtliga föreningar inom service- och tekniknämndens ansvarsområde.

Yttranden med anledning av remissen ska ha inkommit till service- och teknikförvaltningen senast den 25 oktober 2023.

Ärendets handlingar

- Tjänsteskrivelse daterad 2023-08-04
- Förslag till idrottspolitiskt program 2024-2027

Service- och tekniknämndens överläggning

Under service- och tekniknämndens överläggning yttrar sig Anneli Hedberg (S), Björn Wahlund (L), Joha Frondelius (KD), Anita Johansson (V) och Fredrik Ahlman (M) samt avdelningschef Karin Engvall och förvaltningschef Pierre Jansson.

Beslutet skickas till:

akten, samtliga nämnder, funktionsrättsrådet Katrineholm, hållbarhetsutskottet, pensionärsrådet, näringslivsrådet, RF SISU Sörmland samt samtliga föreningar inom service- och tekniknämndens ansvarsområde

Viadidakt

Stab och service

Datum
2023-09-11Vår beteckning
VIAN/2023:42 - 1.5.2 -
Mäta
verksamhetskvalitet

Mottagare:

Vår handläggare
David AnderssonHandläggare telefon
0150-57840Handläggare e-post
David.Andersson@viadidakt.se

Bedömning av dataskyddsefterlevnad 2023

Förvaltningens förslag till beslut

Viadidaknämnden har tagit del av rapporten och delar förvaltningens bedömning av kontrollarbetet och de åtgärder som behöver vidtas utifrån rekommendationerna

Sammanfattning av ärendet

Dataskyddsförordningen (GDPR) gäller som lag i Sverige och innehåller regler om hur man får behandla personuppgifter. Den personuppgiftsansvarige (varje nämnd/styrelse) är ansvarig för att personuppgifter behandlas i enlighet med gällande lagstiftning.

Personuppgiftsansvarig får en återkoppling i form av denna rapport från kontroll av dataskyddsefterlevnad. Sydarkivera har i rollen som dataskyddsombud för Viadidaknämnden rekommenderat vidare arbete i nedanstående punkt.

- Kartläggning av tredjelandsöverföringar och risker med tredjelandsöverföringen är genomförd, men en översyn behöver göras utifrån de nya förutsättningarna med Data Privacy Framework.

Ärendets handlingar

- Rapport från kontroll av dataskyddsefterlevnad 2023 (SARK/2023:147)

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen har beaktat rekommendationen och avser att följa upp denna. I övrigt får kontrollarbetet anses som tillfredsställande.

David Andersson
Utredare

Beslutet skickas till:

Akten

Kontroll av dataskyddsefterlevnad 2023

Välkomna att svara på årets enkät om dataskyddsefterlevnad. Enkäten består av ett antal frågor, uppdelade på olika områden inom dataskyddsarbetet. Det finns möjlighet att lämna kommentarer i fritext efter frågorna i varje område.

Vi har önskemål om att varje personuppgiftsansvarig myndighet svarar på enkäten. Frågorna ska besvaras utifrån den enskilda myndighetens perspektiv. Har ni frågor om tolkning av frågor och svar – hör av er till dataskydd@sydarkivera.se innan ni lämnar enkätsvaren.

Genom att ange en e-postadress får ni en kopia av svaret till den e-post som ni uppgett. Svaren i mailbekräftelsen är tyvärr inte särskilt tydliga. Vi kommer därför att skicka enkätsvaret som en PDF-fil till er som är ett bättre underlag för registrering.

De uppgifter som du lämnar lagras på molnet. Undvik känsliga personuppgifter och uppgifter med sekretess. Uppgifterna i enkäten hanteras i enlighet med Sydarkiveras informationshanteringsplan.

Utifrån ert enkätsvar kommer vi att ta fram en rapport från kontroll av dataskyddsefterlevnad som ska delges personuppgiftsansvarig myndighet.

E-post *

johan.haarala@viadidakt.se

Namnlost avsnitt

Ansluten part till tjänsten gemensamt dataskyddsombud (DSO)

Katrineholms kommun

Denna kontroll avser följande personuppgiftsansvarig myndighet (kommun- eller regionstyrelse, nämnd, överförmyndare, revisorerna, direktionen, förbundsstyrelsen etc.)

Viadidaktnämnden

Hantering av personuppgifter enligt dataskyddsförordningen (GDPR)

Sydarkivera behöver behandla personuppgifter om dig för att kunna utföra vårt uppdrag som dataskyddsombud. Syftet med behandlingen är att vi ska kunna göra kontroll av dataskyddsefterlevnaden hos den personuppgiftsansvariga myndigheten.

Den rättsliga grunden för att behandla dina personuppgifter är att vi ska kunna fullgöra avtalet om tjänsten som gemensamt dataskyddsombud som vi har med er. Som dataskyddsombud finns också en rättslig förpliktelse i art. 39.1b GPDR om att dataskyddsombudet ska övervaka efterlevnaden av dataskyddslagstiftningen.

När rapport är framtagen kommer rapporten att bevaras då det är en allmän handling och då det framgår i vår informationshanteringsplan att den ska bevaras. Dina uppgifter kan komma att delas med annan myndighet eller annan tredje part förutsatt att vi är skyldiga att göra så enligt lag.

Förbundsstyrelsen för Sydarkivera är personuppgiftsansvarig för verksamheten. Har du frågor eller vill komma i kontakt med oss ska du vända dig till: registrator@sydarkivera.se

Du har rätt att kontakta oss om du vill ha information om de uppgifter vi har om dig eller om du vill begära tillgång, rättelse, radering, begränsning av behandlingen, invändning eller flytt av dina personuppgifter.

Läs mer om vår behandling av personuppgifter på vår webbplats: [Behandling av personuppgifter - Sydarkivera](#)

Vårt dataskyddsombud Anders Danielsson når du på anders.danielsson@sydarkivera.se

Om du har klagomål på vår behandling av dina personuppgifter har du rätt att lämna in klagomål till tillsynsmyndigheten Integritetsskyddsmyndigheten (IMY), www.imy.se

Vem svarar på enkäten? Namn, titel och e-post. Det är denna person som Sydarkivera återkopplar till efter genomförd undersökning.

Johan Haarala IKT-samordnare johan.haarala@viadidakt.se

Organisation och struktur för dataskyddsarbetet

En personuppgiftsansvarig (PUA) är en fysisk eller juridisk person, offentlig myndighet, institution eller annat organ som ensam eller tillsammans med andra bestämmer ändamål och medel för behandlingen av personuppgifter. Kortfattat kan man säga att PUA är den som bestämmer varför och hur en personuppgiftsbehandling ska ske.

Normalt sett är varje myndighet (nämnd, styrelse eller annan myndighet) PUA för sin verksamhet. Det ska framgå i reglementet vilket ansvar myndigheten har för personuppgiftsbehandling.

PUA ansvarar bl a för att utse dataskyddsbud (DSO), för att föra register över behandlingar, fastställa laglig grund för behandling, fastställa ändamål och syfte med behandling, anmäla personuppgiftsincidenter, vidta åtgärder så att behandlingen är säker, samt vidta åtgärder för att säkerställa att dataskyddsförordningen följs. För att uppgifterna ska utföras behöver det finnas organisation och struktur för dataskyddsarbetet.

1. Finns en beslutad lokal organisation för dataskyddsarbete inom er myndighet?

- Ja
- Nej
- Delvis
- Vet ej

Kommentarer:

2. Är arbetsuppgifterna inom dataskydd fördelade på utsedda tjänstepersoner inom er myndighet?

- Ja
- Nej
- Delvis
- Vet ej

Kommentarer:

3. Deltar de som utsetts att arbeta med dataskyddsfrågorna inom er myndighet på den utbildning som dataskyddsteamet erbjuder?

- Ja
- Nej
- Delvis
- Vet ej

Kommentarer:

4. Finns det en rutin för att informera personuppgiftsansvarig myndighet om sitt ansvar enligt dataskyddslagsstiftningen?

- Ja
- Nej
- Delvis
- Vet ej

Kommentarer:

5. Har personuppgiftsansvarig myndighet delegerat beslutanderätt för dataskyddsfrågor i sin delegationsordning?

- Ja
- Nej
- Delvis
- Vet ej

Kommentarer:

6. Vilka styrdokument gäller för er myndighet vad gäller dataskyddsfrågor?

- Dataskyddspolicy
- Riktlinjer för dataskydd
- Integritetspolicy
- Informationssäkerhetspolicy
- Riktlinjer för informationssäkerhet
- Övrigt:

Kommentarer:

Registerförteckning

Varje personuppgiftsansvarig (PUA) ska föra ett register över behandlingar som utförs under dess ansvar. Registret ska bland annat innehålla kontaktuppgifter till PUA och dataskyddsombud, ändamålen

med behandlingen, typer av registrerade och kategorier av personuppgifter, gallringsfrister och säkerhetsåtgärder.

7. Har ni upprättat registerförteckningar enligt art. 30 GDPR?

- Ja
- Nej
- Delvis
- Vet inte

Kommentarer:

8. Har ni rutiner för arbetet med registerförteckningarna?

- Ja
- Nej
- Delvis
- Vet inte

Kommentarer:

9. Får er myndighet information om aktuell registerförteckningar?

- Ja
- Nej
- Delvis
- Vet inte

Kommentarer:

Tredjelsöverföring

Det finns en allmän princip i art. 44 GDPR om att överföring av personuppgifter till tredje land (utanför EU/EES) eller en internationell organisation bara få ske om PUA /PUB uppfyller villkoren i GDPR. Annars är det förbjudet att föra personuppgifter utanför EU/EES.

Personuppgifter får överföras till tredjeland eller internationell organisation om EU-kommissionen har beslutat att mottagaren kan säkerställa en adekvat skyddsnivå (art. 45). Vidare finns det användande av EU-kommissionens standardavtalsklausuler enligt art. 46, bindande företagsbestämmelser enligt art. 47 eller undantag i särskilda situationer enligt art. 49. Vid genomgång av tredjelsöverföringarna behöver man dokumentera i register-förteckningen vilket rättsligt stöd (överföringsmekanism) som används.

Dataskyddsombudet har tagit fram en vägledning med anledning av Schrems II-domen med förslag till åtgärder som man behöver göra.

10. Har ni med anledning av Schrems II-domen gått igenom och fastställt vilka behandlingar hos er som innebär tredjelandsöverföring?

- Ja
- Nej
- Delvis
- Vet inte

Kommentarer:

11. Har ni kartlagt vilka risker som finns med anledning av tredjelandsöverföringen?

- Ja
- Nej
- Delvis
- Vet inte

Kommentarer:

De registrerades rättigheter

Enligt art. 12 GDPR ska den personuppgiftsansvarige vidta lämpliga åtgärder för att till de registrerade tillhandahålla all information som avses i art. 13 och 14 samt all kommunikation enligt art. 15-22 och 34.

Informationen ska bland annat vara begriplig, klar och tydlig, särskilt den informationen som är riktad mot barn.

De viktigaste rättigheterna är:

- Få information om sina rättigheter – art. 12
- Få tillgång till sina personuppgifter – art. 15
- Få felaktiga personuppgifter rättade – art. 16
- Få sina personuppgifter raderade (sällan hos myndigheter) – art. 17
- Invända mot att personuppgifter används för t ex direktmarknadsföring – art. 18
- Få information om vidtagen rättelse eller radering – art. 19
- Rätt att flytta personuppgifterna (dataportabilitet) – art. 20

12. Har ni rutiner för att hantera de registrerades rättigheter?

- Ja
- Nej
- Delvis
- Vet inte

Kommentarer:

13. Var informerar ni någonstans om de registrerades rättigheter?

- Webbplats
- Intranät
- Blanketter
- E-tjänster
- Kundtjänst/växel
- Servicecenter
- Övrigt:

Kommentarer:

Personuppgiftsbiträden

Ett personuppgiftsbiträde kan vara en fysisk eller juridisk person, offentlig myndighet eller annat organ som behandlar personuppgifter för den personuppgiftsansvariges räkning. Personuppgiftsbiträde förkortas ofta PUB.

Personuppgiftsansvarig ska endast anlita biträden som ger tillräckliga garantier om att behandlingen av personuppgifter sker på ett sådant sätt att de uppfyller kraven i GDPR. När uppgifter behandlas av ett personuppgiftsbiträde ska hanteringen regleras genom ett sk PUB-avtal.

14. Anlitar ni personuppgiftsbiträden och har ni ingått PUB- avtal med instruktioner enligt art. 28 GDPR?

- Ja, vi anlitar personuppgiftsbiträden och vi har avtal med samtliga biträden.
- Ja, vi anlitar personuppgiftsbiträden och vi har avtal med några av biträdena.
- Nej, vi anlitar inte personuppgiftsbiträden.

Kommentarer:

15. Har ni rutiner för framtagande av PUB-avtal med instruktioner?

- Ja
- Nej
- Delvis
- Vet inte

Kommentarer:

Konsekvensbedömning enligt art. 35 GDPR

Om en behandling av personuppgifter sannolikt leder till en hög risk för fysiska personers rättigheter och friheter ska PUA före behandlingen påbörjas göra en bedömning av den planerade behandlingens konsekvenser för skyddet av personuppgifter.

Nya system innebär ofta nya tekniska möjligheter och införskaffande av nya system i verksamheten är ofta ett tillfälle då konsekvensbedömning behöver göras.

För att få fram olika perspektiv och ta vara på kunskap som finns i organisationen är det bra att det finns en utsedd grupp med olika kompetenser som utför konsekvensbedömningen.

16. Har ni rutiner för genomförande av konsekvensbedömningar?

- Ja
- Nej
- Delvis
- Vet inte

Kommentarer:

17. Gör ni konsekvensbedömningar om behandlingen sannolikt leder till hög risk för fysiska personers rättigheter innan en ny behandling påbörjas?

- Ja
- Nej
- Delvis
- Vet inte

Kommentarer:

18. Vilka tjänstepersoner är utsedda att utföra era konsekvensbedömningar?

- Dataskyddssamordnaren
- Dataskyddsredogörare
- Informationssäkerhetsansvarig
- Säkerhetsansvarig
- Systemförvaltare
- IT-personal
- Upphandlingspersonal
- Ansvarig chef
- Övrigt: IKT-samordnare och utredare

Kommentarer:

Personuppgiftsincidenter

En personuppgiftsincident är en säkerhetsincident som kan innebära risker för människors friheter och rättigheter. Riskerna kan innebära att någon förlorar kontrollen över sina uppgifter eller att rättigheterna inskränks. En personuppgiftsincident kan få allvarliga konsekvenser för enskilda.

En personuppgiftsincident som inte hanteras på rätt sätt kan också påverka tilltron till den organisation som behandlar personuppgifter. Allvarliga incidenter kan också leda till att Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) inleder granskning med sanktionsavgift som följd.

19. Har ni rutiner för hantering av personuppgiftsincidenter med fastställd ansvarsfördelning?

- Ja
- Nej
- Delvis
- Vet inte

Kommentarer:

20. Hur informeras personal om rutiner för personuppgiftsincidenthantering?

Webbplats

Intranät

Arbetsplatsträff

Internutbildning

Övrigt:

Kommentarer:

.....

21. Får personuppgiftsansvarig information om inträffade personuppgiftsincidenter?

Ja

Nej

Delvis

Vet inte

Kommentarer:

.....

Informationssäkerhet

Enligt art. 5 och art. 32 GDPR ska personuppgifter behandlas på ett säkert sätt. PUA ska vidta säkerhetsåtgärder som säkerställer lämplig säkerhet för personuppgifterna, inbegripet skydd mot obehörig eller otillåten behandling och mot förlust, förstöring eller skada genom olyckshändelse. Detta

ska göras med användning av lämpliga tekniska eller organisatoriska åtgärder (integritet och konfidentialitet).

22. Informationssäkerhetsklassar ni den informationen som er myndighet hanterar?

- Ja
- Nej
- Delvis
- Vet inte

Kommentarer:

23. Finns fastställda roller runt systemförvaltning (dvs systemägare, systemförvaltare, driftansvar) hos er?

- Ja, inom vår myndighet
- Ja, övergripande systemförvaltning inom vår kommun
- Nej
- Delvis
- Vet inte

Kommentarer:

I samband med upphandling behöver man ta upp frågor om dataskydd. Är det en tjänst som ska upphandlas är det viktigt att man vet vilka roller parterna får. Innebär tjänsten att utföraren blir personuppgiftsbiträde eller blir utföraren personuppgiftsansvarig? I samband med att organisationen ska skaffa nya system är det bra att tänka igenom så att det ställs krav i upphandlingsunderlaget även på frågor som rör dataskydd. Vid upphandling är det viktigt att adekvata krav på val av säkerhetslösningar, behörighetskontroller, överföringsteknik, lagringstjänster mm ställs. Många myndigheter anlitar upphandlingscentraler som sköter upphandlingarna åt myndigheterna och även där behöver myndigheterna säkerställa att dataskyddsfrågorna beaktas.

24. Beaktas dataskyddsfrågor i samband med upphandling?

- Ja
- Nej
- Delvis
- Vet ej

Kommentarer

25. Tar ni fram förslag till PUB-avtal med instruktioner som en del av upphandlingsunderlaget i samband med upphandling av nya system som ni berörs av?

- Ja
- Nej
- Delvis
- Vet inte

Kommentarer:

Övrigt

Här finns det möjlighet att berätta övriga saker som ni tycker är centralt i dataskyddsarbetet, men som inte fångats upp av de tidigare frågorna.

Har ni synpunkter på enkäten tar vi i dataskyddsteam tacksamt emot dem.

26. Har ni något mer ni vill tillägga?

27. Vad tycker du om enkäten?

När ni skickat in enkäten kommer ni att få en kopia av svaret via den e-postadress som angivits i första frågan. Presentationen av era svar i mailet är tyvärr inte särskilt bra, men det är i alla fall en bekräftelse att enkäten är inskickad. När vi fått in era enkätsvar gör vi en pdf-fil av svaret och skickar till er som är tydligare än mailet. Den kan ni använda för diarieföring. Så småningom kommer även en rapport utifrån ert svar.

Det här innehållet har varken skapats eller godkänts av Google.

Google Formulär

**Rapport från kontroll av
dataskyddsefterlevnad 2023
för viadidaktnämnden i
Katrineholms kommun**

2023-07-12

SARK/2023:147

Bakgrund

Dataskyddsförordningen (GDPR) gäller som lag i Sverige och innehåller regler om hur man får behandla personuppgifter. Den personuppgiftsansvarige (nämnd/styrelse) är ansvarig för att personuppgifter behandlas i enlighet med gällande lagstiftning. Enligt art 37 GDPR måste personuppgiftsansvariga myndigheter ha utsett ett dataskyddsombud.

Sydarkiveras tjänst som dataskyddsombud utförs av ett team som består av jurister, informationssäkerhetsspecialist och arkivarie. Dataskyddsombudets viktigaste uppgifter är att ge råd och stöd i dataskyddsfrågor och kontrollera den personuppgiftsansvariges efterlevnad av GDPR och annan dataskyddslagstiftning. Tillsyn görs av den nationella myndigheten Integritetsskyddsmyndigheten (IMY).

Kontrollen av efterlevnaden hos de som är anslutna till tjänsten gemensamt dataskyddsombud görs i olika moment. Ett årligt moment är att dataskyddsombudet tar fram en enkät för kontroll av dataskyddsefterlevnad som varje personuppgiftsansvarig ska besvara. Personuppgiftsansvarig får en återkoppling i form av denna rapport från kontroll av dataskyddsefterlevnad. Rapporten innehåller en sammanvägd bedömning med förslag till åtgärder, frågorna och svaren samt kommentarer från dataskyddsteamet.

Rapporten lämnas till personuppgiftsansvarig för kännedom och vid behov för åtgärd.

Vill dataskyddssamordnaren, någon annan från förvaltningen eller nämnden ha en muntlig uppföljning utifrån denna rapport kan man kontakta dataskyddsteamet för att boka en tid för möte, företrädesvis digitalt. Vid behov eller önskemål från ansluten part kan också en extra kontroll av något område inom dataskydd genomföras.

Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) kan göra utredningar utifrån t ex klagomål, anmälda personuppgiftsincidenter, förhandssamråd eller enligt sin egen tillsynsplan. IMY har ett antal s k korrigerande befogenheter att ta till, t ex skriftlig varning, reprimand, föreläggande eller förbud. Utöver eller i stället för korrigerande åtgärder kan IMY besluta om att ta ut en sanktionsavgift. Nästan alla överträdelser av dataskyddsförordningen kan leda till administrativa sanktionsavgifter.

Sanktionsavgiftens syfte är att vara effektiv, proportionell och avskräckande. För en myndighet är det högsta maxbeloppet 10 miljoner kronor. De högsta beloppen är tänkta för de allra allvarigaste överträdelserna och för de största organisationerna.

Sammanfattning

Ett dataskyddsbuds viktigaste uppgifter är att ge råd och stöd samt att ha en kontrollerande funktion så att dataskyddslagstiftningen efterlevs. Det operativa arbetet i den personuppgiftsansvariges förvaltning behöver utföras av personer som är anställda hos personuppgiftsansvarig.

Organisation och struktur för dataskyddsarbetet

Vid genomgång av era svar kan vi se att det finns en organisation med utsedda roller för nämndens dataskyddsarbete. Personerna får utbildning inom dataskyddsområdet. Detta är grundförutsättningar för att dataskyddsarbetet ska kunna fungera.

Det finns rutiner för att informera personuppgiftsansvarig myndighet om sitt ansvar.

Nämnden har beslutat om delegationsordning för dataskyddsfrågor. Det är inget krav enligt GDPR, men det finns fördelar med att göra det.

Dataskyddsförordningen och annan dataskyddslagstiftning gäller, men organisationen behöver bestämma hur det ska genomföras lokalt genom egna styrdokument. Ni har antagit en informationssäkerhetspolicy.

Registerförteckningar

Att ha kontroll över sina registerförteckningar är också grundläggande för dataskyddsarbetet och det är bra att ni har upprättade förteckningar, rutiner för arbetet och att personuppgiftsansvarig får regelbunden information om aktuella registerförteckningar.

Tredjelsöverföring

Efter Schrems II-domen är det särskilt viktigt att ha kartlagt vilka tredjelsöverföringar som ni har. Förutsättningarna har ändrats genom att EU-kommissionen den 10 juli 2023 har beslutat att USA uppnår adekvat skyddsnivå, men vi rekommenderar att man fortsätter kartlägga sina tredjelsöverföringar och riskerna med det. Kartläggningen av era tredjelsöverföringar och riskerna med tredjelsöverföringen är genomförd, men en översyn behöver göras utifrån de nya förutsättningarna med Data Privacy Framework.

De registrerades rättigheter

Av era svar framgår att ni har rutiner för att hantera de registrerades rättigheter och ni informerar även om rättigheterna på ett bra sätt.

Personuppgiftsbiträden

Ert arbete med personuppgiftsbiträdesavtal (PUB-avtal) verkar fungera tillfredsställande och det är mycket bra att det finns biträdesavtal med instruktioner med samtliga personuppgiftsbiträden och ni har även rutiner för arbetet.

Konsekvensbedömningar

Ni gör konsekvensbedömningar och har rutiner samt utsedda personer för detta arbete. Vi vill här påminna om att dataskyddsombudet ska rådfrågas i samband med konsekvensbedömningar. Det är bra att ni har utsedda personer som deltar i arbetet med konsekvensbedömningar.

Personuppgiftsincidenter

När det gäller hantering av personuppgiftsincidenter har ni rutiner för hantering av personuppgiftsincidenter och er personal informeras om rutinerna. Nämnden får regelbunden information om anmälda incidenter.

Informationssäkerhet

Vad gäller informationssäkerhetsarbetet så gör ni ett arbete med informationssäkerhetsklassning och ni har fastställda roller runt systemförvaltning.

Frågor om GDPR i samband med upphandling

När det gäller frågor om GDPR i samband med upphandling beaktas dataskyddsfrågor i samband med upphandling.

Ni tar fram förslag till PUB-avtal med instruktioner som en del av upphandlingsunderlaget i samband med upphandling.

Sammanvägd bedömning

Vår bedömning är att viadidaktnämnden i Katrineholms kommun i dagsläget inte har någon punkt att prioritera när det kommer till dataskyddsefterlevnad. Fokuset som nämnden framgent bör ha, är att bibehålla den höga nivån av dataskydd som man har och fortsätta arbeta systematiskt med sitt dataskydd.

Att löpande ha avstämningar mellan nämnd och förvaltning är det som man framförallt bör fortsätta med för att på sätt kunna bibehålla den höga nivån av dataskydd.

Dataskyddsteamet

Therese Jigsved
Förbundsjurist/DSO

Hugo Persson
Jurist dataskydd och IT-
rätt

Anders Danielsson
Informationssäkerhets-
specialist

Ria Larsson
Arkivarie

Organisation och struktur för dataskyddsarbetet

En personuppgiftsansvarig (PUA) är en fysisk eller juridisk person, offentlig myndighet, institution eller annat organ som ensam eller tillsammans med andra bestämmer ändamål och medel för behandlingen av personuppgifter.

Normalt sett är varje myndighet (nämnd, styrelse eller annan myndighet) PUA för sin verksamhet. Det ska framgå i reglementet vilket ansvar myndigheten har.

PUA ansvarar bl a för att utse dataskyddsombud, för att föra register över behandlingar, fastställa laglig grund för behandling, fastställa ändamål och syfte med behandling, anmäla personuppgiftsincidenter, vidta åtgärder så att behandlingen är säker, samt vidta åtgärder för att säkerställa att dataskyddsförordningen följs.

För att uppgifterna ska utföras behöver det finnas en organisation och struktur för dataskyddsarbetet.

1. Finns en beslutad lokal organisation för dataskyddsarbete inom er myndighet?

Ja

Kommentarer:

Det är viktigt att det finns en lokal organisation för dataskyddsarbetet och att den är beslutad och känd inom verksamheten. Dataskyddsarbetet ska vara en naturlig del av det administrativa arbetet. Det bör vara dataskyddssamordnaren som leder och samordnar det lokala dataskyddsarbetet.

Det är bra att det finns en beslutad lokal organisation inom er organisation då det är en förutsättning för att dataskyddsarbetet ska fungera.

2. Är arbetsuppgifterna inom dataskydd fördelade på utsedda tjänstepersoner inom er myndighet?

Ja

Kommentarer:

Roller för dataskyddsarbete behöver utses då det är en förutsättning för att organisationen ska arbeta systematiskt med dataskyddsfrågor. Dataskyddsteamet föreslår att man kallar rollerna dataskyddssamordnare och dataskyddsredogörare, men man kan naturligtvis välja andra benämningar. Rollen som övergripande kontaktperson till oss inom dataskyddsteamet vill vi gärna att ni kallar dataskyddssamordnare.

Det är bra att roller för dataskyddsarbetet har utsetts och förutsättningar finns för ett systematiskt dataskyddsarbete.

3. Deltar de som utsetts att arbeta med dataskyddsfrågorna inom er myndighet på den utbildning som dataskyddsteamet erbjuder?

Ja

Kommentarer:

Att få regelbunden utbildning är en grundförutsättning för att medarbetare ska kunna göra ett bra jobb och utvecklas i sina kunskaper och färdigheter. Sydarkivera erbjuder grundutbildning inom allmän dataskyddsjuridik och informationssäkerhet med fokus på dataskyddsfrågorna som ingår i tjänsten. Dessa utbildningar genomförs digitalt vid fyra tillfällen per år. Vidare erbjuds nätverksträffar för dataskydd, främst till övergripande kontaktperson, med fördjupande utbildningsmoment och erfarenhetsutbyten vid fyra tillfällen per år som också ingår i tjänsten. I mån av plats är även andra välkomna till nätverksträffarna. Två gånger per år har vi digitala arbetsmöten då vi fokuserar på att gå igenom, diskutera och uppdatera mallar och dokument.

Det är bra att de som utsetts att arbeta med dataskyddsfrågor får utbildning i dataskyddslagstiftningen och vi rekommenderar att ni fortsätter uppmuntra medarbetare till att delta i våra dataskyddsutbildningar.

4. Finns det en rutin för att informera personuppgiftsansvarig myndighet om sitt ansvar enligt dataskyddslagstiftningen?

Ja

Kommentarer:

Personuppgiftsansvarig myndighet behöver få information om sitt ansvar enligt dataskyddslagstiftningen och det behöver finnas en rutin för detta. Normalt sett är det ju inte

personuppgiftsansvarig själv som utför dataskyddsarbetet, men personuppgiftsansvarig behöver känna till sin roll och sitt ansvar. Det är lämpligt att t ex lägga in det som ett informationsärende i årsplaneringen. Vi rekommenderar att information till personuppgiftsansvarig om sin roll och ansvar bör lämnas minst en gång per mandatperiod. Är det flera förtroendevalda som byts under mandatperioden bör information lämnas till nya förtroendevalda. En fördel med att informationen lämnas vid ett sammanträde är att det dokumenteras i protokoll och kan följas upp.

Det är bra att personuppgiftsansvarig regelbundet får information om sin roll och sitt ansvar och att ni har en rutin för att fånga upp denna fråga.

5. Har personuppgiftsansvarig myndighet delegerat beslutanderätt för dataskyddsfrågor i sin delegationsordning?

Ja

Kommentarer:

Dataskyddsteamet har tagit fram en mall för delegation av dataskyddsfrågor som kan inkorporeras i den sammanhållna delegationsordningen för styrelsen eller nämnden. Att ha delegerat de ärenden som enligt dataskyddslagstiftningen kan komma att behöva fattas beslut om är ett effektivt sätt att jobba. Ärendetyperna blir synliga för både organisationen och för personuppgiftsansvarig och det finns en beredskap och planering när ärende uppstår.

Det är bra att ni har delegerat beslutanderätt för dataskyddsfrågor inom er verksamhet.

6. Vilka styrdokument gäller för er myndighet vad gäller dataskyddsfrågor?

Informationssäkerhetspolicy

Kommentarer:

Dataskyddsförordningen och annan dataskyddslagstiftning gäller, men organisationen behöver bestämma hur det ska genomföras lokalt genom egna styrdokument.

Det är bra att ni har tagit fram och beslutat om styrdokument för er verksamhet.

Registerförteckning

Varje personuppgiftsansvarig (PUA) ska föra ett register över behandlingar som utförs under dess ansvar. Registret ska bland annat innehålla kontaktuppgifter till PUA och dataskyddsombud, ändamålen med behandlingen, typer av registrerade och kategorier av personuppgifter, gallringsfrister och säkerhetsåtgärder.

7. Har ni upprättat registerförteckning enligt art. 30 GDPR?

Ja

Kommentarer

Att upprätta registerförteckning över behandling av personuppgifter är ett grundläggande krav på personuppgiftsansvarig. Det är normalt sett inte personuppgiftsansvarig själv som gör förteckningen, men det är personuppgiftsansvarig som ansvarar för att det blir gjort och för att det finns resurser som gör arbetet.

Det är bra att ni gått igenom era personuppgiftsbehandlingar och förtecknat dem i register.

8. Har ni rutiner för arbetet med registerförteckningen?

Ja

Kommentarer:

Det är viktigt att organisationen har bestämt hur arbetet med registerförteckningen ska gå till genom att anta egna rutiner. Det kan gälla t ex vilken mall eller systemstöd som ska användas för registerförteckning, men även för att hålla registerförteckningen aktuell.

Det är bra att ni har rutiner för ert arbete med registerförteckningarna.

9. Får er myndighet information om aktuella registerförteckning?

Ja

Kommentarer:

Personuppgiftsansvarig ansvarar för att registerförteckningen hålls aktuella och behöver därför få regelbunden information om statusen. Informationen bör lämnas vid sammanträde så att informationen dokumenteras i protokoll och kan följas upp. Det är lämpligt med information ungefär en gång per år. Det är bra att ni ger regelbunden information om aktuell registerförteckning till personuppgiftsansvarig.

Tredjellandsöverföring

Det finns en allmän princip i art. 44 GDPR om att överföring av personuppgifter till tredje land (utanför EU/EES) eller en internationell organisation bara få ske om PUA /PUB uppfyller villkoren i GDPR. Annars är det förbjudet att föra personuppgifter utanför EU/EES.

Personuppgifter får överföras till tredjeland eller internationell organisation om EU-kommissionen har beslutat att mottagaren kan säkerställa en adekvat skyddsnivå (art. 45). Vidare finns det användande av EU-kommissionens standardavtalsklausuler enligt art. 46, bindande företagsbestämmelser enligt art. 47 eller undantag i särskilda situationer enligt art. 49. Vid genomgång av tredjellandsöverföringarna behöver man dokumentera i registerförteckningen vilket rättsligt stöd (överföringsmekanism) som används.

Den 10 juli 2023 tog EU-kommissionen ett beslut som innebär att USA har adekvat skyddsnivå. Beslutet innebär att det är lagligt att föra över personuppgifter till USA under förutsättning att mottagaren är ansluten till Data Privacy Framework List. Amerikanska företag kan ansluta sig till Data Privacy Framework List och åtar sig då att följa ett antal krav vad gäller dataskydd. En överföring av personuppgifter till ett område som har adekvat skyddsnivå är laglig och kräver inget särskilt tillstånd eller särskilda skyddsåtgärder.

10. Har ni med anledning av Schrems II-domen gått igenom och fastställt vilka behandlingar hos er som innebär tredjellandsöverföring?

Ja

Kommentarer:

Den 16 juli 2020 meddelade EU-domstolen en dom i det så kallade Schrems II-målet. EU-domstolen slår fast att Privacy Shield-avtalet mellan EU och USA inte ger ett tillräckligt skydd för personuppgifter när dessa förs över till USA och ogiltigförklarades därför.

Dataskyddsteamet tog fram en vägledning med anledning av Schrems II-domen och även den europeiska dataskyddsstyrelsen (EDPB) tog fram vägledning. Nästan exakt två efter Schrems II-domen har EU-kommissionen nu beslutat att USA har adekvat skyddsnivå.

Vad behöver man som organisation göra med anledning av beslutet om adekvat skyddsnivå för USA?

Vi rekommenderar att man fortsätter kartlägga tredjellandsöverföringar.

Gå igenom avtal med leverantörer, PUB-avtal mm för att se om personuppgiftsbehandlingen innebär tredjelandsöverföring. Kontrollera om mottagaren av personuppgifter finns med på listan över områden som har adekvat skyddsnivå.

Gäller det USA, kontrollera om mottagaren finns med på Data Privacy Framework List. Finns mottagaren med på Data Privacy Framework List är tredjelandsöverföringen laglig.

Dokumentera resultatet av kartläggningen, gärna i registerförteckningen.

11. Har ni kartlagt vilka risker som finns med anledning av tredjelandsöverföringen?

Ja

Kommentarer:

En överföring av personuppgifter till ett område som har adekvat skyddsnivå är laglig och kräver inget särskilt tillstånd eller särskilda skyddsåtgärder. Men det kan ändå finnas risker och som dataskyddsombud rekommenderar vi att ni kartlägger risker även vad gäller överföring av personuppgifter till områden som har adekvat skyddsnivå. En risk som vi redan ser vad gäller Data Privacy Framework är att regelverket förmodligen kommer att prövas rättsligt och det finns risk att beslutet om adekvat skyddsnivå för USA upphävs. Det kan vara bra att ha med alternativa lösningar i den långsiktiga planeringen.

Använder man sig av standardavtalsklausuler som rättsligt stöd för att göra tredjelandsöverföringar behöver man kartlägga vilka risker som finns och sedan göra en konsekvensbedömning enligt art. 35 GDPR.

Olika skyddsåtgärder kan bli nödvändiga att genomföra vid användande av standardavtalsklausuler. Skyddsåtgärder kan vara tekniska, organisatoriska eller beroende på avtalsvillkor.

Vi rekommenderar att ni kartlägger risker med tredjelandsöverföring utifrån de nya förutsättningarna.

De registrerades rättigheter

Enligt art 12 GDPR ska den personuppgiftsansvarige vidta lämpliga åtgärder för att till de registrerade tillhandahålla all information som avses i art 13 och 14 samt all kommunikation enligt art 15-22 och 34.

Informationen ska bland annat vara begriplig, klar och tydlig, särskilt den informationen som är riktad mot barn.

De viktigaste rättigheterna är:

- Få information om sina rättigheter – art 12
- Få tillgång till sina personuppgifter – art 15
- Få felaktiga personuppgifter rättade – art 16
- Få sina personuppgifter raderade (sällan hos myndigheter) – art 17
- Invända mot att personuppgifter används för t ex direktmarknadsföring – art 18
- Få information om vidtagen rättelse eller radering – art 19
- Rätt att flytta personuppgifterna (dataportabilitet) – art 20

12. Har ni rutiner för att hantera de registrerades rättigheter?

Ja

Kommentarer

Den registrerade, det vill säga den vars personuppgifter behandlas, har ett antal rättigheter enligt dataskyddsförordningen (GDPR). Personuppgiftsansvariga (PUA) har ett ansvar för att ha rutiner på plats för att kunna lämna information och kunna handlägga dessa rättigheter när någon begär det.

Under våren 2022 tog dataskyddsteamet fram riktlinjer för hantering av registrerades rättigheter där det finns mallar för beslut och rutiner för samtliga rättigheter.

Det är bra att ni har rutiner för att handlägga de registrerades rättigheter enligt GDPR.

13. Var informerar ni någonstans om de registrerades rättigheter?

Webbplats, blanketter, E-tjänster och servicecenter.

Kommentarer

Det är bra att ha information om de registrerades rättigheter på många ställen så att informationen har bra förutsättningar för att nå fram.

Man kan välja att informera i olika skikt beroende på vilket sätt man informerar på. Ibland kan det vara lämpligt att informera mycket kort och hänvisa till exempelvis hemsida för mer information. När det gäller information behöver man också tänka på att annan lagstiftning också ställer krav på informationen, t ex service och tillgänglighet för alla.

Personuppgiftsbiträden

Ett personuppgiftsbiträde kan vara en fysisk eller juridisk person, offentlig myndighet eller annat organ som behandlar personuppgifter för den personuppgiftsansvariges räkning. Personuppgiftsbiträde förkortas ofta PUB.

Personuppgiftsansvarig ska endast anlita biträden som ger tillräckliga garantier om att behandlingen av personuppgifter sker på ett sådant sätt att de uppfyller kraven i GDPR. När uppgifter behandlas av ett personuppgiftsbiträde ska hanteringen regleras genom ett s k PUB-avtal.

14. Anlitar ni personuppgiftsbiträden och har ni ingått PUB- avtal med instruktioner enligt art 28 GDPR?

Ja, vi anlitar personuppgiftsbiträden och vi har avtal med samtliga biträden.

Kommentarer:

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har tagit fram mallar för PUB-avtal och instruktioner. Vi rekommenderar att alla använder sig av dessa mallar och tar fram förslag till PUB-avtal och instruktioner utifrån dessa mallar. Äldre PUB-avtal kan behöva en genomgång, men de är inte ogiltiga pga att de hänvisar till PuL i stället för GDPR. Men vi rekommenderar att gärna gå igenom äldre PUB-avtal och ta fram förnyade avtal.

Det är mycket viktigt att ha PUB-avtal med relevanta, tydliga och korrekta instruktioner. Om ett biträde inte får tillräckligt tydliga instruktioner om hur behandling får ske eller inte alls tar fram instruktioner faller ansvaret för dessa fel tillbaka på personuppgiftsansvarig.

En del systemleverantörer använder sig i stället av standardvillkor som vid behov ensidigt kan ändras av leverantören. Det är svårt att praktiskt få till regelrätta PUB-avtal med instruktioner med sådana leverantörer. Det kan också vara svårt att få till PUB-avtal med leverantörer av appar och sociala medier. Ett sätt att hantera det är att i möjligast mån undvika sådana leverantörer. Anser ni att ni ändå måste anlita en sådan leverantör rekommenderar vi att ni ställer frågor om personuppgiftsbehandlingen, framför era synpunkter och krav och dokumenterar leverantörens svar. Men det är ni som personuppgiftsansvarig som står risken om man står utan PUB-avtal.

Det är mycket bra att ni har PUB-avtal med samtliga biträden, men gör gärna regelbunden kontroll av aktualiteten av PUB-avtal och dess instruktioner.

15. Har ni rutiner för framtagande av PUB-avtal med instruktioner?

Ja

Kommentarer:

Att ha bra PUB-avtal med instruktioner är viktigt för att kunna styra hur biträdet får behandla era personuppgifter. Det är viktigt att man inom organisationen har bestämt hur arbetet med PUB-avtal ska gå till i form av rutiner.

Det är bra att ni har rutiner för framtagande av PUB-avtal.

Konsekvensbedömning enligt art. 35 GDPR

Om en typ av behandling sannolikt leder till en hög risk för fysiska personers rättigheter och friheter ska PUA före behandlingen göra en bedömning av den planerade behandlingens konsekvenser för skyddet av personuppgifter.

Nya system innebär ofta nya tekniska möjligheter och införskaffande av nya system i verksamheten är ofta ett tillfälle då konsekvensbedömning behöver göras. För att få fram olika perspektiv och ta vara på kunskap som finns i organisationen är det bra att det finns en utsedd grupp med olika kompetenser som utför konsekvensbedömningen.

16. Har ni rutiner för genomförande av konsekvensbedömningar?

Ja

Kommentarer:

Om man inte har en rutin för konsekvensbedömning kan det bli osäkert vem som ska göra vad innan man påbörjar en ny behandling. Eller man kanske helt missar att göra en konsekvensbedömning om man inte har en känd rutin. Med hjälp av denna rutin kan den personuppgiftsansvarige enklare bedöma vilka behandlingar som innebär en särskilt stor risk för personers fri- och rättigheter.

Det är bra att ni har en rutin för konsekvensbedömning.

17. Gör ni konsekvensbedömningar om behandlingen sannolikt leder till hög risk för fysiska personers rättigheter innan en ny behandling påbörjas?

Ja

Kommentarer:

Det är viktigt att konsekvent göra konsekvensbedömning när en ny behandling sannolikt leder till hög risk. Dels är på grund av att det är ett krav enligt art. 35 GDPR, men också för att det leder till högre kvalitet i verksamheten när man konstaterar risker, konsekvenser och åtgärder för att minimera riskerna.

IMY har tagit fram en förteckning över när en konsekvensbedömning ska göras och vi rekommenderar att man tar del av den och följer IMY:s rekommendationer.

Det är bra att ni gör konsekvensbedömning när en ny behandling sannolikt leder till hög risk. Vi rekommenderar att ni fortsätter med detta arbete.

18. Vilka tjänstepersoner är utsedda att utföra era konsekvensbedömningar?

IKT-samordnare och utredare.

Kommentarer:

När man jobbar med dataskyddsfrågor och riskarbete är det en fördel att ha med personer med olika kompetenser och erfarenheter för att få fram så många bra perspektiv och bedömningar som möjligt.

Personuppgiftsincidenter

En personuppgiftsincident är en säkerhetsincident som kan innebära risker för människors friheter och rättigheter. Riskerna kan innebära att någon förlorar kontrollen över sina uppgifter eller att rättigheterna inskränks. En personuppgiftsincident kan få allvarliga konsekvenser för enskilda.

En personuppgiftsincident som inte hanteras på rätt sätt kan också påverka tilltron till den organisation som behandlar personuppgifter. Allvarliga incidenter kan också leda till att Integritetsskyddsmyndigheten inleder granskning med sanktionsavgift som följd.

19. Har ni rutiner för hantering av personuppgiftsincidenter med fastställd ansvarsfördelning?

Ja

Kommentarer:

När en personuppgiftsincident inträffar blir det ofta en allmän oro på en arbetsplats. Finns inte rutiner med fastställd ansvarsfördelning kan det bli svårt att agera på ett snabbt och effektivt sätt. Risken ökar för att personers fri- och rättigheter påverkas. Uppgift om vem som har befogenhet att anmäla personuppgiftsincident och vem som har uppdrag att dokumentera personuppgiftsincidenter bör finnas med i rutinerna. Dataskyddsteamet har tagit fram mallar för hantering av personuppgiftsincidenter som man kan utgå ifrån.

Det är bra att ni har rutin för hantering av personuppgiftsincidenter med fastställd ansvarsfördelning för att få en snabb och effektiv hantering av personuppgiftsincidenter.

20. Hur informeras personal om rutiner för personuppgiftsincidenthantering?

Intranät och arbetsplatsträff

Kommentarer:

När en personuppgiftsincident inträffar blir det ofta en allmän oro och osäkerhet på arbetsplatsen. Det är bra och nödvändigt att se till att alla anställda känner till vad som ska göras om en personuppgiftsincident inträffar. Därför är det viktigt att alla i personalen känner till att det finns rutiner som ska användas. Det är bra att ni informerar all personal om rutiner för hantering av personuppgiftsincidenter på arbetsplatsträffar, intranät och liknande.

21. Får personuppgiftsansvarig information om inträffade personuppgiftsincidenter?

Ja

Kommentarer:

Det är viktigt att den som är personuppgiftsansvarig får information om inträffade och dokumenterade personuppgiftsincidenter som har förekommit inom dennes ansvarsområde. Särskilt viktigt är det att personuppgiftsansvarig får information om anmälda personuppgiftsincidenter, men de behöver också få samlad information om dokumenterade incidenter oavsett om de är anmälda eller ej. Detta för att bedöma åtgärder som behöver göras. Det är den som är personuppgiftsansvarig som har hela ansvaret för de personuppgiftsbehandlingar som görs inom verksamheten.

Det är en nödvändighet för den som är personuppgiftsansvarig att känna till de inträffade och dokumenterade personuppgiftsincidenter som inträffar så det är bra att ni informerar om det.

Informationssäkerhet

Enligt art. 5 och art. 32 GDPR ska personuppgifter behandlas på ett säkert sätt. PUA ska vidta säkerhetsåtgärder som säkerställer lämplig säkerhet för personuppgifterna, inbegripet skydd mot obehörig eller otillåten behandling och mot förlust, förstöring eller skada genom olyckshändelse. Detta ska göras med användning av lämpliga tekniska eller organisatoriska åtgärder (integritet och konfidentialitet).

22. Informationssäkerhetsklassar ni den informationen som er myndighet hanterar?

Ja

Kommentarer:

Att informationssäkerhetsklassa sin information är en viktig del av informationssäkerhetsarbetet. Klassning görs för att organisationen ska få en bild av vilken information myndigheterna hanterar, hur känslig den är och hur den bör hanteras och förvaltas. Varje myndighet bör klassificera all sin information.

Det är bra att ni informationssäkerhetsklassar er information.

23. Har ni fastställda roller runt systemförvaltning (dvs systemägare, systemförvaltare, driftansvar) hos er?

Ja, övergripande systemförvaltning inom vår kommun

Kommentarer:

Att ha fastställda roller för systemförvaltning är en viktig del i att ha ordning och reda i sin förvaltning.

Det är bra att ni har fastställda roller.

Frågor om GDPR i samband med upphandling

I samband med upphandling behöver man ta upp frågor om dataskydd. Är det en tjänst som ska upphandlas är det viktigt att man vet vilka roller parterna får. Innebär tjänsten att utföraren blir personuppgiftsbiträde eller blir utföraren personuppgiftsansvarig? I samband med att organisationen ska skaffa nya system är det bra att tänka igenom så att det ställs krav i upphandlingsunderlaget även på frågor som rör dataskydd. Vid upphandling är det viktigt att adekvata krav på val av säkerhetslösningar, behörighetskontroller, överföringsteknik, lagringstjänster mm ställs. Många myndigheter anlitar upphandlingscentraler som sköter upphandlingarna åt myndigheterna och även där behöver myndigheterna säkerställa att dataskyddsfrågorna beaktas

24. Beaktas dataskyddsfrågor i samband med upphandling?

Ja

Kommentarer:

I samband med upphandling är det många saker att ta ställning till och dataskydds-frågorna behöver beaktas redan på detta stadium.

Det är också viktigt att man har olika roller klara för sig. Den upphandlande organisationen är ofta personuppgiftsansvarig och leverantören är ofta biträde. Vid upphandling måste ansvar, roller och villkor för personuppgiftsbehandlingen framgå redan av upphandlingsdokumenten, bland annat genom krav på anbudsgivarna, krav på tjänsten och genom särskilda kontraktsvillkor.

Ofta krävs samverkan mellan olika funktioner hos den upphandlande myndigheten. Funktioner som bör involveras är IT-säkerhetsansvariga, jurister och dataskyddssamordnare. Dataskyddsombudet kan också tillfrågas för vägledning.

På Upphandlingsmyndighetens hemsida finns bra information om vad man kan tänka på vid GDPR och upphandling.

Det är bra att dataskyddsfrågor beaktas hos er i samband med upphandling.

25. Tar ni fram förslag till PUB-avtal med instruktioner som en del av upphandlingsunderlaget i samband med upphandling?

Ja

Kommentar:

Det är bra att ha förslag till personuppgiftsbiträdesavtal med instruktioner som en del av upphandlingsunderlaget för då vet leverantören vad det är som ni förväntar er. Om man inte har med förslag till PUB-avtal och instruktioner kan det lätt bli så att man hamnar i underläge gentemot leverantören och har svårt att med framgång hävda sina krav.

Det är bra att ni har med förslag till PUB-avtal med instruktioner som en del av upphandlingsunderlaget. Vi rekommenderar att ni fortsätter med denna rutin i samverkan med ert upphandlingsteam.

Sammanträdesdagar 2024

Förslag till beslut

Viadidaktnämnden godkänner upprättat förslag till sammanträdesdagar 2024.

Sammanfattning av ärendet

Ansvarig förvaltningschef Sara Alexanderson har i samråd med ordförande Helena Gärtner upprättat ett förslag på sammanträdesdagar för viadidaktnämnden år 2024. Sammanträdena föreslås vara förlagda på måndagar och börja klockan 13:30.

Sammanträdesdagarna är anpassade till kommunstyrelsens planering med krav på leverans av beslutsunderlag enligt följande:

- Internkontrollplan 1 mars
- Årsredovisning 1 mars
- Underlag för övergripande plan med budget 2023 – 31 augusti
- Delårsrapport 2023 – 30 september

Datum	Kommentar
26 februari	Internkontrollplan och årsredovisning 2023
22 april	
10 juni	Underlag för övergripande plan med budget
19 augusti	
23 september	Delårsrapport 2024
9 december	Budget 2025

Rasmus Berglöv
Utredare

Beslutet skickas till: Kommunledningsförvaltningen, Akten

Yttrande - EU-kommissionens förslag till förordning och rådsbeslut om skydd för utsatta vuxna

Förvaltningens förslag till beslut

Viadidaktnämnden ställer sig bakom förvaltningens yttrande och bedömning och översänder det till kommunledningsförvaltningen.

Sammanfattning av ärendet

EU-kommissionen har föreslagit nya regler för att garantera att skyddet av vuxna upprätthålls i gränsöverskridande ärenden och deras rätt till ett självständigt liv. Detta innebär friheten att göra egna val när det gäller deras personliga liv och framtida arrangemang samt att detta säkras när de reser eller flyttar inom EU. Förslaget omfattar vuxna personer som på grund av nedsatt eller bristande personlig förmåga inte kan skydda sina egna intressen. Det kan handla om åldersrelaterade sjukdomar, som Alzheimers, eller vara följden av ett hälsotillstånd.

Den föreslagna förordningen omfattar ett antal rationaliserade regler som kommer att gälla inom EU. Det handlar exempelvis om att fastställa vilken domstol som är behörig, vilken lagstiftning som är tillämplig, under vilka villkor som en utländsk åtgärd eller utländsk befogenhet att företräda bör ges verkan och hur myndigheter kan samarbeta.

Förordningen är tänkt att bygga vidare på reglerna i 2000 års Haagkonvention om skydd för vuxna i internationella situationer och på befintliga EU-åtgärder som rör andra aspekter av gränsöverskridande civilrätt.

Mer information finns i handlingarna samt på kommissionens hemsida [Stärkta rättigheter för vuxna med behov av skydd \(europa.eu\)](#)

Ärendets handlingar

- Förslag till förordning - EU-kommissionens förslag till förordning och rådsbeslut om skydd för utsatta vuxna (2023:341)
- Förslag till rådsbeslut - EU-kommissionens förslag till förordning och rådsbeslut om skydd för utsatta vuxna (2023:342)
- Remissanvisning (2023:343)

Förvaltningens bedömning

Viadidakt gör en liknande bedömning som remissinstanserna Vård- och omsorgsförvaltningen samt Socialförvaltningen. Viadidakts verksamhet är inte påverkad i samma omfattning som ovanstående förvaltningar då dessa tillämpar annan typ av myndighetsutövning. Likväl finns flera frågetecken kring vad remissen egentligen avser då kompletteringen indirekt inkluderar en ratificering av 2000 års Haagkonvention vilken Sverige inte är part i. Utifrån detta gör Viadidaktförvaltningen bedömningen att det inte är lämpligt att ställa sig bakom förslaget då det förutsätter en anslutning till Haagkonventionen som är en separat fråga.

David Andersson
Utredare

Beslutet skickas till:

Kommunledningsförvaltningen

Akten

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 31.5.2023
COM(2023) 280 final

2023/0169 (COD)

Förslag till

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING

**om behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av åtgärder samt
samarbete i frågor som rör skydd för vuxna**

{SEC(2023) 208 final} - {SWD(2023) 154 final} - {SWD(2023) 155 final} -
{SWD(2023) 156 final}

MOTIVERING

1. BAKGRUND TILL FÖRSLAGET

• Motiv och syfte med förslaget

EU strävar efter att skapa, bevara och utveckla ett område med frihet, säkerhet och rättvisa, där fri rörlighet för personer, tillgång till rättslig prövning och full respekt för de grundläggande rättigheterna säkerställs.

Antalet vuxna som på grund av nedsatt eller bristande personlig förmåga inte är i stånd att försvara sina intressen (*vuxna*) i EU ökar ständigt. Orsaken är en åldrande befolkning och de åldersrelaterade sjukdomar som därav följer samt det ökande antalet personer med funktionsnedsättning. Dessa personer kan, beroende på den nationella lagstiftningen i den medlemsstat där de är bosatta, omfattas av en skyddsåtgärd som beslutats av en domstol eller en administrativ myndighet, eller få hjälp av en tredje part som de i förväg har utsett (genom *företrädarbefogenheter*) att ta tillvara deras intressen.

Detta växande antal vuxna som behöver hjälp med att fatta beslut leder, i kombination med människors ökade rörlighet i EU, till att vuxna ställs inför ett antal problem i gränsöverskridande situationer. Vuxna kan till exempel behöva förvalta sina tillgångar eller fastigheter i ett annat land, få akut eller planerad sjukvård utomlands eller flytta till ett annat land av olika skäl. Det finns ingen statistik över hur många vuxna som omfattas av en rättslig eller administrativ myndighets skyddsåtgärd i gränsöverskridande situationer i EU men de beräknas vara mellan 145 000 och 780 000¹.

I dessa gränsöverskridande situationer ställs vuxna inför komplexa och ibland motstridiga internationella privaträttsliga regler i medlemsstaterna. I dessa regler fastställs vilken domstol eller annan myndighet som är behörig att vidta skyddsåtgärder (*myndigheten*) och som har jurisdiktion, vilken lag som är tillämplig på den vuxnes fall och hur ett beslut som fattats eller företrädarbefogenheter som upprättats utomlands ska erkännas eller verkställas. Detta leder till betydande rättslig osäkerhet för vuxna, deras familjer och deras företrädare när det gäller vilka regler som kommer att gälla i just deras fall och vilka förfaranden de måste följa och formaliteter som de måste fullgöra. För att säkerställa att skyddet fortsätter att omfatta dem i andra länder och att de kan åtnjuta sina rättigheter utomlands måste de ofta gå igenom långa och kostsamma förfaranden. I vissa fall erkänns ändå inte det skydd som de omfattas av och de befogenheter som getts deras företrädare, vare sig av utländska domstolar eller av icke-rättsliga aktörer såsom banker, sjukvårdspersonal eller fastighetsmäklare.

Inom ramen för Haagkonferensen för internationell privaträtt antogs konventionen av den 13 januari 2000 om internationellt skydd för vuxna (*2000 års Haagkonvention*), som omfattar några av dessa svårigheter. Konventionen innehåller en omfattande uppsättning regler om internationell behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av skyddsåtgärder samt bestämmelser om företrädarbefogenheter. Den innehåller också mekanismer för samarbete mellan myndigheter och centralmyndigheter i de länder som har ratificerat konventionen (*fördragsslutande parter*). Det råder enighet om att denna konvention är ett effektivt internationellt privaträttsligt instrument som uppfyller sina ändamål på global nivå.

Att medlemsstaterna och andra stater ratificerar 2000 års Haagkonvention är avgörande för att konventionen ska fungera effektivt. För närvarande är dock endast tolv medlemsstater parter i den konventionen.

¹ Dessa siffror bygger på Eurostats demografiska uppgifter från 2020 om EU-befolkningens rörlighet och uppskattningar och/eller uppgifter om antalet vuxna som omfattas av en skyddsåtgärd i medlemsstaterna. För närmare uppgifter, se den konsekvensbedömning som åtföljer förslaget.

Ett långsiktigt mål för EU är att samtliga medlemsstater ratificerar 2000 års Haagkonvention (eller ansluter sig till den). Sedan 2008 är 2000 års Haagkonvention uttryckligen godkänd av Europeiska unionens råd, Europaparlamentet och Europeiska kommissionen. Europaparlamentet har aktivt stött inte bara alla medlemsstaters ratificering av konventionen utan också ett eventuellt lagstiftningsinitiativ från EU:s sida på området skydd för vuxna för att komplettera konventionen.

På EU-nivå har mer än 20 EU-förordningar antagits för att harmonisera de internationella privaträttsliga reglerna, vilket har lett till att hindren för rättsligt samarbete mellan medlemsstaterna har blivit mycket färre med utgångspunkt i principen om ömsesidigt förtroende. Det finns dock inget instrument för rättsligt samarbete mellan medlemsstaterna när det gäller skydd för vuxna.

- **Förenlighet med befintliga bestämmelser inom området**

Detta förslag ingår i ett paket som också innehåller ett förslag från kommissionen till ett rådsbeslut om bemyndigande för 14 medlemsstater som inte är fördragsslutande parter i konventionen att, i Europeiska unionens intresse, bli parter i 2000 års Haagkonvention.

Härigenom kommer gemensamma internationella privaträttsliga regler att fastställas i EU, som ska tillämpas av medlemsstaternas myndigheter tillsammans med länder utanför EU som är parter i konventionen. Detta kommer att främja vuxnas rättigheter utanför EU:s gränser.

När det gäller förbindelserna mellan medlemsstaterna inkorporerar detta förslag till förordning reglerna i 2000 års Haagkonvention om behörighet och tillämplig lag genom en direkt hänvisning till motsvarande bestämmelser i konventionen. På andra områden utgår förslaget till förordning från konventionen för att ytterligare förenkla dess regler och förbättra effektiviteten i samarbetet mellan medlemsstaterna. Genom förordningen införs också digitaliserade verktyg och ett europeiskt företrädarintyg, vilket innebär ytterligare förenklingar och ett bättre samarbete i EU.

Den föreslagna förordningens mervärde är således en förenkling och modernisering av konventionens regler anpassade till omständigheterna i EU och ett stärkt samarbete mellan medlemsstaterna när det gäller skydd för vuxna. Syftet med konventionens regler är förvisso att de ska tillämpas globalt av länder med olika rättssystem i allmänhet och olika skydd för vuxna i synnerhet, men genom förordningen skulle det bli möjligt att fastställa mer enhetliga regler och ett närmare samarbete baserat på principen om ömsesidigt förtroende mellan medlemsstaterna och på erfarenheterna från att harmonisera andra områden av gränsöverskridande civilrätt i EU.

Den föreslagna förordningen skulle därför gälla mellan medlemsstaterna, medan 2000 års Haagkonvention skulle vara tillämplig i förbindelserna med tredjeländer som är fördragsslutande parter i konventionen. Vuxna i EU kan ha band till både EU-länder och länder utanför EU (om de t.ex. äger fastigheter eller har personliga band där). En enhetlig internationell privaträttslig ram som är tillämplig på skydd för vuxna både i EU och i länder utanför EU som är parter i konventionen är därför avgörande för att säkerställa skydd för vuxna i internationella situationer.

Förslagen till en förordning och ett rådsbeslut kompletterar varandra och läggs därför fram tillsammans.

- **Förenlighet med unionens politik inom andra områden**

EU och dess medlemsstater är parter i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (*konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning*),

som sedan den antogs 2006 är den internationella hörnstenen när det gäller rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Överensstämmelsen och det positiva samspelet mellan reglerna i 2000 års Haagkonvention och de rättigheter som fastställs i konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning har erkänts vid flera tillfällen. Detta konstaterades till exempel i en rättslig studie som beställts av FN:s särskilda rapportör om rättigheter för personer med funktionsnedsättning² och i det gemensamma uttalandet som den särskilda rapportören för rättigheter för personer med funktionsnedsättning och den oberoende experten om äldre personers åtnjutande av alla mänskliga rättigheter gjorde i samband med studien där man kom fram till att 2000 års Haagkonventionen lämnar tillräckligt utrymme för tolkning och praktiska förbättringar och att den kan utvecklas för att återspegla en modernisering av nationell lagstiftning.

I mars 2021 antog kommissionen dessutom strategin för rättigheter för personer med funktionsnedsättning 2021–2030. Med denna strategi vill kommissionen förbättra livssituationen för personer med funktionsnedsättning i Europa och resten av världen. Strategin tar särskilt upp frågan om bättre tillgång till rättslig prövning, rättsligt skydd, frihet och säkerhet för personer med funktionsnedsättning. Genomförandet av 2000 års Haagkonvention i enlighet med konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning är ett av strategins mål. I detta syfte genomfördes en rättslig studie 2021 där man drog slutsatsen att ett EU-initiativ om gränsöverskridande skydd för vuxna skulle ta tillvara rättigheterna för personer med funktionsnedsättning som behöver stöd för att försvara sina intressen. I den rättsliga studien drogs slutsatsen att en EU-förordning som förbättrar och förenklar det rättsliga samarbetet i EU, tillsammans med ratificeringen av 2000 års Haagkonvention, avsevärt skulle förbättra vuxnas rättigheter.

Detta förslag är ett viktigt framsteg när det gäller respekten för den rätt till oberoende som fastställs i konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, eftersom det avsevärt kommer att underlätta rörligheten för de företrädarbefogenheter som i förväg beviljats av en vuxen för en tidpunkt i framtiden då denne inte kommer att kunna försvara sina egna intressen. I detta förslag föreskrivs särskilt att officiella handlingar godkänns för att deras bevisvärde i EU snabbt ska erkännas och att ett europeiskt företrädarintyg skapas, så att företrädare enkelt kan bevisa arten och omfattningen av sina befogenheter över gränserna.

Slutligen bygger detta förslag också på kommissionens tidigare initiativ om digitalisering av det rättsliga samarbetet. I sitt meddelande av den 2 december 2020 åtog sig kommissionen att göra digitala kanaler till standardalternativet i EU:s gränsöverskridande samarbete. Den 1 december 2021 lade kommissionen fram ett förslag om digitalisering av det rättsliga samarbetet. Syftet var att fullständigt digitalisera de befintliga lagstiftningsinstrumenten på det civilrättsliga och det straffrättsliga området. För att digitalisera arbetet när det gäller skydd för vuxna bygger detta förslag till förordning på digitaliseringsförslaget.

2. RÄTTSLIG GRUND, SUBSIDIARITETSPRINCIPEN OCH PROPORCIONALITETSPRINCIPEN

• Rättslig grund

Den rättsliga grunden för EU:s behörighet på området för rättsligt samarbete på privaträttsens område är artikel 81.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (*EUF-fördraget*), som därför är den rättsliga grunden för detta förslag till förordning.

² Studie om överensstämmelsen mellan 2000 års Haagkonvention och 2007 års FN-konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Däremot är artikel 81.3 i EUF-fördraget, som rör familjerätt som har gränsöverskridande följder, inte tillämplig eftersom gränsöverskridande skydd för vuxna inte är en familjerättslig fråga.

Begreppet familjerätt i den mening som avses i artikel 81.3 EUF-fördraget ska ges en självständig tolkning oberoende av den definition som föreskrivs i medlemsstaternas nationella lagstiftning. Hittills har unionslagstiftaren tolkat begreppet relativt strikt och begränsat det till de bestämmelser som reglerar familjeförhållanden, såsom äktenskapsmål, föräldraansvar eller underhållsskyldighet. Förordning (EU) nr 650/2012 om arvsfrågor³ ansågs t.ex. inte röra familjerättsliga frågor och antogs på grundval av artikel 81.2 i EUF-fördraget.

Det är inte ovanligt att vuxna får hjälp av familjemedlemmar att försvara sina intressen. I vissa medlemsstater tillskrivs enligt lag maken/makan eller familjemedlemmar det rättsliga skyddet för sårbara vuxna. Om den vuxne har en familj är den emellertid endast en av de aspekter som ska beaktas för att säkerställa skyddet. Familjemedlemmarnas engagemang är inte nödvändigt och heller inte en aspekt som regleras av internationell privaträtt. Den avgörande frågan när det gäller skydd för vuxna är i stället det stöd som ges och värnande om den vuxnes rätt till värdighet, individuellt självbestämmande, icke-diskriminering och inkludering i samhället, oavsett familjeband.

Slutligen bör det noteras att varken detta förslag eller 2000 års Haagkonvention innehåller någon hänvisning till familjeförhållanden (såsom ”förälder”, ”barn” eller ”make/maka”), i motsats till förordningarna om familjerättsliga frågor.

- **Subsidiaritetsprincipen (för icke-exklusiv befogenhet)**

Det politiska målet att ha effektiva och harmoniserade internationella privaträttsliga regler som gäller för alla medlemsstater i gränsöverskridande fall av skydd för vuxna kan bättre uppnås genom ett EU-initiativ.

De nuvarande problem som vuxna stöter på i gränsöverskridande situationer har en inneboende EU-dimension eftersom de är av gränsöverskridande karaktär och påverkar vuxnas grundläggande rättigheter och deras rätt till fri rörlighet. Reglerna om internationell behörighet, tillämplig lag och erkännande gäller i ett gränsöverskridande sammanhang och kräver därför att minst två länder deltar. Medlemsstaternas motstridiga eller olikartade internationella privaträttsliga regler på området skydd för vuxna orsakar flera problem i gränsöverskridande situationer i EU, t.ex. att skyddet för den vuxne upphör, att utländska åtgärder inte erkänns, att ytterligare rättsliga förfaranden krävs eller att testamenten och preferenser som uttryckts av den vuxne inte erkänns. De enskilda medlemsstaterna skulle inte på ett tillfredsställande kunna hantera dessa problem.

Moderniseringen och digitaliseringen av det rättsliga samarbetet kräver också att harmoniserade regler tillämpas (t.ex. enhetliga formulär som effektiviserar gränsöverskridande förfaranden) och att driftskompatibla verktyg används (formulär, programvara, register osv.), som endast kan utarbetas på EU-nivå.

- **Proportionalitetsprincipen**

Detta förslag syftar till att skydda vuxnas grundläggande rättigheter, effektivisera och påskynda gränsöverskridande förfaranden när det gäller skydd för vuxna och stärka rättssäkerheten och förutsägbarheten i gränsöverskridande förbindelser. Förslaget

³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 650/2012 av den 4 juli 2012 om behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt godkännande och verkställighet av officiella handlingar i samband med arv och om inrättandet av ett europeiskt arvsintyg.

harmoniserar därför medlemsstaternas regler om internationell behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av skyddsåtgärder och godkännande av officiella handlingar. Det innehåller också bestämmelser som ger verkan åt företrädarbefogenheter i alla medlemsstater. Slutligen föreskrivs att verktyg ska utvecklas för att förbättra och påskynda samarbetet mellan medlemsstaterna på detta område.

Detta förslag går inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå målen.

Det inkräktar till exempel inte på nationella regler för stöd till vuxna med nedsatt funktionsförmåga utan är endast tillämpligt på behörighetskonflikter, lagkonflikter eller erkännande av utländska åtgärder eller handlingar i gränsöverskridande situationer.

Dessutom är det europeiska företrädarintyg som införs genom detta förslag frivilligt och kommer inte att ersätta motsvarande nationella handlingar som styrker företräddandet.

Enligt förslaget ska medlemsstaterna upprätta ett register över åtgärder och företrädarbefogenheter och koppla samman det med andra medlemsstaters register. Syftet är att säkerställa att skyddet för vuxna upprätthålls i gränsöverskridande fall och att deras rätt till individuellt självbestämmande, inbegripet frihet att göra egna val när det gäller dem själva och/eller framtida arrangemang, respekteras när de flyttar inom EU. De uppgifter som ska registreras och delas genom sammankopplingen av register enligt detta förslag är dock ytterst begränsade och ger endast information om det befintliga skyddet för en vuxen. Medlemsstaterna ansvarar dessutom även i fortsättningen för att utse de nationella myndigheter som kan få åtkomst till det sammanlänkade registersystemet.

Förslaget är därför förenligt med proportionalitetsprincipen.

- **Val av instrument**

Antagandet av gemensamma regler om internationell behörighet, erkännande av skyddsåtgärder, godkännande av officiella handlingar och tillämplig lag om skyddsåtgärder och företrädarbefogenheter i gränsöverskridande situationer kan endast uppnås genom gemensamma regler som tillämpas i EU.

Dessutom kan ett fullständigt samarbete mellan myndigheter och undanröjande av hinder för vuxna och deras företrädare uppnås bättre på grundval av principen om ömsesidigt förtroende. Det europeiska företrädarintyget, digitaliseringen av gränsöverskridande kommunikation och undanröjandet av språkbarriärer kan endast fastställas i en förordning. Slutligen är det bara genom en förordning som en helt enhetlig tolkning och tillämpning av reglerna i EU säkerställs. I linje med tidigare EU-instrument för internationell privaträtt är det instrument som föredras således en förordning.

3. RESULTAT AV EFTERHANDSUTVÄRDERINGAR, SAMRÅD MED BERÖRDA PARTER OCH KONSEKVENSBEDÖMNINGAR

- **Efterhandsutvärderingar/kontroller av ändamålsenligheten med befintlig lagstiftning**

Ej tillämpligt

- **Samråd med berörda parter**

Detta förslag och det parallella förslaget till rådets beslut i samma fråga har föregåtts av omfattande samråd med många olika berörda parter.

Ett **öppet offentligt samråd och en uppmaning att inkomma med synpunkter** inleddes i början av 2022. De flesta svarande, däribland medlemsstater och yrkesorganisationer som företräder advokater och notarier, stödde ett EU-initiativ som skulle göra medlemsstaterna

skyldiga att ratificera 2000 års Haagkonvention och efterlyste ett EU-instrument som kompletterar konventionen. Vissa svarande (icke-statliga organisationer som arbetar med skydd av rättigheter för personer med funktionsnedsättning) uttryckte oro över att ett EU-instrument som främjar rörlighet för beslut skulle kunna kränka vuxnas grundläggande rättigheter.

Som en del av kommissionens samrådsstrategi anordnades ett **onlinemöte med berörda parter** den 29 september 2022. Dessutom anordnade kommissionen den 27 oktober 2022 ett **onlinemöte med experter från medlemsstaterna** för att informera om initiativet om skydd för vuxna och utbyta inledande synpunkter. De medlemsstater som redan är parter i konventionen uppmuntrade starkt andra medlemsstater att ratificera den. De medlemsstater som inte ratificerat konventionen förklarade detta med bland annat regeringsskiftet, pågående interna diskussioner och de få rapporterade gränsöverskridande ärendena, men ingen kritik framlades mot själva konventionen.

Slutligen rådfrågades det **europiska rättsliga nätverket på privaträttens område** vid ett möte den 7–8 november 2022 om dess eventuella roll i ett framtida initiativ.

Sammanfattningsvis visade alla kommissionens samråd på ett starkt stöd för och allmänt positiv återkoppling om 2000 års Haagkonvention. Dessutom visade samråden att de flesta berörda parter såg ett praktiskt behov av och stödde ytterligare åtgärder på EU-nivå.

- **Insamling och användning av sakkunnigutlåtanden**

En **rättslig studie** genomfördes 2021⁴. De som genomförde studien drog följande slutsatser: i) det finns betydande luckor och inkonsekvenser i det gränsöverskridande skyddet för vuxna (regler om behörighet, erkännande av företrädarbefogenheter, avsaknad av rättssäkerhet och praktiska problem för myndigheterna), ii) en allmän ratificering av 2000 års Haagkonvention i EU skulle direkt lösa vissa av dessa problem mellan medlemsstater och länder utanför EU samt iii) ett EU-instrument skulle ytterligare stärka skyddet för vuxna och underlätta deras liv och de behöriga myndigheternas arbete.

En ytterligare **studie till stöd för utarbetandet av en konsekvensbedömning** slutfördes 2022 och bidrog med ytterligare underlag och analys av de befintliga problemen och konsekvenserna av de olika åtgärdsalternativen. I samband med denna studie genomfördes ytterligare samråd med berörda parter.

Ett **informationsuppdrag**⁵ från det europeiska nätverket för rättsliga inspektioner (RESIJ) belyste det otillräckliga skyddet för vuxna i gränsöverskridande ärenden och utmynnade i rekommendationer om att i) förbättra utbildningen av myndigheter om tillgängliga instrument, ii) harmonisera terminologin, iii) inrätta ett europeiskt företrädarintyg, iv) inrätta interoperabla nationella register över skydd för vuxna och v) anta gemensamma EU-regler.

Ytterligare sakkunskap om gränsöverskridande skydd för vuxna samlades också in från andra källor, t.ex. **Europaparlamentets studie**⁶ som åtföljde dess lagstiftningsinitiativbetänkande (2016) och en **rapport från Europeiska rättsinstitutet** (2020)⁷.

⁴ *Study on the cross-border legal protection of vulnerable adults in the EU.*
<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/facf667c-99d6-11ec-83e1-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-253031377>

⁵ *Mission to assess European civil judicial cooperation for the protection of adults.*
<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/facf667c-99d6-11ec-83e1-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-253031377>

⁶ *Protection of Vulnerable Adults, European Added Value Assessment Accompanying the European Parliament's Legislative Initiative Report.*

- **Konsekvensbedömning**

Baserat på kommissionens riktlinjer för bättre lagstiftning och resultaten av den inledande konsekvensbedömningen har kommissionen utarbetat en konsekvensbedömning av detta förslag. I konsekvensbedömningen övervägdes följande åtgärdsalternativ: i) grundscenariot, ii) ett rådsbeslut som ålägger medlemsstaterna att bli parter i 2000 års Haagkonvention inom en viss tidsram, iii) en förordning som införlivar vissa av konventionens regler och fastställer ytterligare regler för att främja partsautonomi, förenkla reglerna för erkännande och verkställighet av utländska beslut och godkännande av officiella handlingar, skapa ett europeiskt företrädarintyg, tillhandahålla rättshjälp, sammankoppla register och inrätta snabb och effektiv kommunikation, samt iv) en kombination av alternativen ii och iii, dvs. både ett rådsbeslut som reglerar ärenden som involverar länder utanför EU och en förordning som bygger på konventionens regler och förbättrar dess funktion medlemsstaterna emellan.

I rapporten om konsekvensbedömningen undersöktes varje alternativs förväntade konsekvenser, ändamålsenlighet, effektivitet och samstämmighet med EU:s rättsliga och politiska ramverk. Utgående från denna bedömning valdes ”paketalternativet”, som består i ett förslag till rådets beslut om ratificering av 2000 års Haagkonvention och ett förslag till förordning för att förbättra det rättsliga samarbetet mellan medlemsstaterna.

Slutsatsen i konsekvensbedömningen var att det valda alternativet genom en enhetlig rättslig ram avsevärt skulle förbättra skyddet för vuxna genom att säkerställa rättssäkerhet, minska och undvika långdragna rättsliga förfaranden och i slutändan underlätta erkännandet av skydd för vuxna i gränsöverskridande fall, både inom och utanför EU:s gränser.

Det valda åtgärdsalternativet skulle även vara mest ändamålsenligt för att lösa problemen med skyddet för vuxna eftersom det skulle ge de största rättsliga, sociala och psykologiska fördelarna. Det valda alternativet skulle ha en klart positiv inverkan på skyddet för vuxnas rättigheter, däribland deras grundläggande rättigheter, t.ex. rätten till egendom, tillgång till rättslig prövning, individuellt oberoende och fri rörlighet. Det skulle också ha positiva sociala och psykologiska konsekvenser eftersom det skulle innebära större rättssäkerhet, gynna välfärd och social delaktighet och minska de känslomässiga påfrestningarna. Det skulle minska de kostnader som för närvarande bärs av vuxna i gränsöverskridande situationer och av medlemsstaterna. Övriga konsekvenser skulle inte vara betydande⁸. Detta åtgärdsalternativ skulle stämma överens med principen om ”digitalt som standard”, eftersom de gränsöverskridande förfarandena för skydd för vuxna enligt förordningen skulle vara digitaliserade.

Genom att anta gemensamma EU-regler skulle det valda alternativet undanröja de flesta kostnader och administrativa bördor i samband med rättsliga förfaranden, översättningar och andra förfaranden med icke-rättsliga aktörer. Enligt uppskattningar skulle den genomsnittliga besparingen för den vuxne eller företrädaren i ett gränsöverskridande ärende ligga mellan 40 EUR och 9 000 EUR.

Nämnden för lagstiftningskontroll yttrade sig positivt om rapporten om konsekvensbedömningen den 20 januari 2023.

[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/581388/EPRS_STU\(2016\)581388_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/581388/EPRS_STU(2016)581388_EN.pdf)

⁷ *The protection of adults in international situations*, rapport från Europeiska rättsinstitutet. https://www.europeanlawinstitute.eu/fileadmin/user_upload/p_eli/Publications/ELI_Protection_of_Adults_in_International_Situations.pdf

⁸ T.ex. inverkan på målen för hållbar utveckling eller miljö- och klimatpåverkan.

- **Lagstiftningens ändamålsenlighet och förenkling**

Ej tillämpligt

- **Grundläggande rättigheter**

Denna förordning främjar rätten till oberoende och frihet att göra egna val genom att underlätta rörligheten för företrädarbefogenheter som har upprättats av vuxna. Detta säkerställs särskilt genom inrättandet av ett europeiskt företrädarintyg, som kommer att göra det möjligt för företrädare som utses av en vuxen att enkelt bevisa arten och omfattningen av sina befogenheter utomlands. Detta kommer också att garanteras genom reglerna om godkännande av officiella handlingar, som kommer att säkerställa att dessa handlingars bevisvärde erkänns i EU. Sammankopplingen av register kommer dessutom att säkerställa att de företrädarbefogenheter som registrerats i en medlemsstat inte ignoreras av en behörig myndighet i en annan medlemsstat på grund av att det saknas information om deras existens, och att den vuxnes vilja och preferenser därmed respekteras.

Dessutom kommer detta förslag att säkerställa att gemensamma internationella privaträttsliga regler om skydd för vuxna tillämpas och tolkas i enlighet med konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning i gränsöverskridande ärenden. Denna förordning kommer att ytterligare underlätta utbytet av god praxis mellan medlemsstaterna när den börjar genomföras, genom det europeiska rättsliga nätverket på privaträttens område, e-juridikportalen och utbildningsverksamhet.

Slutligen upprätthåller förslaget vuxnas andra rättigheter som för närvarande regelbundet hotas eller kränks internationellt, såsom rätten till likhet inför lagen, egendom, tillgång till rättslig prövning och fri rörlighet.

4. BUDGETKONSEKVENSER

Medlemsstaterna kan ådra sig engångskostnader för att anpassa sig till förordningen, i synnerhet kostnader för att inrätta centralmyndigheter eller utbilda domare och andra behöriga myndigheter i de nya bestämmelserna. Smärre återkommande kostnader kan uppstå till exempel för fortbildning av myndigheter eller övervakning av tillämpningen av förordningen. Inga av dessa kostnader förväntas bli stora och de skulle uppvägas av de effektivitetsvinster och kostnadsbesparingar som förordningen medför.

Medlemsstaterna kan också ådra sig kostnader för att installera och underhålla det decentraliserade it-systemets åtkomstpunkter på sina territorier och anpassa sina nationella it-system så att de blir interoperabla med åtkomstpunkterna. Dessutom kan medlemsstaterna behöva införa referensprogramvara som utvecklats av kommissionen, vilket också kan medföra vissa kostnader. Dessa kostnader är nödvändiga för att möjliggöra elektronisk kommunikation mellan behöriga myndigheter genom ett decentraliserat it-system, utöver kommunikationen mellan enskilda och behöriga myndigheter genom den europeiska elektroniska åtkomstpunkt som inrättats på den europeiska e-juridikportalen. Dessa kostnader skulle dock inte bara krävas för detta förslag, eftersom det decentraliserade it-systemet skulle användas för alla EU-instrument om rättsligt samarbete på privaträttens område. Dessutom skulle medlemsstaterna kunna ansöka om bidrag för att finansiera dessa kostnader inom ramen för lämpliga EU-finansieringsprogram.

Medlemsstaterna kommer att ha vissa engångskostnader i samband med att de inrättar ett eller flera digitaliserade register och kopplar dem till andra medlemsstaters register, och återkommande underhållskostnader därefter.

Dessa kostnader skulle till stor del uppvägas av de totala besparingarna på förfarandekostnaderna för vuxna och deras företrädare.

Digitaliseringen av kommunikationen mellan myndigheter och mellan fysiska personer och myndigheter samt sammankopplingen av register skulle också leda till ytterligare kostnader för kommissionen. Kommissionen kommer att förse medlemsstaternas behöriga myndigheter med gemensam referensprogramvara, utveckla och underhålla en ny modul i den europeiska elektroniska åtkomstpunkt som införs i digitaliseringsförslaget⁹ samt utveckla och underhålla programvara för sammankoppling av registren. En närmare redogörelse för kostnaderna finns i den finansieringsöversikt och konsekvensbedömning som åtföljer det förslaget.

5. ÖVRIGA INSLAG

• **Genomförandeplaner samt åtgärder för övervakning, utvärdering och rapportering**

En förordning är direkt tillämplig i alla medlemsstater och behöver därför inte införlivas i nationell lag.

Lämpliga övervaknings-, utvärderings- och rapporteringsskyldigheter ingår i förslaget. För det första skulle den praktiska tillämpningen av förordningen övervakas genom regelbundna möten i det europeiska rättsliga nätverket på privaträttens område, som samlar sakkunniga från medlemsstaterna. Kommissionen skulle dessutom göra en fullständig utvärdering av tillämpningen av förordningen tio år efter det att den träder i kraft. Utvärderingen skulle bland annat grundas på synpunkter från medlemsstaternas myndigheter, externa sakkunniga och berörda parter.

• **Ingående redogörelse för de specifika bestämmelserna i förslaget**

- I **kapitel I** avgränsas tillämpningsområdet för förordningen, som gäller civilrättsliga frågor om skydd för vuxna (artikel 1), genom en icke uttömmande förteckning över frågor som omfattas av förordningen och en uttömmande förteckning över frågor som inte omfattas av förordningen. Kapitlet innehåller också en redogörelse för förordningens innehåll (artikel 2) och definitioner av de termer som används i förordningen (artikel 3).
- **Kapitel II** innehåller allmänna regler om internationell behörighet med en direkt hänvisning till reglerna i kapitel II i 2000 års Haagkonvention. I artiklarna 6 och 7 i förordningen föreskrivs en ytterligare, icke-exklusiv behörighetsgrund som är tillämplig i EU när en vuxen har valt behörighet. Detta val bör respekteras på tre kumulativa villkor som anges i artikel 6, med en skyldighet att informera centralmyndigheten i den medlemsstat där den vuxne har sin hemvist.
- **Kapitel III** innehåller regler om tillämplig lag med en direkt hänvisning till kapitel III i 2000 års Haagkonvention.
- I **avsnitt 1 i kapitel IV** föreskrivs automatiskt erkännande av åtgärder som vidtas av medlemsstaternas myndigheter för att ge verkan åt principen om ömsesidigt erkännande, som bygger på principen om ömsesidigt förtroende inom EU. Grunderna för icke-erkännande begränsas till ett nödvändigt minimum och syftar särskilt till att skydda vuxnas grundläggande rättigheter även i gränsöverskridande situationer. Exempelvis får en åtgärd som vidtagits utan att den vuxne fått möjlighet att yttra sig

⁹ Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om digitalisering av rättsligt samarbete och tillgång till rättslig prövning i gränsöverskridande civilrättsliga, handelsrättsliga och straffrättsliga frågor och ändring av vissa rättsakter inom området för rättsligt samarbete, COM(2021) 759 final.

inte erkännas, oavsett nationella förfaranden och nationell lagstiftning. Undantag med hänvisning till grunderna för rättsordningen kan endast göras i undantagsfall, särskilt vid uppenbara kränkningar av vuxnas grundläggande rättigheter. I **avsnitt 2 i det kapitlet** avskaffas exekvaturförfarandet (förfarande för att förklara en åtgärd som vidtagits i en medlemsstat verkställbar i en annan medlemsstat) för åtgärder som vidtagits av myndigheterna i en medlemsstat. I **avsnitt 3** fastställs de förfaranderegler som ska tillämpas vid återopande, bestridande, ansökan om erkännande eller ansökan om verkställighet av en åtgärd vid myndigheterna i en medlemsstat.

- I kapitel V fastställs regler för godkännande i en medlemsstat av officiella handlingar som har upprättats av behöriga myndigheter i en annan medlemsstat, så att det är lättare att använda dem runtom i EU. Godkännandet av officiella handlingar säkerställer att de har samma fullständiga och kompletta bevisvärde i andra medlemsstater som de har i ursprungsmedlemsstaten. Detta omfattar både innehållet i de registrerade handlingarna och de fakta som ingår i dem. Officiella handlingar har också samma presumtion om äkthet och verkställbarhet som i ursprungsmedlemsstaten.
- Genom **avsnitt 1 i kapitel VI om samarbete** inrättas centralmyndigheter som ska bistå vid tillämpningen av förordningen och förbättra skyddet för vuxna i gränsöverskridande ärenden som omfattas av förordningen. I förslaget fastställs särskilda förfaranden för i) lokalisering av en vuxen eller en person som sannolikt kommer att ge den vuxne stöd ii) inhämtande av centralmyndighetens godkännande innan en vuxen placeras under skydd i en annan medlemsstat och iii) utseende av en offentlig myndighet eller en person som agerar på en offentlig myndighets vägnar eller under dess tillsyn som företrädare för den vuxne utomlands. **Avsnitt 2** innehåller regler för direkt samarbete och kommunikation mellan myndigheter, vid behov genom centralmyndigheterna, för att bistå vid genomförandet av en åtgärd eller i fall av allvarlig fara. Artikel 27 ger en rättslig grund för direkt kommunikation mellan rättsliga och administrativa myndigheter. **Avsnitt 3** innehåller allmänna regler för samarbete mellan centralmyndigheter eller behöriga myndigheter i olika medlemsstater. Där fastställs också regler om rätten till rättshjälp för sökande som får rättshjälp i sin ursprungsmedlemsstat. Detta säkerställer sökandens tillgång till rättslig prövning i förfaranden om erkännande eller icke-erkännande av en åtgärd eller om delgivning av en handling i en annan medlemsstat.
- Genom **kapitel VII** inrättas ett europeiskt företrädarintyg som gör det möjligt för företrädare för vuxna att enkelt och effektivt visa sina befogenheter i en annan medlemsstat. Medlemsstaterna bör utse en myndighet som utfärdar företrädarintyget. Denna myndighet bör ha tillräcklig kännedom om det ärende som företrädarintyget avser och tillgång till relevant information för att snabbt kunna utfärda företrädarintyget på begäran. Detta intyg ersätter inte andra intyg som används i vissa medlemsstater. Intyg åtföljer varje skyddsåtgärd eller officiell handling för att de ska kunna erkännas, verkställas eller godkännas av behöriga myndigheter i andra medlemsstater. Det föreslagna företrädarintyget bör dock användas som en fristående handling för att visa företrädarens befogenheter, särskilt när de behöver vända sig till icke-rättsliga aktörer på den vuxnes vägnar eller till stöd för denne.
- **Kapitel VIII** syftar till att förbättra tillhandahållandet av information om skyddet för vuxna till behöriga myndigheter i EU. Detta säkerställer att åtgärder som vidtagits i en annan medlemsstat eller företrädarbefogenheter som beviljats av den vuxne i en annan medlemsstat respekteras i hela EU. Medlemsstaterna blir därför skyldiga att

upprätta ett eller flera register över åtgärder som vidtagits av deras myndigheter. Om det i nationell lag föreskrivs att företrädarbefogenheter ska bekräftas av en behörig myndighet måste medlemsstaterna dessutom upprätta ett register över dessa bekräftade företrädarbefogenheter. Medlemsstaterna måste också säkerställa att dessa register, samt andra befintliga register över företrädarbefogenheter vilka upprättats enligt nationell lag, kopplas samman genom ett sammankopplingssystem som utvecklats av kommissionen. En minimiuppsättning uppgifter ska registreras i registret för att ge de behöriga myndigheterna i andra medlemsstater tillräcklig information om förekomsten av en åtgärd eller företrädarbefogenheter med avseende på en viss vuxen.

- I **kapitel IX** föreskrivs obligatorisk användning av digital kommunikation mellan behöriga myndigheter eller centralmyndigheter och frivillig användning av digital kommunikation mellan fysiska personer och behöriga myndigheter.
- I **bilagorna** till förslaget finns en rad formulär som bör minska behovet av översättningar och underlätta kommunikationen och överföringen av information i gränsöverskridande ärenden inom EU.
 - Bilagorna I och II syftar till att underlätta erkännande och verkställighet av åtgärder som vidtagits av myndigheterna i en medlemsstat och godkännande av officiella handlingar som upprättats av myndigheterna i en medlemsstat.
 - Bilagorna IV–X är standardformulär som syftar till att underlätta kommunikationen mellan fysiska personer och behöriga myndigheter eller mellan behöriga myndigheter eller centralmyndigheter i olika medlemsstater.
 - Slutligen innehåller förslaget ett formulär som de behöriga myndigheterna ska använda för att utfärda det europeiska företrädarintyget (bilaga III).

Förslag till

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING

om behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av åtgärder samt samarbete i frågor som rör skydd för vuxna

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 81.2,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet, och

av följande skäl:

- (1) Syftet med denna förordning är att fastställa regler för att skydda vuxna som på grund av nedsatt eller bristande personlig förmåga inte kan försvara sina intressen i gränsöverskridande situationer. I denna förordning fastställs regler om behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av åtgärder, godkännande av officiella handlingar samt samarbete mellan medlemsstaternas behöriga myndigheter och centralmyndigheter.
- (2) Unionen har satt som mål för sig själv att upprätta, upprätthålla och utveckla unionen som ett område med frihet, säkerhet och rättvisa, där den fria rörligheten för personer säkerställs. I syfte att gradvis upprätta ett sådant område ska unionen bland annat besluta om åtgärder rörande civilrättsligt samarbete och i synnerhet åtgärder som behövs för att den inre marknaden ska fungera väl.
- (3) I enlighet med artikel 81.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (*EUF-fördraget*) kan dessa åtgärder omfatta sådana som syftar till att säkerställa förenlighet mellan tillämpliga regler i medlemsstaterna avseende lagkonflikter och behörighet samt om ömsesidigt erkännande och verkställighet mellan medlemsstaterna av domar och utomrättsliga avgöranden.
- (4) Unionen har på området civilrättsligt samarbete antagit ett antal rättsakter som har gränsöverskridande effekter. Med undantag för en bestämmelse om fysiska personers rättsliga handlingsförmåga i samband med gränsöverskridande avtalsförpliktelser på privaträttens område, vilken fastställs i artikel 13 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 593/2008¹⁰, reglerar ingen av dessa unionslagstiftningsakter de gränsöverskridande aspekterna av fysiska personers rättsliga handlingsförmåga. Det finns heller inte någon unionslagstiftningsakt som reglerar de civila aspekterna av det gränsöverskridande skyddet av vuxna som, på grund av nedsatt eller bristande personlig förmåga tillsammans med en rad personliga faktorer och faktorer kopplade till deras levnadsförhållanden, inte kan försvara sina intressen eller där det är

¹⁰ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 593/2008 av den 17 juni 2008 om tillämplig lag för avtalsförpliktelser (Rom I) (EUT L 177, 4.7.2008, s. 6.).

nödvändigt att det stöd och de skyddsåtgärder som de bibringas när de utövar sin rättsliga handlingsförmåga i en medlemsstat fortsätter gälla i hela unionen.

- (5) I avsaknad av sådana gemensamma regler kan olika svårigheter uppstå för vuxna som inte kan försvara sina intressen i gränsöverskridande situationer, inbegripet när dessa vuxna flyttar till en annan medlemsstat eller när de äger fast egendom eller andra tillgångar i en annan medlemsstat. Svårigheter kan till exempel uppstå när åtgärder som vidtas i en medlemsstat för att skydda en vuxen, inbegripet stödåtgärder som tillhandahålls för att de ska kunna utöva sin rättsliga handlingsförmåga, behöver återopas i andra medlemsstater, eller när företrädarbefogenheter, som beviljats av en vuxen och som ska utövas av dennes företrädare när den vuxne inte kan försvara sina intressen, i ett senare skede behöver återopas utomlands. Dessa svårigheter kan få allvarliga negativa konsekvenser för rättssäkerheten i gränsöverskridande ärenden och för vuxnas rättigheter och välbefinnande samt för respekten för deras värdighet. I synnerhet kan den vuxnes grundläggande rättigheter, såsom tillgång till rättslig prövning, rätten till oberoende samt rätten till egendom och till fri rörlighet, påverkas negativt.
- (6) Det krävs därför enhetliga internationella privaträttsliga regler som reglerar gränsöverskridande situationer för att stärka skyddet av de grundläggande rättigheterna för vuxna med nedsatt eller bristande personlig förmåga. På internationell nivå innehåller konventionen av den 13 januari 2000 om internationellt skydd för vuxna (2000 års Haagkonvention) regler om behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av åtgärder till skydd för dessa vuxna och om tillämplig lag för företrädarbefogenheter samt regler om samarbete mellan behöriga myndigheter eller centralmyndigheter i de avtalsslutande parterna.
- (7) 2000 års Haagkonvention hindrar inte dess avtalsslutande parter från att vidareutveckla sitt samarbete på området skydd för vuxna utöver bestämmelserna i själva konventionen eller till och med avvika från dess regler i sina förbindelser med varandra. I enlighet med artikel 49.2 och 49.3 i 2000 års Haagkonvention fastställs i denna förordning regler på de områden som omfattas av den konventionen vad gäller vuxna som har hemvist i en medlemsstat. De regler som fastställs genom denna förordning bör inte påverka tillämpningen av den konventionen när det gäller medlemsstaternas förbindelser med tredjestater som är fördragsslutande parter i 2000 års Haagkonvention.
- (8) Vissa av reglerna i 2000 års Haagkonvention bör införlivas i denna förordning, särskilt regler om internationell behörighet och tillämplig lag, och dessa bör göras direkt tillämpliga när det gäller förbindelser mellan medlemsstaterna. När det gäller förbindelserna mellan medlemsstaterna är det dock lämpligt att unionen ytterligare förbättrar skyddet för vuxna i gränsöverskridande situationer inom unionen, med utgångspunkt i principen om ömsesidigt förtroende mellan medlemsstater och erfarenheter från andra områden av civilrättsligt samarbete. Denna förordning bör därför komplettera reglerna i 2000 års Haagkonvention genom att fastställa regler som syftar till att förenkla, rationalisera och modernisera förfaranden och samarbete mellan medlemsstaternas behöriga myndigheter. Det bör särskilt vara möjligt att främja vuxnas rätt till oberoende och rätt att utöva sin rättsliga handlingsförmåga på samma villkor som andra, genom att underlätta användningen i en gränsöverskridande situation av företrädarbefogenheter, genom vilka den vuxne i förväg har sett till att omfattas av skydd i ett skede då denne inte kommer att kunna värna sina egna intressen, och ge full och omedelbar verkan åt de val som gjorts av den vuxne.

- (9) Med tanke på att denna förordning och 2000 års Haagkonvention kompletterar varandra, och med hänsyn till behovet av att säkerställa fortsatt skydd för vuxna i gränsöverskridande situationer som involverar medlemsstater och tredjeländer, bör tolkningen av reglerna i denna förordning och reglerna i 2000 års Haagkonvention anpassas när så är möjligt.
- (10) Dessutom bör tolkningen av reglerna i denna förordning vägledas av dess mål, dvs. att stärka skyddet av de grundläggande fri- och rättigheterna och andra rättigheter för vuxna i gränsöverskridande situationer, inbegripet deras rätt till oberoende, tillgång till rättslig prövning, rätt till egendom, rätt att yttra sig, rätt till fri rörlighet och jämlikhet. I detta avseende bygger denna förordning på Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (*stadgan*) och på internationell människorättslagstiftning på detta område. En betydande del av de vuxna som omfattas av denna förordning är personer med funktionsnedsättning. Deras rättigheter, inbegripet rätten till likhet inför lagen, integritet, tillgång till rättslig prövning och respekt för deras inneboende värdighet och individuella oberoende, garanteras i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning¹¹ (*konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning*), i vilken både unionen och dess medlemsstater är parter. De rättigheter som skyddas i konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning ska skyddas både i nationella och gränsöverskridande fall, och när åtgärder vidtas med avseende på personer med funktionsnedsättning ska dessa åtgärder vara förenliga med konventionen. Denna förordning, som fastställer internationella privaträttsliga regler för gränsöverskridande fall, bör tillämpas i överensstämmelse med skyldigheterna i fråga om mänskliga rättigheter enligt konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, särskilt artiklarna 3, 9, 12 och 19. I egenskap av avtalslutande parter i konventionen ska medlemsstaterna se till att deras nationella materiella och processrättsliga lagstiftning om behandling av vuxna är förenlig med de skyldigheter i fråga om mänskliga rättigheter som föreskrivs i konventionen. Medlemsstaterna ska särskilt respektera vuxnas likhet inför lagen och deras rätt att åtnjuta rättshandlingsförmåga på samma villkor som andra i alla aspekter av livet, med tillgång till det stöd de kan behöva, samt vuxnas oberoende och integritet i enlighet med artikel 12 i konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.
- (11) Förutom skyddet i gränsöverskridande situationer av grundläggande fri- och rättigheter och andra rättigheter för vuxna, inbegripet respekt för deras önskemål och preferenser, syftar denna förordning också till att effektivisera och påskynda rättsliga och administrativa förfaranden som rör skydd för vuxna genom att förenkla och rationalisera mekanismerna för samarbete i gränsöverskridande förfaranden. Syftet med förordningen är också att stärka rättssäkerheten och förutsägbarheten i gränsöverskridande ärenden, både för vuxna och deras företrädare och andra parter, oavsett om de är offentliga eller privata enheter. Ökad rättssäkerhet och förenklade, rationaliserade och digitaliserade förfaranden torde också göra det mer attraktivt för enskilda personer att utöva sin rätt till fri rörlighet.
- (12) Denna förordning bör omfatta civilrättsliga frågor som rör skydd för vuxna, särskilt när det gäller åtgärder, officiella handlingar och företrädarbefogenheter som syftar till att skydda en vuxen. Skyddet krävs på grund av bristande eller nedsatt förmåga i den vuxnes personliga förmåga, som kan vara permanent eller tillfällig men även av fysisk eller psykosocial karaktär, ha samband med en åldersrelaterad sjukdom såsom

¹¹ EUT L 23, 27.1.2010, s. 37.

Alzheimers sjukdom eller vara ett resultat av ett hälsotillstånd, t.ex. koma. Skyddet är särskilt nödvändigt när en rad miljömässiga och personliga faktorer försvårar interaktion, vilket hindrar dem från att delta i samhället på samma villkor som andra, i synnerhet om den vuxnes personliga förmåga är bristande eller nedsatt på ett sådant sätt att den vuxne inte kan tillvarata sina egna intressen, såsom egendomsintressen och personliga intressen eller hälsointressen. Allvarlig försummelse av personliga intressen eller egendomsintressen hos de släktingar som den vuxna personen ansvarar för kan också vara ett tecken på bristande eller nedsatt personlig förmåga hos den vuxne.

- (13) Om åtgärder har vidtagits för att skydda ett barn och dessa åtgärder ska fortsätta att gälla eller få verkan efter det att barnet har uppnått myndighetsålder, bör de omfattas av denna förordning så snart barnet har fyllt 18 år.
- (14) Den terminologi som används för skyddsåtgärder skiljer sig åt i medlemsstaternas rättssystem och dessa skillnader i terminologi bör inte påverka erkännandet av de skyddsåtgärderna i andra medlemsstater.
- (15) Oavsett vilken juridisk terminologi som används i de olika medlemsstaterna bör rörligheten vara obehindrad i unionen för åtgärder som syftar till att skydda vuxna och som vidtas i enlighet med de berörda vuxnas grundläggande rättigheter. Denna förordning bör därför tolkas i enlighet med stadgan och konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. För att skydda rätten till oberoende bör skyddsåtgärder fastställas i denna förordning så att det blir möjligt att vägra erkänna åtgärder som vidtas utan att den vuxne getts möjlighet att yttra sig, förutom om det föreligger exceptionella omständigheter i samband med brådskande fall, eller som uppenbart strider mot allmän ordning. Vid bedömningen av om en åtgärd som vidtagits av myndigheter i en annan medlemsstat inte uppenbart strider mot grunderna för rättsordningen bör myndigheterna i den medlemsstat i vilken erkännande söks bedöma huruvida åtgärden säkerställer den vuxnes grundläggande rättigheter, mot bakgrund av artiklarna 3, 9, 12 och 19 i konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.
- (16) För att säkerställa en enhetlig tolkning av denna förordning bör begreppen vuxen, företrädare och myndighet definieras särskilt i förordningen, eftersom dessa kan ha olika innebörd i medlemsstaternas rättssystem. I denna förordning avses med en vuxen en person som har fyllt 18 år. Beroende på sammanhanget bör detta till exempel avse en vuxen som på grund av nedsatt eller bristande personlig förmåga inte kan tillvarata sina intressen eller en vuxen som har beviljat företrädarbefogenheter som ska utövas när den vuxne inte är i stånd att tillvarata sina intressen.
- (17) Hänvisningar till en "företrädare" i denna förordning bör anses som hänvisningar till en eller flera företrädare, beroende på vad som är lämpligt.
- (18) Vid tillämpningen av denna förordning, och i linje med den terminologi som används i 2000 års Haagkonvention, bör begreppet "myndighet" tolkas som en hänvisning till de rättsliga eller administrativa myndigheter som vidtar åtgärder till skydd för den vuxne. I bredare bemärkelse bör "behörig myndighet" tolkas som en hänvisning till en offentlig myndighet i en medlemsstat med ansvar i frågor som rör skydd för vuxna. Detta inbegriper myndigheter som vidtar åtgärder, myndigheter som upprättar officiella handlingar och myndigheter som utfärdar intyg, formulär eller det europeiska företrädarintyget. Det inbegriper även andra myndigheter eller enheter som agerar som företrädare för det allmänna i frågor som rör skydd för vuxna, t.ex. de som ansvarar för övervakning eller genomförande av åtgärder.

- (19) För att undvika skillnader och, i möjligaste mån, säkerställa att samma regler tillämpas i ett fall som berör medlemsstater och tredjeländer som är parter i 2000 års Haagkonvention bör reglerna om internationell behörighet och om tillämplig lag med avseende på skydd för vuxna vara de som fastställs i den konventionen. Vissa medlemsstater är kanske inte fördragsslutande parter i 2000 års Haagkonvention vid den tidpunkt då denna förordning blir tillämplig. För att ta hänsyn till alla scenarier bör 2000 års Haagkonvention fogas till denna förordning.
- (20) Det är lämpligt att komplettera det system för internationell behörighet som inrättades genom 2000 års Haagkonvention för att lägga vederbörlig vikt vid det val av behörighet som görs av vuxna i unionen. För att bättre skydda vuxnas rätt till oberoende bör det val av behörighet som den vuxne gör vad gäller framtida företrädande respekteras utan att det behövs ytterligare förfaranden, särskilt när det gäller myndigheternas godkännande i den medlemsstat där den vuxne har sin vanliga vistelseort. Med hänsyn till att den vuxnes personliga eller ekonomiska situation kan förändras mellan den tidpunkt då valet av behörighet görs och den tidpunkt då den vuxne är i behov av skydd, bör de valda domstolarna dock ha möjlighet att bedöma huruvida den vuxnes val fortfarande ligger i den vuxnes intresse vid den tidpunkt då ärendet anhängiggjordes. Denna bedömning bör i första hand göras med hänsyn till den vuxnes synpunkter och till betydelsen av de förändringar i hans eller hennes levnadsvillkor och tillgångar som skett sedan valet av behörighet gjordes.
- (21) Inrättandet av en ytterligare behörighetsgrund baserad på den vuxnes val bör inte inverka menligt på den mekanism som inrättats genom 2000 års Haagkonvention, och heller inte påverka effektiviteten i kommunikationen mellan myndigheter, och bör göra det möjligt att undvika positiva och negativa behörighetskonflikter. De mekanismer som inrättats genom artiklarna 7, 9, 10 och 11 i 2000 års Haagkonvention, och som prioriterar vissa behörighetsgrunder, begränsar verkningarna av vissa åtgärder och inrättar ett informationsutbyte mellan myndigheterna i den medlemsstat där den vuxne har sin vistelseort och de myndigheter som har subsidiär eller parallell behörighet, bör därför i unionen även tillämpas på myndigheter som utövar sin behörighet i enlighet med den vuxnes val. Dessa bestämmelser bör därför tillämpas med avseende på de myndigheter som valts av den vuxne på samma sätt som de är tillämpliga med avseende på myndigheterna i den medlemsstat där personen har sin vistelseort.
- (22) De myndigheter som överväger att utöva sin behörighet i enlighet med den vuxnes val bör inte utöva sin behörighet om myndigheterna i den medlemsstat där den vuxne har sin vistelseort redan har utövat sin behörighet, särskilt om dessa myndigheter har vidtagit en åtgärd eller har beslutat att ingen åtgärd bör vidtas, eller om det finns ett pågående ärende.
- (23) Denna förordning bör till fullo införliva de regler avseende tillämplig lag som fastställs i 2000 års Haagkonvention. För att säkerställa en konsekvent tillämpning av denna förordning bör hänvisningen till kapitel III i 2000 års Haagkonvention avseende tillämplig lag tolkas som en hänvisning till hela kapitlet, inbegripet de regler som fastställs i artikel 16 i konventionen när det gäller ändring eller upphörande av företrädarbefogenheter.
- (24) Ett ömsesidigt förtroende i rättskipningen i unionen berättigar principen om att åtgärder som syftar till att skydda vuxna i en medlemsstat bör erkännas i alla medlemsstater utan att det behövs ett specifikt förfarande för erkännande. Detta bör inte hindra en berörd person från att ansöka om att få ett beslut om att det finns eller

att det inte finns några skäl för att avslå ett erkännande. Det bör fastställas i den nationella lagen i den medlemsstat där en sådan ansökan görs vem som är att betrakta som en berörd person som har rätt att göra en sådan ansökan. För att skydda vuxnas rätt till rättslig prövning och ge dem tillgång till tillräckliga rättsmedel, oberoende av åtgärdens art och omfattning, bör vuxna ha rätt att ansöka om att få ett beslut om att det finns eller att det inte finns någon grund för avslag.

- (25) Erkännande och verkställighet av åtgärder bör bygga på principen om ömsesidigt förtroende. Därför bör skälen för icke-erkännande begränsas till ett minimum mot bakgrund av denna förordnings underliggande syfte, dvs. att underlätta erkännande och verkställighet av åtgärder och rörlighet när det gäller företrädarbefogenheter och att på ett effektivt sätt skydda den vuxnes rättigheter. Behörigheten för myndigheterna i ursprungsmedlemsstaten bör inte omprövas.
- (26) Det bör endast vara möjligt att vägra erkännande av en åtgärd om en eller flera av grunderna för att vägra erkännande föreligger. För att upprätthålla principen om ömsesidigt förtroende bör förteckningen över grunder för att vägra erkännande i denna förordning vara uttömmande. Åtgärder som syftar till att skydda vuxna kan vara långsiktiga och omfatta successiva anpassningar. De regler som är tillämpliga på vägran av erkännande av åtgärder bör ta hänsyn till dessa förändringar över tid. En åtgärd som vidtas senare i ett tredjeland som skulle ha haft behörighet enligt reglerna i denna förordning bör därför ersätta en tidigare åtgärd i den mån de är oförenliga. För att undvika att oförenliga åtgärder vidtas i medlemsstaterna bör ett slutet system för behörighet och en mekanism för ömsesidigt informationsutbyte mellan behöriga myndigheter och centralmyndigheter inrättas genom denna förordning.
- (27) Förfaranden som syftar till att skydda en vuxen bör som en grundläggande princip vägledas av den vuxnes synpunkter. Vuxna bör därför ges en faktisk och verklig möjlighet att fritt uttrycka sina synpunkter i enlighet med artiklarna 20, 25, 26 och 47 i stadgan och artiklarna 3, 9, 12, 13 och 19 i konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Den vuxne bör ges möjlighet att uttrycka sina synpunkter, utom i brådskande fall, och i situationer där den vuxne är helt och hållet oförmögen att uttrycka sina synpunkter. En åtgärd som vidtas utan att den vuxne har getts möjlighet att yttra sig får inte erkännas, förutom om det föreligger exceptionella omständigheter i brådskande fall och en bevisad oförmåga att uttrycka sig. Det faktum att den vuxne getts möjlighet att yttra sig bör bedömas på samma sätt i hela unionen och bör inte bedömas mot bakgrund av de grundläggande processrättsliga principerna i den medlemsstat i vilken erkännande söks. Ett exempel på brådskande fall är då den vuxne måste genomgå en brådskande operation och inte, på grund av sitt medicinska tillstånd, kan uttrycka sina synpunkter.
- (28) När det gäller förfarandet och hur den vuxne hörs bör detta överlåtas till nationell lagstiftning, med vederbörlig respekt för vuxnas rätt till tillgänglighet. När en vuxen ska höras i en gränsöverskridande situation bör medlemsstaternas myndigheter använda de särskilda instrumenten för internationellt rättsligt samarbete, inbegripet, när så är lämpligt, de instrument som föreskrivs i förordning (EU) 2020/1783¹².
- (29) För att ta hänsyn till medlemsstaternas olika system för skydd för vuxna bör officiella handlingar som syftar till att skydda vuxna och deras intressen kunna godkännas i alla medlemsstater. En officiell handling som syftar till att skydda en vuxen eller hans eller

¹² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/1783 av den 25 november 2020 om samarbete mellan medlemsstaternas domstolar i fråga om bevisupptagning i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur (bevisupptagning) (EUT L 405, 2.12.2020, s. 1).

hennes intressen och som upprättats av en myndighet i en medlemsstat kan särskilt innehålla de företrädarbefogenheter som den vuxne har beviljat för att användas i ett skede då den vuxne inte kommer att kunna värna sina egna intressen, eller förhandsdirektiv med den vuxnes önskemål och preferenser eller direkta instruktioner i vissa frågor, däribland hälso- och sjukvård, välfärd eller en myndighets utnämning av en företrädare. Dessa officiella handlingar bör ha samma bevisvärde i en annan medlemsstat som de har i ursprungsmedlemsstaten eller så jämförbara verkningar som möjligt. Vid fastställandet av en viss officiell handlingens bevisvärde i en annan medlemsstat eller av ett bevisvärde som är så jämförbart som möjligt bör man hänvisa till arten och omfattningen av den officiella handlingens bevisvärde i ursprungsmedlemsstatens lagstiftning.

- (30) För att underlätta rörligheten för åtgärder och officiella handlingar i unionen är det nödvändigt att föreskriva att intyg ska åtfölja dessa om de behöver erkännas, verkställas eller, i förekommande fall, godkännas utomlands. Förfaranden för rättelse, återkallelse och bestridande av intyg som används för erkännande och verkställighet av åtgärder samt godkännande av officiella handlingar bör regleras i nationell lagstiftning. Mot bakgrund av domstolens rättspraxis utövar myndigheter rättsliga funktioner när de utfärdar intyg, och utfärdandet är en fortsättning av det tidigare rättsliga förfarandet. Därför bör medlemsstaterna erbjuda lämpliga och effektiva rättsmedel i samband med detta utfärdande.
- (31) Centralmyndigheter bör utses i alla medlemsstater. Centralmyndigheterna bör i synnerhet bistå behöriga myndigheter i gränsöverskridande situationer och samarbeta både i allmänna frågor och i specifika ärenden. I enskilda fall bör samarbetet inte begränsas till en specifik del av det rättsliga eller administrativa förfarandet, utan bör inledas och fortgå om det finns ett gränsöverskridande element och ett behov av samarbete.
- (32) För att undvika onödiga mellanhänder och främja snabbare kommunikation bör de behöriga myndigheterna kunna begära information eller stöd direkt från centralmyndigheten i den anmodade medlemsstaten, men de bör också ha möjlighet att, när så är lämpligt, skicka sin begäran via centralmyndigheten i sin egen medlemsstat.
- (33) Enligt artikel 19 i konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning ska personer med funktionsnedsättning ha möjlighet att välja bostadsort och var och med vem de vill leva, på samma villkor som andra, och inte vara tvungna att bo i särskilda boendeformer. Vid tillämpningen av denna förordning kan situationer uppstå där myndigheterna i en medlemsstat måste vidta en åtgärd som rör en vuxens bostadsort eller tillfällig placering. Exempel på sådana situationer är fall där myndigheterna bistår den vuxne då denne ska fatta beslut om bostadsort eller där en vuxen inte kan uttrycka sina synpunkter och inte har gett ett ombud befogenhet att fatta beslut om hans eller hennes bostadsort, och personen behöver läggas in på en vårdinrättning. Om en sådan placering ska ske i en annan medlemsstat bör ett samrådsförfarande genomföras för att inhämta godkännande från centralmyndigheten i den verkställande medlemsstaten innan åtgärden vidtas. Ursprungsmyndighetens begäran om godkännande bör innehålla skälen till den föreslagna åtgärden och de synpunkter som den berörda vuxna om möjligt har uttryckt, mot bakgrund av artikel 19 i konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Centralmyndigheten i den verkställande medlemsstaten bör utan dröjsmål kunna besluta om begäran ska beviljas eller om den ska avslås. Avsaknad av svar inom sex veckor bör inte tolkas som godkännande och utan godkännande bör placeringen inte

äga rum. Samråd bör inte genomföras när placeringen sker hos en enskild person och inte kräver tillsyn av någon offentlig myndighet i den verkställande medlemsstaten.

- (34) I situationer där den vuxne har nära anknytning till en annan medlemsstat än den vars myndigheter är behöriga enligt denna förordning, till exempel på grund av den vuxnes regelbundna närvaro eller komplexa finansiella tillgångar i den medlemsstaten, kan det krävas att en företrädare utses i den andra medlemsstaten. I sådana situationer kan det vara nödvändigt att företrädaren finns geografiskt nära och har goda kunskaper om lagstiftningen för att säkerställa kontinuiteten i skyddet av den vuxne. Om företrädaren i den andra medlemsstaten utses av en behörig myndighet bör det vara möjligt att begära att den företrädaren utses av myndigheterna i den andra medlemsstaten till vilken den vuxne har betydande anknytning, och det bör vara möjligt att återkräva de kostnader som uppstår.
- (35) Företrädare för vuxna som på grund av nedsatt eller bristande personlig förmåga inte kan tillvarata sina intressen bör kunna återopa sina befogenheter att företräda dessa vuxna och skydda deras intressen utan hinder inom unionen. Företrädarna bör därför enkelt kunna styrka sin ställning och sina befogenheter i en annan medlemsstat, till exempel i en medlemsstat där den vuxnes fasta egendom eller andra tillgångar finns. För att de ska kunna göra det bör ett europeiskt företrädarintyg (*företrädarintyget*) skapas. Företrädarintyget bör vara ett enhetligt intyg som utfärdas för användning i en annan medlemsstat. Med hänsyn till subsidiaritetsprincipen bör företrädarintyget inte ersätta nationella dokument som eventuellt finns för liknande ändamål i medlemsstaterna.
- (36) Företrädarintyget kan begäras av den vuxnes företrädare på grundval av en befintlig åtgärd eller bekräftade företrädarbefogenheter (*den ursprungliga åtgärden* eller *de ursprungliga bekräftade företrädarbefogenheterna*). Det bör därför endast utfärdas i situationer där en vuxen i praktiken inte är i stånd att skydda sina intressen och företrädaren har rätt att aktivt företräda den vuxne i en eller flera specifika frågor. Företrädarintyget bör innehålla information om omfattningen av de befogenheter som företrädaren har rätt att utöva för en vuxens räkning och, i förekommande fall, om de frågor där företrädaren inte har rätt att agera eller har rätt att agera på vissa villkor.
- (37) Det bör inte vara obligatoriskt att använda företrädarintyget. Detta innebär att en företrädare för en vuxen som har rätt att ansöka om ett företrädarintyg inte är skyldig att göra detta, utan kan välja att använda nationella handlingar eller andra tillgängliga handlingar enligt denna förordning (en åtgärd eller en officiell handling) när de återopar sina befogenheter i en annan medlemsstat. Personer som agerar för egen räkning bör inte vara skyldiga att uppvisa ett företrädarintyg, vilket innebär att företrädarintyget endast bör utfärdas för företrädare som behöver visa att de har befogenhet att agera till stöd för en vuxen eller för en vuxens räkning.
- (38) För att påskynda utfärdandet av företrädarintyget och för att säkerställa att den behöriga myndighet som utfärdar företrädarintyget har tillräcklig information om det aktuella ärendet bör behörigheten att utfärda företrädarintyget ligga hos den behöriga myndighet som antingen har vidtagit åtgärden eller bekräftat sina företrädarbefogenheter, eller hos en annan behörig myndighet som har tillgång till information om den ursprungliga åtgärden eller de ursprungliga bekräftade företrädarbefogenheterna (*utfärdande myndighet*). Medlemsstaterna bör själva utse sina utfärdande myndigheter och avgöra om de kan involvera andra behöriga organ i utfärdandeprocessen. Medlemsstaterna bör tillhandahålla kommissionen relevant

information om de myndigheter som har befogenhet att utfärda ett företrädarintyg så att denna information kan göras allmänt tillgänglig.

- (39) För att säkerställa att förfarandet för utfärdande av företrädarintyget är enhetligt i hela unionen bör denna förordning innehålla regler om utfärdandet av företrädarintyget. Den utfärdande myndigheten bör utfärda företrädarintyget på grundval av en ansökan och efter att ha kontrollerat de uppgifter som ska intygas. Förfarandet för ansökan om och utfärdande av företrädarintyget bör förenklas genom att ge den myndighet som utfärdar företrädarintyget tillgång till den ursprungliga åtgärden eller de ursprungliga bekräftade företrädarbefogenheterna och kännedom om deras fortsatta giltighet och den informationen de innehåller. När så är möjligt bör den utfärdande myndigheten konsultera det system för sammankoppling av skyddsregister som inrättas genom denna förordning innan företrädarintyget utfärdas för att kontrollera om det finns en motstridig åtgärd eller motstridiga företrädarbefogenheter i en annan medlemsstat. Om sökanden i ansökan om ett företrädarintyg anger att intyget bör tjäna till att styrka dennes befogenheter för ett specifikt ändamål eller i ett specifikt sammanhang, bör den utfärdande myndigheten i möjligaste mån inkludera tillräckligt detaljerad information i företrädarintyget som återspeglar detta ändamål eller sammanhang. Originalen av företrädarintyget bör förvaras hos den utfärdande myndigheten, som bör utfärda en eller flera bestyrkta kopior av företrädarintyget till den sökande. Företrädarintyget bör utfärdas med användning av det obligatoriska formuläret i bilagan till denna förordning. För att undvika översättningskostnader när företrädarintyget uppvisas i en annan medlemsstat bör formuläret för företrädarintyget i bilagan till denna förordning finnas tillgängligt på alla unionsspråk.
- (40) För att säkerställa att företrädarintyget och dess bestyrkta kopior förblir aktuella och baseras på en giltig ursprunglig åtgärd eller giltiga ursprungliga bekräftade företrädarbefogenheter, bör företrädarintygets och dess bestyrkta kopiors giltighet vara tidsbegränsad. När företrädarintyget upphör att gälla får den utfärdande myndigheten utfärda ett nytt företrädarintyg när alla uppgifter för utfärdandet av företrädarintyget har kontrollerats. Syftet med den begränsade giltigheten är att säkerställa att den utfärdande myndigheten regelbundet kontrollerar att den rättsliga situationen för den vuxne inte har ändrats, till exempel på grundval av en senare åtgärd som rör den vuxne eller en återkallelse av företrädares befogenheter. Företrädarintygets giltighet bör i princip vara begränsad till ett år. Den utfärdande myndigheten får emellertid fastställa företrädarintygets giltighetstid på olika sätt från fall till fall, särskilt med beaktande av företrädarintygets giltighetpresumtion och de verkningar som är knutna till det utfärdade företrädarintyget, särskilt vad gäller skydd av tredje part som gör transaktioner med företrädares. Den utfärdande myndigheten bör särskilt beakta skyddets art och förväntade varaktighet, den ursprungliga åtgärdens giltighet, eventuella arrangemang som gjorts av den vuxne i de ursprungliga bekräftade företrädarbefogenheterna samt målsättningen att företrädarintyget på ett korrekt sätt bör återge den vuxnes rättsliga situation under hela företrädarintygets giltighetstid. Den utfärdande myndigheten får därför utfärda företrädarintyget för en kortare period än ett år, till exempel om den ursprungliga åtgärden ska tillämpas under kortare tid än ett år, eller utfärda det för en längre period än ett år, till exempel om den ursprungliga åtgärden ska tillämpas i flera år och sannolikheten att den vuxnes omständigheter förändras är minimal. Giltighetstiden för de bestyrkta kopiorna av företrädarintyget bör motsvara företrädarintygets giltighetstid.
- (41) Företrädarintyget bör ha samma verkan i samtliga medlemsstater. Det bör inte vara en exekutionstitel i sig, men bör ha bevisvärde och förutsättas på ett korrekt sätt ange de

uppgifter i företrädarintyget som har fastställts enligt den lag som är tillämplig på skyddet av en viss vuxen eller enligt varje annan lag som är tillämplig på specifika delar. Detta antagande om riktighet förstärks av det faktum att den utfärdande myndigheten innan den utfärdar företrädarintyget bör kontrollera, inbegripet genom sammankopplingssystemet, att den ursprungliga åtgärden eller de ursprungliga bekräftade företrädarbefogenheterna fortfarande är giltiga och inte har ersatts av en senare åtgärd eller senare bekräftade företrädarbefogenheter. Företrädarintygets bevisvärde bör emellertid inte utvidgas till uppgifter som inte omfattas av denna förordning, till exempel frågan om huruvida en viss tillgång tillhörde den vuxne.

- (42) Varje person som har kontakt med någon som i ett giltigt företrädarintyg anges som den vuxnes företrädare i ett visst ärende, bör ges lämpliga garantier om han eller hon handlat i god tro när de förlitat sig på att den information som bestyrks i företrädarintyget är korrekt. Samma typ av garanti bör ges till varje person som, genom att förlita sig på den information som bestyrks i ett giltigt företrädarintyg, ger den vuxnes företrädare tillgång till fast egendom eller andra tillgångar tillhörande den vuxne, gör betalningar till företrädaren eller köper eller tar emot egendom från företrädaren, om företrädaren i ett giltigt företrädarintyg anges vara berättigad att agera på den vuxnes vägnar i dessa frågor. Skyddet bör säkerställas om bestyrkta kopior som fortfarande är giltiga uppvisas.
- (43) För att säkerställa tillgång till rättslig prövning och förbättra företrädarintygets tillförlitlighet är det nödvändigt att ge möjlighet till prövning av den utfärdande myndighetens beslut att utfärda eller vägra att utfärda ett företrädarintyg eller beslut om att rätta, ändra eller återkalla ett företrädarintyg. När företrädarintyget rättas, ändras eller återkallas bör den utfärdande myndigheten meddela de personer för vilka bestyrkta kopior har utfärdats så att missbruk av sådana kopior förhindras.
- (44) För att säkerställa ett kontinuerligt skydd för vuxna i gränsöverskridande situationer i unionen bör behöriga myndigheter och centralmyndigheter ha tillgång till relevant information om förekomsten av åtgärder som vidtagits av andra myndigheter, inbegripet sådana åtgärder som har vidtagits i en annan medlemsstat. För att skydda rätten till oberoende och frihet att göra egna val är det dessutom av avgörande betydelse att den vilja som den vuxne uttryckt i företrädarbefogenheterna respekteras, även i de fall där dessa befogenheter har beviljats av den vuxne i en annan medlemsstat eller bekräftats av behöriga myndigheter i en annan medlemsstat. För att förbättra tillhandahållandet av information till relevanta behöriga myndigheter och centralmyndigheter och för att förhindra parallella förfaranden eller bristande hänsynstagande till företrädarbefogenheter bör medlemsstaterna vara skyldiga att upprätta och upprätthålla ett eller flera register med uppgifter om skydd för vuxna. Skyddsregistren bör innehålla obligatorisk information om åtgärder som vidtas av medlemsstaternas myndigheter och, om det i den nationella lagstiftningen föreskrivs att en behörig myndighet ska bekräfta företrädarbefogenheterna, obligatoriska uppgifter om dessa bekräftade företrädarbefogenheter. För att säkerställa interoperabilitet och tillgång till information om skydd för vuxna i unionen bör de medlemsstater som före antagandet av denna förordning har upprättat register över skyddsåtgärder, bekräftade företrädarbefogenheter eller andra typer av företrädarbefogenheter som registrerats enligt nationell lagstiftning, tillgängliggöra samma obligatoriska information som ingår i de registren.
- (45) För att säkerställa att den information som tillhandahålls genom systemet för sammankoppling är relevant bör det inte föreligga några hinder för att medlemsstaterna, via systemet för sammankoppling, tillhandahåller ytterligare

information utöver den obligatoriska informationen. Medlemsstaterna bör i synnerhet ha möjlighet att via systemet för sammankoppling tillgängliggöra information om åtgärdens art, företrädarens namn eller historiska uppgifter om åtgärder och företrädarbefogenheter som registrerats före tillämpningen av denna förordning.

- (46) För att det ska bli lättare för andra medlemsstaters behöriga myndigheter och centralmyndigheter med ett berättigat intresse att få tillgång till den information som registrerats i skyddsregister eller register över andra företrädarbefogenheter bör dessa register över åtgärder, bekräftade företrädarbefogenheter eller andra typer av företrädarbefogenheter kopplas samman. Denna förordning bör utgöra rättslig grund för denna sammankoppling.
- (47) Sammankopplingen av medlemsstaternas register är en viktig del av samarbetsmekanismen för att skydda vuxnas rättigheter i gränsöverskridande fall och säkerställa rättssäkerhet i unionen. Medlemsstaterna bör därför se till att den information som lagras i deras register är aktuell. Myndigheterna i en medlemsstat bör, när de ändrar eller avslutar en åtgärd som vidtagits i en annan medlemsstat, se till att lämplig information lämnas till myndigheterna i den andra medlemsstaten, särskilt så att den andra medlemsstaten kan uppdatera sitt eller sina skyddsregister.
- (48) Moderna och tidseffektiva metoder för skriftlig kommunikation mellan medlemsstaternas behöriga myndigheter och centralmyndigheter bör säkerställas. När det gäller förfaranden enligt denna förordning bör skriftlig kommunikation mellan medlemsstaternas behöriga myndigheter och centralmyndigheter som regel ske på elektronisk väg genom ett säkert och tillförlitligt decentraliserat it-system. Det decentraliserade it-systemet bör bestå av medlemsstaternas back-end-system och interoperabla åtkomstpunkter, inklusive den europeiska elektroniska åtkomstpunkten, och bör vara sammanlänkade via denna. Åtkomstpunkterna i det decentraliserade it-systemet bör baseras på e-Codex-systemet, som inrättades genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/850¹³.
- (49) Det skulle kunna bli omöjligt att göra överföringar via det decentraliserade it-systemet till följd av en störning i systemet, eller om arten av det som ska överföras innebär att en digital överföring inte är praktiskt möjlig, t.ex. överföring av fysiska/materiella bevis. När det decentraliserade it-systemet inte används bör kommunikationen ske på lämpligast möjliga sätt. Sådana alternativa metoder bör bland annat innebära att översändandet sker så snabbt som möjligt och på ett säkert sätt på annan elektronisk väg eller genom posttjänster.
- (50) För att säkerställa flexibilitet i vissa gränsöverskridande förfaranden för skydd för vuxna skulle andra kommunikationsmedel kunna vara lämpligare. Det bör därför inte vara obligatoriskt att använda det decentraliserade it-systemet för direkt kommunikation mellan myndigheter, särskilt när myndigheterna behöver direkt personlig kommunikation. I sådana fall skulle mindre formella kommunikationsmedel, såsom e-post, kunna användas. Med tanke på att myndigheter hanterar känsliga uppgifter bör säkerheten och tillförlitligheten i informationsutbytet alltid beaktas vid valet av lämpliga kommunikationsmedel.
- (51) Det är nödvändigt att tillhandahålla moderna möjligheter till rättslig prövning som gör det möjligt för fysiska och juridiska personer och medlemsstaternas behöriga

¹³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/850 av den 30 maj 2022 om ett datoriserat system för gränsöverskridande elektroniskt utbyte av uppgifter på området civil- och straffrättsligt samarbete (e-Codex-systemet) och om ändring av förordning (EU) 2018/1726 (EUT L 150, 1.6.2022, s. 1).

myndigheter att kommunicera på elektronisk väg via den europeiska elektroniska åtkomstpunkten, vilken inrättats på den europeiska e-juridikportalen genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) .../...¹⁴ [digitaliseringsförordningen].

- (52) Den europeiska elektroniska åtkomstpunkten bör göra det möjligt för fysiska och juridiska personer att kommunicera elektroniskt med medlemsstaternas behöriga myndigheter i samband med beslut om erkännande eller icke-erkännande av en åtgärd, utfärdande av intyg och utfärdande, rättelse, ändring, återkallelse, tillfälligt upphävande eller prövning av det europeiska företrädarintyget. Medlemsstaternas behöriga myndigheter bör kommunicera via den europeiska elektroniska åtkomstpunkten endast om den berörda personen eller privata enheten på förhand har gett sitt uttryckliga samtycke till att detta kommunikationssätt används.
- (53) All behandling av personuppgifter enligt denna förordning bör ske i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2016/679¹⁵ och (EU) 2018/1725¹⁶ och Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG¹⁷. Personuppgifter bör behandlas enligt denna förordning endast för de särskilda ändamål som anges däri, utan att det påverkar ytterligare behandling för arkivändamål i allmänhetens intresse i enlighet med artiklarna 5.1 b och 89 i förordning (EU) 2016/679.
- (54) I allmänhet bör personuppgifter som ska behandlas enligt denna förordning i synnerhet vara sådana uppgifter som finns i de handlingar som hanteras av medlemsstaternas behöriga myndigheter och centralmyndigheter rörande vuxna som omfattas av denna förordning och deras företrädare. Dessa personuppgifter bör särskilt avse den information som behövs för att vidta en åtgärd som rör en vuxen som omfattas av denna förordning och för att säkerställa dennes fortsatta skydd i gränsöverskridande situationer. Vid tillämpningen av denna förordning kommer personuppgifterna att behandlas av medlemsstaternas behöriga myndigheter och centralmyndigheter. Dessutom kan kommissionen behöva behandla dessa uppgifter i syfte att utveckla och underhålla de digitala kommunikationsmedlen. Denna förordning bör inte begränsa lagringstiden för information och personuppgifter som behandlas av medlemsstaternas behöriga myndigheter och centralmyndigheter, eftersom skydd för vuxna ofta måste säkerställas på längre sikt och åtgärderna och de officiella handlingarna förblir relevanta under en längre tidsperiod.
- (55) Utöver den ovan beskrivna behandlingen av uppgifter bör personuppgifter också behandlas enligt denna förordning i syfte att upprätta systemet för sammankoppling av skyddsregister och andra register över företrädarbefogenheter och för att säkerställa att systemet underhålls och fungerar väl. Denna ytterligare behandling motiveras av behovet av att behöriga myndigheter och centralmyndigheter med ett berättigat intresse i medlemsstaterna har tillgång till information om huruvida en viss vuxen är skyddad i en annan medlemsstat, i syfte att säkerställa fortsatt skydd för den vuxne i gränsöverskridande situationer och öka rättssäkerheten och förutsägbarheten.

¹⁴ EUT C [nummer], [X.X.XXXX], s. X.

¹⁵ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) (EUT L 119, 4.5.2016, s. 1).

¹⁶ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1725 av den 23 oktober 2018 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter som utförs av unionens institutioner, organ och byråer och om det fria flödet av sådana uppgifter samt om upphävande av förordning (EG) nr 45/2001 och beslut nr 1247/2002/EG (EUT L 295, 21.11.2018, s. 39).

¹⁷ Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG av den 12 juli 2002 om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation (direktiv om integritet och elektronisk kommunikation) (EGT L 201, 31.7.2002, s. 37).

Medlemsstaterna bör ansvara för den tekniska driften och underhållet av och säkerheten i sina register och, i den mån det föreskrivs i deras nationella lagstiftning, för att uppgifterna i registren är korrekta och tillförlitliga. Uppgifter om registrerade bör i första hand lagras i de register som förs av medlemsstaterna. Dessutom kan kommissionen behöva behandla uppgifter i syfte att utveckla och underhålla systemet för sammankoppling och tillfälligt lagra uppgifter som är tillgängliga genom detta system.

- (56) Medlemsstaternas behöriga myndigheter och centralmyndigheter bör behandla personuppgifter i enlighet med tillämplig dataskyddslagstiftning, särskilt förordning (EU) 2016/679. Denna förordning bör utgöra den rättsliga grunden för medlemsstaternas behöriga myndigheters och centralmyndigheters behandling av personuppgifter i enlighet med artikel 6.1 och 6.3 i förordning (EU) 2016/679. Denna förordning bör också utgöra den rättsliga grunden för kommissionens behandling av personuppgifter i enlighet med artikel 5.1 och 5.2 i förordning (EU) 2018/1725.
- (57) Dessutom kan uppgifter om vuxna som behandlas enligt denna förordning också innehålla uppgifter om deras hälsa. Dessa hälsorelaterade uppgifter kan antingen uttryckligen ingå i de handlingar som behandlas enligt denna förordning eller indirekt härledas från det förhållandet att en vuxen, på grund av nedsatt eller bristande personlig förmåga, inte kan tillvarata sina intressen. Enligt artikel 9 i förordning (EU) 2016/679 bör uppgifter om hälsa behandlas som en särskild kategori av personuppgifter. Denna förordning bör innehålla villkor och skyddsåtgärder för medlemsstaternas behöriga myndigheters och centralmyndigheters behandling av dessa särskilda kategorier av personuppgifter i enlighet med artikel 9.2 i förordning (EU) 2016/679. Uppgifterna kommer att behandlas av medlemsstaternas myndigheter som en del av deras dömande verksamhet i enlighet med led f i den artikeln; alternativt kommer behandlingen, i enlighet med led g i den artikeln, att vara nödvändig av hänsyn till ett viktigt allmänt intresse på grundval av denna förordning, vars syfte är att stärka skyddet av grundläggande fri- och rättigheter och andra rättigheter för vuxna i gränsöverskridande situationer, effektivisera och påskynda rättsliga och administrativa förfaranden som rör skydd för vuxna och stärka rättssäkerheten och förutsägbarheten i gränsöverskridande kontakter. Denna förordning bör också innehålla villkor och skyddsåtgärder för kommissionens behandling av dessa särskilda kategorier av personuppgifter i enlighet med artikel 10.2 i förordning (EU) 2018/1725. Behandlingen av uppgifter kommer att vara nödvändig för att fastställa, göra gällande eller försvara rättsliga anspråk i enlighet med led f i den artikeln, eller vara nödvändig av skäl som rör ett väsentligt allmänt intresse på grundval av denna förordning, i enlighet med led g i den artikeln.
- (58) Lämpliga skyddsåtgärder bör finnas för sådan behandling av särskilda kategorier av personuppgifter, och sådana uppgifter bör behandlas enligt denna förordning endast om det är nödvändigt för och på ett sätt som är proportionellt i förhållande till de ändamål med behandlingen som anges i denna förordning. Exempelvis bör ett antal skyddsåtgärder införas när systemet för sammankoppling inrättas. De uppgifter som behandlas genom systemet för sammankoppling bör begränsas till vad som är nödvändigt för att få tillgång till information om åtgärder och företrädarbefogenheter avseende en viss vuxen. Uppgifter som behandlas genom systemet för sammankoppling bör därför begränsas till de personuppgifter som ingår i den obligatoriska information som fastställs i denna förordning, såvida inte medlemsstaterna via systemet för sammankoppling ger tillgång till ytterligare uppgifter, såsom registrerade företrädarbefogenheter, eller namnet på en företrädare

och befogenhetens omfattning. Systemet för sammankoppling bör inte lagra några personuppgifter med undantag för tillfällig lagring som behövs för att säkerställa tillgång till uppgifterna. Tillgången till uppgifter genom systemet för sammankoppling bör inte vara offentlig. Endast de behöriga myndigheter och centralmyndigheter som enligt sin nationella lagstiftning har rätt att få tillgång till de nationella registren bör få tillgång till systemet för sammankoppling, förutsatt att de också har ett berättigat intresse av att få tillgång till vissa uppgifter. Genomförandeakter bör innehålla ytterligare dataskyddsgarantier för digital kommunikation och sammankoppling av register.

- (59) Europeiska datatillsynsmannen har hörts i enlighet med artikel 42 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1725¹⁸ och avgav ett yttrande den [datum]¹⁹.
- (60) För att säkerställa enhetliga villkor för genomförandet av denna förordning bör kommissionen tilldelas genomförandebefogenheter när det gäller inrättandet av det decentraliserade it-systemet och det decentraliserade systemet för sammankoppling enligt denna förordning. Dessa befogenheter bör utövas i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011²⁰.
- (61) De formulär och den information som tillhandahålls allmänheten och kommunikationen mellan behöriga myndigheter och fysiska personer i enlighet med denna förordning bör vara tillgängliga, i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/882²¹. Tillgänglighetskravet bör bedömas och genomföras med beaktande av informationens eller kommunikationens art och rättsliga verkan. I synnerhet bör intygen och det europeiska företrädarintyget på ett korrekt och detaljerat sätt återge innehållet i den vidtagna åtgärden eller de beviljade företrädarbefogenheterna, utan förenklingar.
- (62) För att säkerställa att de intyg som föreskrivs i artiklarna 15 och 17 och det europeiska företrädarintyg som föreskrivs i kapitel VII i denna förordning hålls uppdaterade bör befogenheten att anta akter i enlighet med artikel 290 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt delegeras till kommissionen med avseende på ändringar av bilagorna I–X till denna förordning. Det är särskilt viktigt att kommissionen genomför lämpliga samråd under sitt förberedande arbete, inklusive på expertnivå, och att dessa samråd genomförs i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet av den 13 april 2016 om bättre lagstiftning²². För att säkerställa lika stor delaktighet i förberedelsen av delegerade akter erhåller Europaparlamentet och rådet alla handlingar samtidigt som medlemsstaternas experter, och deras experter ges systematiskt tillträde till möten i kommissionens expertgrupper som arbetar med förberedelse av delegerade akter.

¹⁸ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1725 av den 23 oktober 2018 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter som utförs av unionens institutioner, organ och byråer och om det fria flödet av sådana uppgifter samt om upphävande av förordning (EG) nr 45/2001 och beslut nr 1247/2002/EG (EUT L 295, 21.11.2018, s. 39).

¹⁹ EUT C [nummer], [X.X.XXXX], s. X.

²⁰ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 av den 16 februari 2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövande av sina genomförandebefogenheter (EUT L 55, 28.2.2011, s. 13).

²¹ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/882 av den 17 april 2019 om tillgänglighetskrav för produkter och tjänster (EUT L 151, 7.6.2019, s. 70).

²² Interinstitutionellt avtal mellan Europaparlamentet, Europeiska unionens råd och Europeiska kommissionen om bättre lagstiftning (EUT L 123, 12.5.2016, s. 1).

- (63) I enlighet med principen om ömsesidigt förtroende och för att underlätta gränsöverskridande förfaranden bör de administrativa formaliteterna i samband med rörlighet för officiella handlingar förenklas i frågor som rör skydd för vuxna. Offentliga handlingar som lämnas in i samband med tillämpningen av denna förordning bör därför undantas från legalisering eller liknande förfaranden, såsom apostill. Detta undantag bör omfatta officiella handlingar som utfärdas av en offentlig myndighet i en medlemsstat och överlämnas till offentliga myndigheter i en annan medlemsstat. Detta undantag bör särskilt gälla i samband med rättsliga förfaranden med gränsöverskridande inslag eller i förfaranden som inrättas genom denna förordning, och bör omfatta officiella handlingar som direkt avser skydd för vuxna och andra styrkande handlingar.
- (64) I förbindelserna mellan medlemsstaterna bör denna förordning ha företräde framför 2000 års Haagkonventionen om skydd för vuxna. För att säkerställa att 2000 års Haagkonvention tillämpas i förhållande till tredjeländer som är avtalsslutande parter i den konventionen och för vilka denna förordning inte är tillämplig bör denna förordning, under vissa särskilda omständigheter, när den vuxne har sin vanliga vistelseort i unionen och det gränsöverskridande inslaget i det aktuella fallet involverar det tredjelandet, inte vara tillämplig. Dessutom bör samarbetet mellan behöriga myndigheter och centralmyndigheter i en medlemsstat respektive i en fördragslutande part i 2000 års Haagkonvention regleras av relevanta bestämmelser i konventionen.
- (65) Denna förordning bör inte tillämpas på barn under 18 år, heller inte i fall där barnet har förvärvat rättslig handlingsförmåga innan denna ålder har uppnåtts. Därigenom bör det vara möjligt att undvika överlappning med tillämpningsområdet för rådets förordning (EU) 2019/1111²³ och Haagkonventionen av den 19 oktober 1996 om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldraansvar och åtgärder till skydd för barn²⁴. Detta bör också förebygga att vissa personer inte omfattas vare sig av denna förordning eller av dessa två instrument.
- (66) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokoll nr 22 om Danmarks ställning, fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, deltar Danmark inte i antagandet av denna förordning, som inte är bindande för eller tillämplig på Danmark.
- (67) [I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokoll nr 21 om Förenade kungarikets och Irlands ställning med avseende på området med frihet, säkerhet och rättvisa, fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, och utan att det påverkar tillämpningen av artikel 4 i det protokollet, deltar Irland inte i antagandet av denna förordning, som inte är bindande för eller tillämpligt på Irland.]
ELLER
- (68) [I enlighet med artikel 3 i protokoll nr 21 om Förenade kungarikets och Irlands ställning med avseende på området med frihet, säkerhet och rättvisa, fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, har Irland [genom en skrivelse av den ...] meddelat att det önskar delta i antagandet och tillämpningen av denna förordning.]
- (69) Eftersom målen för denna förordning, dvs. att stärka skyddet av vuxnas rättigheter i gränsöverskridande situationer i unionen, effektivisera och påskynda

²³ Rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (EUT L 178, 2.7.2019, s. 1).

²⁴ EUT L 151, 11.6.2008, s. 39.

gränsöverskridande förfaranden som rör skydd för vuxna samt öka rättssäkerheten och förutsägbarheten i dessa situationer, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan snarare, på grund av denna förordnings direkta tillämplighet och bindande karaktär, kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i den artikeln går denna förordning inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Kapitel I

TILLÄMPNINGSSOMRÅDE OCH DEFINITIONER

Artikel 1

Innehåll

I denna förordning fastställs regler för

- a) att fastställa den medlemsstat vars myndigheter har behörighet att vidta åtgärder till skydd för den vuxnes person eller egendom,
- b) att fastställa vilken lag dessa myndigheter ska tillämpa när de utövar sin behörighet,
- c) att fastställa vilken lag som är tillämplig på företrädande av den vuxne,
- d) att föreskriva erkännande och verkställighet av sådana åtgärder i alla medlemsstater,
- e) att föreskriva godkännande av officiella handlingar i alla medlemsstater,
- f) att upprätta ett samarbete mellan medlemsstaternas behöriga myndigheter och centralmyndigheter för att uppnå syftena med denna förordning,
- g) att digitalisera kommunikationen mellan behöriga myndigheter och centralmyndigheter och tillhandahålla digitala medel för kommunikation mellan fysiska och juridiska personer och behöriga myndigheter,
- h) att inrätta ett europeiskt företrädarintyg,
- i) att inrätta ett system för sammankoppling av medlemsstaternas skyddsregister.

Artikel 2

Tillämpningsområde

1. Denna förordning ska i civilrättsliga frågor tillämpas på skydd i gränsöverskridande situationer för vuxna som på grund av nedsatt eller bristande personlig förmåga inte kan försvara sina intressen.
2. Denna förordning ska tillämpas även på åtgärder som avser en vuxen som inte hade fyllt 18 år vid den tidpunkt då åtgärden vidtogs.
3. De frågor som avses i punkt [1](#) kan i synnerhet gälla
 - a) fastställande av nedsatt eller bristande personlig förmåga för en vuxen och förordnande om en skyddsordning,
 - b) placering av den vuxne under en rättslig eller administrativ myndighets skydd,

- c) förvaltare, godmanskap, intressebevakning och liknande institut,
 - d) förordnande av och uppgifter för en person eller ett organ som ska ansvara för den vuxnes person eller egendom, eller som ska företräda eller bistå den vuxne,
 - e) beslut om placering av den vuxne på en institution eller något annat ställe där skydd kan tillhandahållas,
 - f) förvaltning av, bevarande av eller förfogande över den vuxnes egendom,
 - g) beviljande av tillstånd till ett särskilt ingripande för att skydda den vuxne eller dennes egendom.
4. Denna förordning ska inte tillämpas på
- a) underhållsskyldighet,
 - b) ingående, annullering och upplösning av äktenskap eller motsvarande förhållande eller hemskilnad,
 - c) förmögenhetsförhållanden i äktenskap eller motsvarande förhållande,
 - d) truster eller arv,
 - e) social trygghet,
 - f) offentlighetsrättsliga åtgärder av allmän karaktär i fråga om hälsa,
 - g) åtgärder som vidtas mot en person till följd av att han eller hon har begått brottsliga gärningar,
 - h) beslut om rätt till asyl och om invandring,
 - i) åtgärder som enbart syftar till allmän säkerhet.
5. Vad som anges i punkt 4 ska inte inverka på en persons behörighet att verka som den vuxnes företrädare i de frågor som nämns där.

Artikel 3

Definitioner

I denna förordning gäller följande definitioner:

- 1) *vuxen*: en person som har fyllt 18 år.
- 2) *åtgärd*: varje åtgärd som vidtas av en myndighet i en medlemsstat till skydd för en vuxen, oavsett vad den kallas.
- 3) *företrädarbefogenheter*: befogenheter som beviljats av en vuxen, antingen enligt ett avtal eller genom en ensidig handling, och som ska utövas när den vuxne inte kan försvara sina intressen.
- 4) *ursprungsmedlemsstat*: den medlemsstat där åtgärden vidtogs eller den officiella handlingen formellt upprättades.
- 5) *officiell handling*: en handling i en fråga om skydd av en vuxen som har upprättats eller registrerats som en officiell handling i en medlemsstat och vars äkthet
 - a) avser den officiella handlingens underskrift och innehåll och
 - b) har bestyrkts av en offentlig myndighet eller av en annan för ändamålet bemyndigad myndighet i ursprungsmedlemsstaten.

- 6) *myndighet*: varje rättslig eller administrativ medlemsstatsmyndighet som är behörig att vidta åtgärder för att skydda en vuxen eller dennes egendom.
- 7) *ursprungsmyndighet*: den myndighet som har vidtagit åtgärden eller upprättat den officiella handlingen.
- 8) *bekräftade företrädarbefogenheter*: företrädarbefogenheter med avseende på vilka en behörig myndighet har bekräftat att den företrädare som har dessa befogenheter kan utöva dem.
- 9) *behörig myndighet*: en offentlig myndighet i en medlemsstat med ansvar i frågor som rör skydd av vuxna.
- 10) *sammankopplingssystem*: ett system för sammankoppling av skyddsregister och register över andra företrädarbefogenheter.
- 11) *decentraliserat it-system*: ett nätverk av it-system, driftskompatibla åtkomstpunkter som drivs inom ramen för varje medlemsstats individuella ansvar och förvaltning och den europeiska elektroniska åtkomstpunkten, vilket möjliggör ett säkert och tillförlitligt gränsöverskridande informationsutbyte.
- 12) *skyddsregister*: ett register där åtgärder till skydd för en vuxen eller bekräftade företrädarbefogenheter har registrerats.
- 13) *europeisk elektronisk åtkomstpunkt*: en driftskompatibel åtkomstpunkt enligt definitionen i artikel 2.5 i förordning [...] [digitaliseringsförordningen].

Artikel 4

Hänvisningar till 2000 års Haagkonvention om skydd för vuxna

Haagkonventionen av den 13 januari 2000 om internationellt skydd för vuxna (2000 års Haagkonvention), som åtföljer denna förordning, ska gälla i tillämpliga delar när den hänvisas till i denna förordning.

Kapitel II BEHÖRIGHET

Artikel 5

Allmän behörighet

Om inte annat följer av artikel 6 i denna förordning ska behörigheten bestämmas i enlighet med kapitel II i 2000 års Haagkonvention.

Artikel 6

Val av behörighet

1. Utan hinder av artikel 5 ska myndigheterna i en annan medlemsstat än den medlemsstat där den vuxne har hemvist vara behöriga om samtliga följande villkor är uppfyllda:
 - a) Den vuxne valde myndigheterna i den medlemsstaten när han eller hon fortfarande kunde försvara sina intressen.
 - b) Utövandet av behörigheten ligger i den vuxnes intresse.

- c) De myndigheter i en medlemsstat som har behörighet enligt artiklarna 5–8 i 2000 års Haagkonvention har inte utövat sin behörighet.
2. När myndigheterna i en medlemsstat utövar sin behörighet i enlighet med punkt [1](#) ska de, med användning av formuläret i **bilaga IV**, underrätta centralmyndigheten i den medlemsstat där den vuxne har hemvist, vilken har utsetts i enlighet med artikel [18](#).
3. Det val av behörighet som avses i punkt [1](#) ska uttryckas skriftligen samt dateras och undertecknas av den vuxne. Ett elektroniskt meddelande som möjliggör en varaktig dokumentation av valet ska anses vara likvärdigt med ett skriftligt meddelande.
4. De hänvisningar till artikel 5 i 2000 års Haagkonvention som ingår i artiklarna 7.1, 7.2, 7.3, 9, 10, 11.1 och 11.2 i den konventionen ska förstås så att de även hänvisar till den här artikeln. Den information som föreskrivs i artikel 10.4 i den konventionen ska i tillämpliga fall även tillhandahållas den myndighet som har utövat sin behörighet i enlighet med punkt 1.

Artikel 7

Icke-exklusiv behörighet

Behörighet som tilldelas de myndigheter som den vuxne valt i enlighet med artikel [6](#) i denna förordning ska inte vara exklusiv och ska i synnerhet inte hindra de myndigheter som är behöriga enligt artiklarna 5 och 6 i 2000 års Haagkonvention från att utöva sin behörighet när de myndigheter som den vuxne har valt inte har utövat sin behörighet eller när de har avstått från denna behörighet.

Kapitel III TILLÄMPLIG LAG

Artikel 8

Fastställande av tillämplig lag

Vilken lag som är tillämplig på gränsöverskridande skydd för vuxna ska fastställas i enlighet med kapitel III i 2000 års Haagkonvention.

Kapitel IV ERKÄNNANDE OCH VERKSTÄLLIGHET AV ÅTGÄRDER

AVSNITT 1

ERKÄNNANDE AV ÅTGÄRDER

Artikel 9

Erkännande av en åtgärd

1. En åtgärd som har vidtagits av myndigheterna i en medlemsstat ska erkännas i de andra medlemsstaterna utan att det krävs något särskilt förfarande.
2. Varje berörd person, även den vuxne som berörs av åtgärden, får begära att myndigheterna i en medlemsstat beslutar om erkännande eller icke-erkännande av en åtgärd som har vidtagits i en annan medlemsstat.

3. Om utgången av ett förfarande vid en myndighet i en medlemsstat är avhängig en anknytande fråga om vägran eller icke-vägran av erkännande, ska den myndigheten ha behörighet att avgöra den frågan.

Artikel 10

Grunder för att vägra erkännande

Erkännande av en åtgärd som vidtagits i en annan medlemsstat får vägras

- a) om åtgärden har vidtagits inom ramen för ett rättsligt eller administrativt förfarande utan att den vuxne har fått möjlighet att yttra sig, såvida det inte är fråga om ett brådskande fall,
- b) om ett erkännande uppenbart skulle strida mot grunderna för rättsordningen (*ordre public*) i den medlemsstat där erkännande begärs,
- c) om åtgärden är oförenlig med en senare åtgärd som har vidtagits i ett tredjeland som skulle ha varit behörigt enligt artikel [5](#) eller [6](#), om den senare åtgärden uppfyller kraven för erkännande i den anmodade medlemsstaten,
- d) om förfarandet i artikel [14](#) inte har följts.

AVSNITT 2

VERKSTÄLLBARHET OCH VERKSTÄLLIGHET AV ÅTGÄRDER

Artikel 11

Verkställbarhet (avskaffande av exekvatur)

En åtgärd som har vidtagits av myndigheterna i en medlemsstat och som är verkställbar i den medlemsstaten ska vara verkställbar i en annan medlemsstat utan att det behövs någon verkställbarhetsförklaring.

Artikel 12

Verkställighet

1. Om inget annat följer av avsnitt [3](#) ska verkställighetsförfarandet för åtgärder som vidtagits i en annan medlemsstat regleras av den verkställande medlemsstatens lag. En åtgärd som har vidtagits i en medlemsstat och som är verkställbar i den anmodade medlemsstaten ska verkställas i den medlemsstaten på samma villkor som en åtgärd som vidtagits i den anmodade medlemsstaten.
2. Utan hinder av punkt [1](#) ska grunderna för att vägra eller skjuta upp verkställighet enligt den anmodade medlemsstatens lag gälla i den mån de inte strider mot de grunder som avses i artikel [10](#).

AVSNITT 3

GEMENSAMMA BESTÄMMELSER

Artikel 13

Ingen omprövning i sak

En åtgärd som har vidtagits av myndigheterna i en medlemsstat får under inga omständigheter omprövas i sak.

Artikel 14

Förfarande

1. En person som ansöker om eller bestrider erkännande, begär verkställighet av eller åberopar en åtgärd som vidtagits i en medlemsstat vid myndigheterna i en annan medlemsstat ska lämna in
 - a) en kopia av åtgärden som uppfyller de villkor som är nödvändiga för att dess äkthet ska kunna fastställas,
 - b) ett intyg som utfärdats i enlighet med artikel [15](#).
2. Den myndighet vid vilken en åtgärd som vidtagits i en annan medlemsstat åberopas, eller vid vilken erkännande eller verkställighet av en åtgärd som vidtagits i en annan medlemsstat begärs eller bestrids, får vid behov kräva att sökanden tillhandahåller en översättning eller translitterering av innehållet i det intyg som avses i punkt [1 b](#).

Artikel 15

Intyg

Ursprungsmyndigheten ska på begäran av en berörd person utfärda ett intyg med användning av formuläret i **bilaga I** vilket återger åtgärdens innehåll.

Kapitel V **OFFICIELLA HANDLINGAR**

Artikel 16

Godkännande av officiella handlingar

1. En officiell handling som har upprättats i en medlemsstat ska ha samma bevisvärde i en annan medlemsstat som den har i ursprungsmedlemsstaten eller ett bevisvärde som är så jämförbart som möjligt, under förutsättning att detta inte uppenbart strider mot grunderna för rättsordningen i den berörda medlemsstaten.
2. Den officiella handlingen ska uppfylla de villkor som är nödvändiga för att dess äkthet ska kunna fastställas i ursprungsmedlemsstaten.

Artikel 17

Intyg

En person som vill använda en officiell handling i en annan medlemsstat får uppmana den behöriga myndighet som formellt har upprättat eller registrerat den offentliga handlingen i ursprungsmedlemsstaten att fylla i formuläret i **bilaga II** med en beskrivning av den officiella handlingens bevisvärde i ursprungsmedlemsstaten.

Kapitel VI

SAMARBETE

AVSNITT 1

CENTRALMYNDIGHETER

Artikel 18

Utseende av en centralmyndighet

1. Varje medlemsstat ska utse en eller flera centralmyndigheter med uppgift att bistå vid tillämpningen av denna förordning och ange deras territoriella och materiella befogenheter.
2. Om en medlemsstat har utsett mer än en centralmyndighet ska meddelanden skickas direkt till den behöriga centralmyndigheten. Om ett meddelande skickas till en centralmyndighet som inte är behörig, ska denna sända det vidare till den behöriga centralmyndigheten och informera avsändaren om detta.
3. Medlemsstaterna ska säkerställa att centralmyndigheterna har tillräckliga och lämpliga medel i fråga om personal, resurser och modern kommunikationsutrustning för att korrekt kunna utföra sina uppgifter enligt denna förordning.

Artikel 19

Centralmyndigheternas uppgifter

1. Centralmyndigheterna ska samarbeta sinsemellan och främja samarbete mellan de behöriga myndigheterna i sina medlemsstater vid tillämpningen av denna förordning.
2. Centralmyndigheterna ska lämna information om nationell lagstiftning och nationella förfaranden och tjänster i frågor som rör skydd av vuxna och vidta de åtgärder som de anser vara lämpliga för att förbättra tillämpningen av denna förordning.
3. Centralmyndigheterna ska på alla sätt underlätta kommunikationen mellan de behöriga myndigheterna.

Artikel 20

Lokalisering av en vuxen eller en person som sannolikt kommer att ge stöd

Centralmyndigheten i en medlemsstat ska, direkt eller via behöriga myndigheter, på begäran av en myndighet i en annan medlemsstat bistå med att lokalisera

- a) en vuxen, om det kan antas att den vuxne befinner sig och behöver skydd på den anmodade medlemsstatens territorium,
- b) en person som sannolikt kommer att ge den vuxne stöd, i enlighet med den information som lämnats av den vuxne eller en annan behörig myndighet, om det kan antas att personen befinner sig på den anmodade medlemsstatens territorium.

Artikel 21

Placering

1. Om en myndighet i en medlemsstat överväger att placera den vuxne i en annan medlemsstat på en inrättning eller någon annan institution där skydd kan tillhandahållas, ska den först inhämta godkännande från en centralmyndighet i den andra medlemsstaten. För detta ändamål ska den till centralmyndigheten i den anmodade medlemsstaten översända en rapport om den vuxne tillsammans med skälen till den föreslagna åtgärden, med användning av formuläret i **bilaga VI**.
2. Punkt 1 ska inte tillämpas om man överväger att placera den vuxne hos en privatperson.
3. Beslutet om att bevilja eller vägra godkännande ska översändas till den anmodande myndigheten senast sex veckor från mottagandet av begäran, utom i fall då detta är omöjligt på grund av exceptionella omständigheter.
4. Punkterna [1](#), [2](#) och [3](#) ska inte hindra centralmyndigheter eller behöriga myndigheter från att med centralmyndigheter eller behöriga myndigheter i en eller flera andra medlemsstater ingå eller upprätthålla befintliga överenskommelser eller arrangemang som underlättar samrådsförfarandet för att erhålla ett godkännande i deras förbindelser med varandra.

Artikel 22

Utseende av en företrädare utomlands

1. När en myndighet i en medlemsstat överväger att utse en behörig myndighet i en annan medlemsstat till företrädare för en vuxen för att stödja genomförandet av en åtgärd, ska den översända sin begäran till centralmyndigheten i den anmodade staten med användning av **formuläret i bilaga VII**.
2. Om den anmodade centralmyndigheten kräver det, ska den begärande myndigheten säkerställa att följande kostnader ersätts utan dröjsmål:
 - a) De arvoden som betalats till företrädaren.
 - b) De kostnader som uppstått till följd av genomförandet av åtgärden i den andra medlemsstaten.
3. Innan den anmodade centralmyndigheten verkställer begäran får den uppmana den begärande myndigheten att ställa en lämplig säkerhet eller betala förskott på de begärda kostnaderna.
4. Parternas skyldighet att stå för arvoden och kostnader i enlighet med punkt [2](#) eller ställa säkerhet eller betala förskott i enlighet med punkt [3](#) ska regleras av lagstiftningen i den begärande myndighetens medlemsstat.

Artikel 23

Möten mellan centralmyndigheter

1. Centralmyndigheterna ska hålla regelbundna möten för att underlätta tillämpningen av denna förordning.

2. Centralmyndigheternas möten ska framför allt sammankallas av kommissionen inom ramen för det europeiska rättsliga nätverket på privaträttens område i enlighet med rådets beslut 2001/470/EG²⁵.

AVSNITT 2

BEHÖRIGA MYNDIGHETER

Artikel 24

Genomförande av åtgärder

De behöriga myndigheterna i en medlemsstat får begära att de behöriga myndigheterna i en annan medlemsstat bistår vid genomförandet av åtgärder.

Artikel 25

Utbyte av information mellan myndigheter

1. När en åtgärd övervägs får myndigheterna i en medlemsstat, om den vuxnes situation så kräver, begära att alla myndigheter i en annan medlemsstat som har information som är relevant för skyddet av den vuxne överlämnar denna information.
2. Den begäran som avses i punkt [1](#) ska översändas direkt eller via centralmyndigheten i den anmodade medlemsstaten.

Artikel 26

Allvarlig fara

1. Om den vuxne är utsatt för allvarlig fara ska de behöriga myndigheterna i den medlemsstat där åtgärder till skydd för den vuxne har vidtagits eller övervägs – om de informeras om att den vuxne har bytt hemvist till eller befinner sig i en annan medlemsstat – informera de behöriga myndigheterna i den andra medlemsstaten om faran och om vilka åtgärder som vidtagits eller övervägs.
2. Den information som avses i punkt [1](#) ska översändas direkt eller via centralmyndigheten i den anmodade medlemsstaten.

Artikel 27

Direkt kommunikation och samarbete mellan myndigheter

1. Vid tillämpning av denna förordning får medlemsstaternas myndigheter samarbeta och kommunicera direkt med eller begära information direkt från varandra, förutsatt att denna kommunikation respekterar de processuella rättigheter som tillkommer parterna i förfarandet och informationens konfidentialitet.
2. Det samarbete som avses i punkt [1](#) får genomföras på alla sätt som myndigheten finner lämpligt och kan särskilt avse kommunikation för tillämpningen av
 - a) artikel [5](#),
 - b) detta kapitel.

²⁵ Rådets beslut 2001/470/EG av den 28 maj 2001 om inrättande av ett europeiskt rättsligt nätverk på privaträttens område (EGT L 174, 27.6.2001, s. 25).

3. För kommunikation i enlighet med artikel 8 i 2000 års Haagkonvention får medlemsstaternas myndigheter använda formuläret i bilaga VIII till denna förordning.
4. För att informera myndigheterna i en annan medlemsstat i enlighet med artiklarna 7, 10 och 11 i 2000 års Haagkonvention får medlemsstaternas myndigheter använda formuläret i bilaga IX till denna förordning.

AVSNITT 3

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 28

Medling och alternativ tvistlösning

Medlemsstaternas centralmyndigheter och behöriga myndigheter ska, antingen direkt eller via andra organ, uppmuntra till medling eller andra typer av alternativ tvistlösning för att uppnå samförståndslösningar om skyddet för den vuxnes person eller egendom i situationer som omfattas av denna förordning.

Artikel 29

Förbud mot att lämna ut information

Centralmyndigheterna och de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna får inte lämna ut eller bekräfta information som samlats in eller översänts för tillämpningen av denna förordning om de bedömer att detta skulle

- a) äventyra den vuxnes eller en annan persons hälsa, säkerhet eller frihet,
- b) försätta den vuxnes egendom i fara.

Artikel 30

Kostnader för centralmyndigheter och behöriga myndigheter

1. Det bistånd som centralmyndigheterna och de behöriga myndigheterna tillhandahåller enligt denna förordning ska vara kostnadsfritt.
2. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel [37.2](#) ska varje centralmyndighet och varje behörig myndighet bära sina egna kostnader vid tillämpningen av denna förordning.

Artikel 31

Språk

1. Begäranden eller ansökningar som görs enligt detta kapitel ska fyllas i på det officiella språket i den anmodade medlemsstaten eller, om den medlemsstaten har flera officiella språk, på det officiella språket eller ett av de officiella språken på den ort där den berörda centralmyndigheten eller behöriga myndigheten är belägen, eller på något annat av unionens officiella språk som den medlemsstaten har angett att den kan godta, om inte centralmyndigheten eller den behöriga myndigheten i den medlemsstaten har meddelat att en översättning inte är nödvändig.

2. De handlingar som åtföljer begäran eller ansökningsformuläret ska inte översättas till det språk som fastställs i enlighet med punkt [1](#) såvida inte en översättning är nödvändig för att det begärda biståndet ska kunna tillhandahållas.

Artikel 32

Formulär

De behöriga myndigheterna och centralmyndigheterna kan använda formulären i bilagorna V och X till denna förordning för att skicka och bekräfta mottagandet av en begäran enligt detta kapitel.

Artikel 33

Rättshjälp

Om sökanden i ursprungsmedlemsstaten helt eller delvis hade rättshjälp eller var befriad från kostnader och avgifter, ska denne vara berättigad till så förmånlig rättshjälp eller så stor kostnads- och avgiftsbefrielse som lagen i den anmodade medlemsstaten medger

- a) i alla förfaranden för erkännande eller verkställighet av en åtgärd,
- b) vid delgivning av en rättegångshandling eller annan handling i en annan medlemsstat,
- c) vid förfaranden som inrättats i enlighet med detta kapitel.

Kapitel VII EUROPEISKT FÖRETRÄDARINTYG

Artikel 34

Inrättande av ett europeiskt företrädarintyg

1. Genom denna förordning inrättas ett europeiskt företrädarintyg (*företrädarintyget*) som ska utfärdas för användning i en annan medlemsstat och ha de verkningar som förtecknas i artikel [40](#).
2. Det ska inte vara obligatoriskt att använda företrädarintyget.
3. Företrädarintyget ska inte ersätta nationella handlingar som används för liknande ändamål i medlemsstaterna. När det har utfärdats för användning i en annan medlemsstat ska företrädarintyget emellertid ha de verkningar som förtecknas i artikel [40](#) även i den medlemsstat vars behöriga myndigheter utfärdade det i enlighet med detta kapitel.

Artikel 35

Företrädarintygets syfte

1. Företrädarintyget ska utfärdas för användning av företrädare som i en annan medlemsstat behöver åberopa sina befogenheter att företräda vuxna som på grund av nedsatt eller bristande personlig förmåga inte kan försvara sina intressen.
2. Företrädarintyget får användas för att visa att företrädaren, på grundval av en åtgärd eller en bekräftad företrädarbefogenhet, har rätt att företräda den vuxne särskilt i en eller flera av följande frågor:

- a) Kontroll, förvaltning och avyttring av den vuxnes fasta egendom eller andra tillgångar.
- b) Förvärv av fast egendom eller andra tillgångar i den vuxnes namn eller på den vuxnes vägnar.
- c) Genomförande av ett avtal som ingåtts av den vuxne.
- d) Bedrivande av handel eller näringsverksamhet på den vuxnes vägnar.
- e) Fullgörande av den vuxnes ansvar och rättsliga skyldigheter.
- f) Genomförande av rättsliga förfaranden i den vuxnes namn eller på den vuxnes vägnar.
- g) Medicinska beslut, inbegripet att ge och vägra samtycke till en medicinsk behandling.
- h) Beslut om den vuxnes personliga välfärd och bostadsort.

Artikel 36

Behörighet att utfärda företrädarintyget

1. Företrädarintyget ska utfärdas i den medlemsstat där en åtgärd har vidtagits eller där företrädarbefogenheter har bekräftats avseende en vuxen.
2. Den utfärdande myndigheten i den medlemsstat som avses i punkt 1 ska vara
 - a) den behöriga myndighet som har vidtagit en åtgärd eller bekräftat företrädarbefogenheterna avseende den vuxne,
 - b) en annan behörig myndighet som utsetts av medlemsstaten och som har tillgång till information om den vidtagna åtgärden eller de bekräftade företrädarbefogenheterna.

Artikel 37

Ansökan om ett företrädarintyg

1. Företrädarintyget ska utfärdas efter ansökan av en företrädare som genom en åtgärd som har vidtagits eller företrädarbefogenheter som har bekräftats i en medlemsstat har bemyndigats att företräda den vuxne (*sökanden*).
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att den eventuella avgiften för erhållande av företrädarintyget inte överstiger kostnaderna för att upprätta företrädarintyget.

Artikel 38

Utfärdande av företrädarintyget

1. När den utfärdande myndigheten tar emot en ansökan om ett företrädarintyg ska den kontrollera att
 - a) sökanden har rätt att begära företrädarintyget i enlighet med de befogenheter som denne tilldelats i den åtgärd som vidtagits eller de företrädarbefogenheter som bekräftats i den utfärdande myndighetens medlemsstat (*den ursprungliga åtgärden* eller *de ursprungliga bekräftade företrädarbefogenheterna*),

- b) de omständigheter som ska intygas stämmer överens med den ursprungliga åtgärden eller de ursprungliga bekräftade företrädarbefogenheterna,
 - c) den ursprungliga åtgärden eller de ursprungliga bekräftade företrädarbefogenheterna fortfarande gäller och inte har ersatts av en senare åtgärd eller senare bekräftade företrädarbefogenheter.
2. Den utfärdande myndigheten ska kontrollera alla omständigheter som anges i punkt [1](#), särskilt genom att använda sig av den information och de handlingar som den har tillgång till. Den får också göra ytterligare efterforskningar som är nödvändiga för att kontrollera dessa omständigheter. I detta avseende får den från sökanden eller de behöriga myndigheterna i en annan medlemsstat eller från båda begära den information eller de handlingar som den anser vara nödvändiga för att kontrollera de omständigheter som ska intygas.
 3. För kontrollen av de omständigheter som anges i punkt [1](#) ska den utfärdande myndigheten, när så är möjligt, även söka i det sammankopplingssystem som inrättas genom kapitel [VIII](#).
 4. Sökanden ska på begäran förse den utfärdande myndigheten med de handlingar eller den information som avses i punkt [1](#). Likaledes ska behöriga myndigheter i andra medlemsstater på begäran förse den utfärdande myndigheten med de handlingar eller den information de har, om dessa behöriga myndigheter enligt nationell lag skulle ha rätt att förse en annan nationell myndighet med sådan information.
 5. Den utfärdande myndigheten ska utfärda företrädarintyget utan dröjsmål så snart alla omständigheter som anges i punkt [1](#) har bekräftats föreligga. Den ska utfärda företrädarintyget även om den vuxne har bytt hemvist till en annan medlemsstat eller till ett tredjeland. Den ska inte utfärda företrädarintyget om den ursprungliga åtgärden eller de ursprungliga bekräftade företrädarbefogenheterna eller de omständigheter som ska intygas har bestritts, såvida de inte är provisoriskt tillämpliga.
 6. Företrädarintyget ska utfärdas med användning av formuläret i **bilaga III**.
 7. Företrädarintyget ska fyllas i och utfärdas på språket i den utfärdande myndighetens medlemsstat. Företrädarintyget får på begäran av sökanden även utfärdas på ett annat av unionens officiella språk. Detta medför inte någon skyldighet för den utfärdande myndighet som utfärdar företrädarintyget att tillhandahålla en översättning eller translitterering av det översättningsbara innehållet i fritextfälten.
 8. Den utfärdande myndigheten ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att informera den vuxne och alla personer med ett berättigat intresse om att företrädarintyget har utfärdats.
 9. Företrädarintyget ska vara giltigt i ett års tid. I motiverade fall får den utfärdande myndigheten besluta att giltighetstiden ska vara längre eller kortare, särskilt när den ursprungliga åtgärden har en längre eller kortare varaktighet än ett år.

Artikel 39

Företrädarintygets innehåll

1. Företrädarintyget ska ange vilka befogenheter den vuxnes företrädare har eller omvänt, beroende på vad som är lämpligt, vilka befogenheter företrädaren inte har. I

tillämpliga fall ska företrädarintyget också ange eventuella begränsningar av befogenheterna eller villkor som är knutna till dem.

Artikel 40

Företrädarintygets verkningar

1. Företrädarintyget ska ha verkningar i alla medlemsstater utan att det krävs något särskilt förfarande.
2. Det ska antas att företrädarintyget på ett korrekt sätt visar omständigheter som har fastställts enligt den lag som är tillämplig på den ursprungliga åtgärden eller de ursprungliga bekräftade företrädarbefogenheterna eller enligt varje annan lag som är tillämplig på vissa delar av dem. Den person som i företrädarintyget anges som företrädare för en vuxen ska antas ha de befogenheter som nämns i företrädarintyget utan några andra villkor för eller inskränkningar i dessa befogenheter än de som anges i företrädarintyget. Detta antagande ska dock inte omfatta omständigheter som inte regleras av denna förordning.
3. Varje person som utifrån den information som intygas i ett giltigt företrädarintyg har kontakter med någon som i företrädarintyget anges som den vuxnes företrädare i ett visst ärende, ska anses ha haft kontakt med någon med rätt att företräda den vuxne i ärendet, såvida inte personen vet att innehållet i företrädarintyget är felaktigt eller ogiltigt eller på grund av grov vårdslöshet är omedveten om felaktigheterna eller ogiltigheten.

Artikel 41

Bestyrkta kopior av företrädarintyget

1. Den utfärdande myndigheten ska behålla originalet av företrädarintyget och utfärda en eller flera bestyrkta kopior till sökanden.
2. Den utfärdande myndigheten ska, för de ändamål som anges i artiklarna [42.3](#) och [44.2](#), upprätta en förteckning över bestyrkta kopior som har utfärdats i enlighet med punkt 1 i denna artikel.
3. Den bestyrkta kopians sista giltighetsdag ska motsvara företrädarintygets sista giltighetsdag i enlighet med artikel [38.9](#) och ska anges med förfallodatum på den bestyrkta kopian. När denna period har löpt ut ska varje person som innehar en bestyrkt kopia, för att kunna använda företrädarintyget för de ändamål som anges i artikel [35](#), begära att den utfärdande myndigheten utfärdar ett nytt företrädarintyg.

Artikel 42

Rättelse, ändring eller återkallelse av företrädarintyget

1. Den utfärdande myndigheten ska på begäran av varje person med ett berättigat intresse eller på eget initiativ rätta skrivfel i företrädarintyget.
2. Den utfärdande myndigheten ska, på begäran av varje person med ett berättigat intresse eller, där denna möjlighet föreskrivs enligt nationell lag, på eget initiativ, ändra eller återkalla företrädarintyget om det har fastställts att företrädarintyget är felaktigt eller ogiltigt eller att enskilda uppgifter i det är felaktiga eller ogiltiga.

3. Den utfärdande myndigheten ska utan dröjsmål informera alla personer till vilka bestyrkta kopior av företrädarintyget har utfärdats i enlighet med artikel [41.1](#) om varje rättelse, ändring eller återkallelse av företrädarintyget.

Artikel 43

Prövningsförfaranden

1. Beslut som fattas av den utfärdande myndigheten i enlighet med artikel [38](#) om utfärdande av ett företrädarintyg eller om vägran att utfärda ett företrädarintyg kan bestridas av varje person med ett berättigat intresse.

Beslut som fattas av den utfärdande myndigheten i enlighet med artiklarna [42](#) och [44.1 a](#) kan bestridas av varje person med ett berättigat intresse.

Bestridandet ska lämnas in till en rättslig myndighet i den utfärdande myndighetens medlemsstat, i enlighet med den medlemsstatens lag.

2. Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen om vilka rättsliga myndigheter som är behöriga att handlägga prövningsförfaranden i enlighet med punkt [1](#).
3. Om ett företrädarintyg i samband med bestridande enligt punkt 1 skulle visa sig vara felaktigt eller ogiltigt, ska den behöriga rättsliga myndigheten rätta, ändra eller återkalla företrädarintyget eller säkerställa att den utfärdande myndigheten rättar, ändrar eller återkallar företrädarintyget.

Om vägran att utfärda ett företrädarintyg i samband med bestridande enligt punkt 1 skulle visa sig vara omotiverad, ska den behöriga rättsliga myndigheten utfärda företrädarintyget eller säkerställa att den utfärdande myndigheten gör en ny bedömning av ärendet och fattar ett nytt beslut.

Artikel 44

Hävning av företrädarintygets verkningar

1. Företrädarintygets verkningar får hävas av en av följande behöriga myndigheter:
 - a) Den utfärdande myndigheten, på begäran av varje person med ett berättigat intresse, i avvaktan på en ändring eller återkallelse av företrädarintyget i enlighet med artikel [42](#).
 - b) Den rättsliga myndighet som avses i artikel [43](#), på begäran av varje person som har rätt att bestrida ett beslut som fattats av den utfärdande myndigheten, i avvaktan på ett sådant bestridande.
2. Den utfärdande myndigheten eller i förekommande fall den rättsliga myndigheten ska utan dröjsmål informera alla personer till vilka bestyrkta kopior av företrädarintyget har utfärdats i enlighet med artikel [41.1](#) om eventuell hävning av företrädarintygets verkningar.

Under den tid som företrädarintygets verkningar är hävda får inga ytterligare bestyrkta kopior av företrädarintyget utfärdas.

Kapitel VIII

UPPRÄTTANDE OCH SAMMANKOPPLING AV SKYDDSREGISTER

Artikel 45

Upprättande av skyddsregister

1. Senast [två år efter den dag då förordningen börjar tillämpas] ska medlemsstaterna på sitt territorium upprätta och underhålla ett eller flera register i vilka information registreras om skyddsåtgärder och, när en behörig myndighets bekräftelse av företrädarbefogenheter föreskrivs i deras nationella lag, om dessa företrädarbefogenheter (*skyddsregister*).
2. Den information som registreras i de register som avses i punkt 1 ska omfatta följande (*obligatorisk information*):
 - a) Uppgift om att en åtgärd har vidtagits eller, i tillämpliga fall, att företrädarbefogenheter har beviljats eller bekräftats.
 - b) Datum för den första åtgärden samt datum för de efterföljande åtgärder som vidtagits eller, i tillämpliga fall, datum då företrädarbefogenheterna beviljades av en vuxen eller bekräftades av en behörig myndighet.
 - c) När en åtgärd eller ett beslut om företrädarbefogenheter tillämpas provisoriskt, datum då tidsfristen för att bestrida åtgärden eller beslutet om företrädarbefogenheter löper ut.
 - d) Eventuellt datum då åtgärderna eller företrädarbefogenheterna upphör att gälla eller ska omprövas.
 - e) Den behöriga myndighet som har vidtagit, ändrat eller upphävt åtgärden eller registrerat, bekräftat, ändrat eller upphävt företrädarbefogenheterna.
 - f) Den vuxnes namn, födelseort och födelsedatum samt, i tillämpliga fall, dennes nationella identifieringsnummer.
3. Den information som avses i punkt 1 ska publiceras i skyddsregistren så snart som möjligt efter det att följande villkor är uppfyllda:
 - a) Myndigheterna i medlemsstaten har
 - i) vidtagit, ändrat eller upphävt en åtgärd, eller
 - ii) bekräftat, ändrat eller upphävt företrädarbefogenheter som beviljats av en vuxen.
 - b) Tidsfristen för att överklaga åtgärden eller beslutet om företrädarbefogenheter har löpt ut, såvida inte åtgärden eller företrädarbefogenheterna tillämpas provisoriskt.
4. Punkt 1 ska inte hindra medlemsstaterna från att införa ytterligare handlingar eller kompletterande information i sina skyddsregister, t.ex. rörande företrädarens namn eller företrädandets typ och omfattning.

Artikel 46

Interoperabilitet för register över andra företrädarbefogenheter

Senast [två år efter den dag då förordningen börjar tillämpas] ska medlemsstater där nationell lag föreskriver elektroniska register med information om andra företrädarbefogenheter som registrerats av en behörig myndighet, och där nationell lag inte föreskriver bekräftelse av sådana företrädarbefogenheter, säkerställa att den obligatoriska information som avses i artikel [45.2](#) registreras i dessa register.

Artikel 47

Sammankoppling av register

1. Kommissionen ska genom genomförandeakter inrätta ett decentraliserat sammankopplingssystem (*sammankopplingssystem*) som består av
 - a) medlemsstaternas skyddsregister över åtgärder som avses i artikel [45](#) och, i tillämpliga fall, medlemsstaternas skyddsregister över bekräftade företrädarbefogenheter som avses i artikel [45](#) och medlemsstaternas register över andra företrädarbefogenheter som avses i artikel [46](#),
 - b) en central elektronisk åtkomstpunkt till informationen i systemet.
2. Sammankopplingssystemet ska tillhandahålla en söktjänst på unionens alla officiella språk för att tillgängliggöra följande:
 - a) Den obligatoriska information som anges i artikel [45.2](#).
 - b) Eventuella andra handlingar eller uppgifter som ingår i skyddsregistren eller de andra registren över företrädarbefogenheter och som medlemsstaterna väljer att göra tillgängliga via sammankopplingssystemet.

Artikel 48

Villkor för tillgång till information genom sammankopplingssystemet

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att den information som avses i artikel [47.2](#) är tillgänglig utan kostnad via sammankopplingssystemet.
2. Den information som är tillgänglig via sammankopplingssystemet ska endast vara tillgänglig för de behöriga myndigheter eller centralmyndigheter i en medlemsstat som
 - a) har åtkomst till den obligatoriska informationen enligt sin nationella lagstiftning,
 - b) har ett berättigat intresse av att få åtkomst till denna information.
3. För tillämpningen av punkt [2 a](#) ska medlemsstaterna tillhandahålla medel för att ge dessa behöriga myndigheter eller centralmyndigheter åtkomsträtt till sammankopplingssystemet.
4. På begäran av dessa behöriga myndigheter eller centralmyndigheter ska sammankopplingssystemet automatiskt göra den information som avses i artikel [47.2](#) tillgänglig för dem.

Kapitel IX

DIGITAL KOMMUNIKATION

Artikel 49

Medel för kommunikation mellan behöriga myndigheter eller centralmyndigheter

1. Skriftlig kommunikation mellan behöriga myndigheter eller centralmyndigheter, inbegripet utbyte av formulären i **bilagorna I–X**, ska ske via ett säkert och tillförlitligt decentraliserat it-system.
2. Det kan vara olämpligt att använda det decentraliserade it-systemet för direkt kommunikation mellan myndigheter enligt artikel [27.1](#) och i stället får andra kommunikationsmedel användas.
3. Om elektronisk kommunikation enligt punkt [1](#) inte är möjlig på grund av en störning i det decentraliserade it-systemet, det översända materialets beskaffenhet eller exceptionella omständigheter, ska översändandet ske på det snabbaste och lämpligaste alternativa sättet, med beaktande av behovet av att säkerställa ett säkert och tillförlitligt informationsutbyte.

Artikel 50

Kommunikation via den europeiska elektroniska åtkomstpunkten

1. Den europeiska elektroniska åtkomstpunkt som inrättas på den europeiska e-juridikportalen i enlighet med artikel 4 i förordning (EU) [*digitaliseringsförordningen*] får användas för elektronisk kommunikation mellan fysiska och juridiska personer och medlemsstaternas behöriga myndigheter och utfärdande myndigheter i samband med följande:
 - a) Förfaranden för beslut om erkännande eller icke-erkännande av en åtgärd som vidtagits i en medlemsstat i enlighet med artikel [10](#).
 - b) En ansökan om utfärdande av intyg i enlighet med artiklarna [15](#) och [17](#).
 - c) En ansökan om utfärdande, rättelse, ändring, återkallelse eller hävning av eller prövningsförfaranden för det europeiska företrädarintyget i enlighet med kapitel [VII](#).
2. Artiklarna 4.3, 5.2, 5.3 och 6 i förordning (EU) [...] [*digitaliseringsförordningen*] ska tillämpas på elektronisk kommunikation i enlighet med punkt [1](#).

Artikel 51

Elektroniska underskrifter och elektroniska stämplor

1. Den allmänna ram för användning av betrodda tjänster vilken fastställs i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 910/2014²⁶ ska tillämpas på elektronisk kommunikation enligt denna förordning.
2. Om en handling som överförs som ett led i elektronisk kommunikation enligt artikel [49.1](#) kräver eller innehåller en stämpel eller handskrivna underskrift, får

²⁶ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 910/2014 av den 23 juli 2014 om elektronisk identifiering och betrodda tjänster för elektroniska transaktioner på den inre marknaden och om upphävande av direktiv 1999/93/EG (EUT L 257, 28.8.2014, s. 73).

kvalificerade elektroniska stämplor eller kvalificerade elektroniska underskrifter enligt definitionerna i förordning (EU) nr 910/2014 användas i stället.

3. Om en handling som överförs som ett led i elektronisk kommunikation enligt artikel [50](#) kräver eller innehåller en stämpel eller handskriven underskrift, får avancerade elektroniska stämplor, avancerade elektroniska underskrifter, kvalificerade elektroniska stämplor eller kvalificerade elektroniska underskrifter enligt definitionerna i förordning (EU) nr 910/2014 användas i stället.

Artikel 52

Elektroniska handlingars rättsverkan

Handlingar som överförs som ett led i elektronisk kommunikation ska inte nekas rättsverkan eller betraktas som otillåtliga i gränsöverskridande rättsliga förfaranden enligt denna förordning enbart på grund av att de är i elektronisk form.

Kapitel X DATASKYDD

Artikel 53

Allmänna bestämmelser om dataskydd

1. Personuppgifter som krävs för tillämpningen av denna förordning ska behandlas av medlemsstaternas behöriga myndigheter och centralmyndigheter för att rationalisera gränsöverskridande förfaranden och samarbete mellan medlemsstaterna i frågor som omfattas av denna förordning och därmed stärka skyddet för vuxna i internationella situationer. I synnerhet ska personuppgifter behandlas enligt denna förordning för följande ändamål:
 - a) Fastställande av de medlemsstater vars myndigheter har behörighet enligt kapitel [II](#).
 - b) Fastställande av tillämplig lag för åtgärder och företrädarbefogenheter enligt kapitel [III](#).
 - c) Underlättande av gränsöverskridande förfaranden för erkännande och verkställighet av åtgärder enligt kapitel [IV](#), inbegripet erhållande av ett beslut om erkännande eller icke-erkännande av en åtgärd enligt artikel [10](#) och uppvisande av handlingar för åberopande eller verkställighet av åtgärden i enlighet med artikel [14](#).
 - d) Underlättande av godkännandet av officiella handlingar i alla medlemsstater enligt kapitel [V](#).
 - e) Samarbetet mellan medlemsstaternas behöriga myndigheter och centralmyndigheter enligt kapitel [VI](#) och den digitala kommunikationen dem emellan i enlighet med artikel [49](#).
 - f) Elektronisk kommunikation med medlemsstaternas behöriga myndigheter som fysiska och juridiska personer kan använda i samband med specifika förfaranden och ansökningar enligt denna förordning.
 - g) Utfärdande av intyg i enlighet med artiklarna [15](#) och [17](#), av formulär för förenkling av gränsöverskridande samarbete enligt bilagorna och av ett europeiskt företrädarintyg i enlighet med kapitel [VII](#).

2. Inom ramen för denna förordning behandlas personuppgifter som ingår i de handlingar som medlemsstaternas behöriga myndigheter och centralmyndigheter hanterar för de ändamål som anges i punkt [1](#). Behandling av personuppgifter enligt denna förordning ska begränsas till vad som är nödvändigt för de ändamål som anges i punkt [1](#), utan att det påverkar ytterligare behandling för arkivändamål av allmänt intresse i enlighet med artiklarna 5.1 b och 89 i förordning (EU) 2016/679.
3. Vid tillämpningen av denna förordning ska behöriga myndigheter och centralmyndigheter som av medlemsstaterna bemyndigats att tillämpa denna förordning betraktas som personuppgiftsansvariga i den mening som avses i artikel 4.7 i förordning (EU) 2016/679. Personuppgiftsansvariga ska säkerställa säkerhet, integritet, äkthet och konfidentialitet för de uppgifter som behandlas för de ändamål som anges i punkt [1](#).
4. Utan hinder av punkt [3](#) ska kommissionen betraktas som personuppgiftsansvarig i den mening som avses i artikel 3.8 i förordning (EU) 2018/1725 med avseende på behandling av personuppgifter genom den europeiska elektroniska åtkomstpunkten i enlighet med artikel [50](#). Denna behandling ska ske för att tillhandahålla medel för elektronisk kommunikation med medlemsstaternas behöriga myndigheter som fysiska och juridiska personer får använda i samband med specifika förfaranden och ansökningar enligt denna förordning. Kommissionen ska vidta de tekniska åtgärder som krävs för att säkerställa säkerheten för personuppgifter som överförs, i synnerhet konfidentialitet och integritet vid all överföring.

Artikel 54

Uppgifter som inhämtats via sammankopplingssystemet

1. Utan hinder av artikel [53](#) ska behandling av personuppgifter enligt kapitel [VIII](#) om upprättande av skyddsregister och sammankoppling av register regleras av punkterna 2–5 i den här artikeln.
2. Behandling av personuppgifter enligt kapitel [VIII](#) ska begränsas till vad som är nödvändigt för att underlätta gränsöverskridande tillhandahållande av information om en åtgärd eller företrädarbefogenheter avseende en viss vuxen. Utan att det påverkar artikel [47.2 b](#) ska behandlingen begränsas till de personuppgifter som ingår i den obligatoriska information som anges i artikel [45.2](#).
3. Personuppgifter ska lagras i medlemsstaternas skyddsregister som avses i artikel [45.1](#) eller i register över andra företrädarbefogenheter som avses i artikel [46](#). Lagringstiden för uppgifter i sammankopplingssystemet ska begränsas till vad som är nödvändigt för att koppla samman dessa register och göra det möjligt att hämta och få tillgång till uppgifterna från dem.
4. Medlemsstaterna ska vara ansvariga, i enlighet med artikel 4.7 i förordning (EU) 2016/679, för insamling och lagring av uppgifter i de register som avses i artiklarna [45](#) och [46](#) och för beslut som fattas för att göra dessa uppgifter tillgängliga i det sammankopplingssystem som avses i artikel [47](#).
5. När det gäller det sammankopplingssystem som avses i artikel [47](#) ska kommissionen betraktas som personuppgiftsansvarig i den mening som avses i artikel 3.8 i förordning (EU) 2018/1725. Den ska anta de tekniska lösningar som krävs för att den ska kunna fullgöra sina skyldigheter inom ramen för denna funktion. Kommissionen ska i synnerhet vidta de tekniska åtgärder som krävs för att säkerställa säkerheten för

personuppgifter under överföring, särskilt vad gäller deras konfidentialitet och integritet.

Kapitel XI DELEGERADE AKTER

Artikel 55

Delegering av befogenhet

Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel [56](#) med avseende på ändring av **bilagorna I–X** i syfte att uppdatera eller göra tekniska ändringar av de bilagorna.

Artikel 56

Utövande av delegeringen

1. Befogenheten att anta delegerade akter ges till kommissionen med förbehåll för de villkor som anges i denna artikel.
2. Den befogenhet att anta delegerade akter som avses i artikel [55](#) ges till kommissionen tills vidare från och med [*den dag då denna förordning träder i kraft*].
3. Den delegering av befogenhet som avses i artikel [55](#) får när som helst återkallas av Europaparlamentet eller rådet. Ett beslut om återkallelse innebär att delegeringen av den befogenhet som anges i beslutet upphör att gälla. Beslutet får verkan dagen efter det att det offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning*, eller vid ett senare i beslutet angivet datum. Det påverkar inte giltigheten av delegerade akter som redan har trätt i kraft.
4. Innan kommissionen antar en delegerad akt ska den samråda med experter som utsetts av varje medlemsstat i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet av den 13 april 2016 om bättre lagstiftning.
5. Så snart kommissionen antar en delegerad akt ska den samtidigt delge Europaparlamentet och rådet denna.
6. En delegerad akt som antas enligt artikel [55](#) ska träda i kraft endast om varken Europaparlamentet eller rådet har gjort invändningar mot den delegerade akten inom en period på två månader från den dag då akten delgavs Europaparlamentet och rådet, eller om både Europaparlamentet och rådet, före utgången av den perioden, har underrättat kommissionen om att de inte kommer att invända. Denna period ska förlängas med två månader på Europaparlamentets eller rådets initiativ.

Kapitel XII ALLMÄNNA BESTÄMMELSER OCH SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 57

Legalisering eller annat liknande förfarande

Ingen legalisering och inget annat liknande förfarande får krävas inom ramen för denna förordning.

Artikel 58

Förhållande till andra instrument

1. Denna förordning ska inte påverka tillämpningen av internationella konventioner i vilka en eller flera medlemsstater är part när denna förordning antas och vilka gäller frågor som omfattas av denna förordning.
2. Utan hinder av punkt 1 ska denna förordning ha företräde mellan medlemsstaterna framför konventioner som har ingåtts uteslutande mellan två eller flera av dem, i den mån som konventionerna gäller frågor som regleras genom denna förordning.

Artikel 59

Förhållande till 2000 års Haagkonvention

1. I förhållande till 2000 års Haagkonvention ska denna förordning tillämpas
 - a) med förbehåll för punkt [2](#) när den berörde vuxne har hemvist inom en medlemsstats territorium,
 - b) även när den berörde vuxne har hemvist inom territoriet för en stat som är part i den konventionen och där denna förordning inte är tillämplig, när det gäller erkännande och verkställighet av en åtgärd som vidtagits eller godkännande av en officiell handling som upprättats av en behörig myndighet i en medlemsstat på en annan medlemsstats territorium.
2. Utan hinder av punkt 1 gäller följande:
 - a) Artikel 7 i 2000 års Haagkonvention ska tillämpas på en vuxen som är medborgare i en part i den konventionen där denna förordning inte är tillämplig.
 - b) Artikel 8 i 2000 års Haagkonvention ska tillämpas på överföring av behörighet mellan en myndighet i en medlemsstat och en myndighet i en part i den konventionen där denna förordning inte är tillämplig.
 - c) Kapitel V i 2000 års Haagkonvention ska tillämpas på samarbete mellan behöriga myndigheter och centralmyndigheter i en medlemsstat och en part i den konventionen där denna förordning inte är tillämplig.

Artikel 60

Genomförandeakter som ska antas av kommissionen

1. Kommissionen ska anta genomförandeakter om inrättande av det decentraliserade system för sammankoppling av register som avses i artikel [47](#) (*sammankopplingssystem*), i vilka följande fastställs:
 - a) Tekniska specifikationer som definierar metoderna för kommunikation och informationsutbyte på elektronisk väg utifrån den fastställda gränssnittsspecifikationen för sammankopplingssystemet.
 - b) Tekniska åtgärder som säkerställer minimistandarder för it-säkerhet vad gäller kommunikation och överföring av information inom sammankopplingssystemet.

- c) Minimikriterier för den söktjänst som tillhandahålls genom sammankopplingssystemet på grundval av den information som anges i artikel [45](#).
 - d) Minimikriterier för visningen av sökresultat i sammankopplingssystemet på grundval av den information som anges i artikel [45](#).
 - e) Former och tekniska villkor för tillgång till de tjänster som tillhandahålls genom sammankopplingssystemet.
 - f) En teknisk semantisk ordlista som innehåller en grundläggande förklaring av medlemsstaternas skyddsåtgärder eller företrädarbefogenheter.
 - g) Specificering av de kategorier av uppgifter som är tillgängliga, även enligt artikel [47.2 b](#).
 - h) Dataskyddsåtgärder.
2. Kommissionen ska anta genomförandeakter om inrättande av det decentraliserade it-system som avses i kapitel [IX](#), i vilka följande fastställs:
- a) Tekniska specifikationer som fastställer de elektroniska kommunikationsmetoderna för det decentraliserade it-systemet.
 - b) Tekniska specifikationer för kommunikationsprotokoll.
 - c) Mål för informationssäkerhet och relevanta tekniska åtgärder som säkerställer minimistandarderna för informationssäkerhet och en hög cybersäkerhet vad gäller behandlingen och kommunikationen av information inom det decentraliserade it-systemet.
 - d) Minimimål för tillgänglighet och eventuella därtill relaterade tekniska krav för de tjänster som tillhandahålls genom det decentraliserade it-systemet.
 - e) Dataskyddsåtgärder.
3. De genomförandeakter som avses i denna artikel ska antas i enlighet med det förfarande som avses i artikel [64](#).
4. Genomförandeakterna om inrättande av sammankopplingssystemet i enlighet med punkt 1 ska antas senast den [3 år efter ikraftträdandet].
5. Genomförandeakterna om inrättande av det decentraliserade it-systemet i enlighet med punkt 2 ska antas senast den [2 år efter ikraftträdandet].

Artikel 61

Referensprogramvara

1. I syfte att inrätta det decentraliserade it-system som avses i artikel [50](#) ska kommissionen ansvara för att skapa, underhålla och utveckla referensprogramvara som medlemsstaterna kan välja att använda som sitt backend-system i stället för ett nationellt it-system för kommunikation mellan behöriga myndigheter och centralmyndigheter enligt artikel [49](#) och mellan fysiska och juridiska personer och behöriga myndigheter och utfärdande myndigheter enligt artikel [50](#).
2. Skapandet, underhållet och utvecklingen av referensprogramvaran ska finansieras genom unionens allmänna budget.

3. Kommissionen ska tillhandahålla, underhålla och stödja referensprogramvaran utan kostnad.

Artikel 62

Kostnader för upprättande av skyddsregister och sammankoppling av medlemsstaternas register

1. Upprättandet, underhållet och utvecklingen av det sammankopplingssystem som inrättas genom kapitel [VIII](#) ska finansieras genom unionens allmänna budget.
2. Varje medlemsstat ska bära kostnaderna för att upprätta och anpassa sina register enligt artiklarna [45](#) och [46](#) för att göra dem interoperabla med det decentraliserade systemet för sammankoppling av register samt kostnaderna för att administrera, driva och underhålla dessa register. Detta ska inte påverka möjligheten att ansöka om bidrag för att stödja sådan verksamhet inom ramen för unionens finansieringsprogram.

Artikel 63

Kostnaderna för det decentraliserade it-systemet, den europeiska elektroniska åtkomstpunkten och de nationella it-portalerna

1. När det gäller det decentraliserade it-system som inrättats i enlighet med kapitel [IX](#) ska varje medlemsstat bära kostnaderna för installationen, driften och underhållet av det decentraliserade it-systemets åtkomstpunkter som är belägna på deras territorium.
2. Varje medlemsstat ska bära kostnaderna för att inrätta och anpassa sina nationella it-system för att göra dem interoperabla med åtkomstpunkterna, och ska bära kostnaderna för att administrera, driva och underhålla dessa system.
3. Ingenting ska hindra medlemsstaterna från att ansöka om bidrag till stöd för den verksamhet som avses i punkterna 1 och 2 inom ramen för unionens relevanta finansieringsprogram.
4. Kommissionen ska bära alla kostnader som är förknippade med den europeiska elektroniska åtkomstpunkten.

Artikel 64

Kommittéförfarande

1. Kommissionen ska biträdas av en kommitté. Denna kommitté ska vara en kommitté i den mening som avses i förordning (EU) nr 182/2011²⁷.
2. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 5 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas.

Artikel 65

Övergångsbestämmelser

²⁷ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 av den 16 februari 2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövande av sina genomförandebefogenheter (EUT L 55, 28.2.2011, s. 13).

1. Denna förordning ska endast tillämpas på åtgärder som vidtas, officiella handlingar som upprättas eller registreras och företrädarbefogenheter som bekräftas efter den [tillämpningsdatum].
2. Utan hinder av punkt 1 ska denna förordning tillämpas från och med den [tillämpningsdatum] på företrädarbefogenheter som tidigare beviljats av en vuxen på villkor som motsvarar dem som anges i artikel 15 i 2000 års Haagkonvention.
3. Kapitel VI om samarbete mellan centralmyndigheter ska tillämpas på begäranden och ansökningar som mottas av centralmyndigheterna från och med den [tillämpningsdatum].
4. Kapitel VII om det europeiska företrädarintyget ska tillämpas på ansökningar om företrädarintyget som mottas av den utfärdande myndigheten från och med den [tillämpningsdatum].
5. Medlemsstaterna ska använda det decentraliserade it-system som avses i artikel 49.1 för förfaranden som inleds från och med den första dagen i månaden efter perioden på två år efter antagandet av den genomförandeakt som avses i artikel 60.5.
6. Kapitel VIII om upprättande och sammankoppling av skyddsregister och register över andra företrädarbefogenheter ska tillämpas på de åtgärder som vidtas och de företrädarbefogenheter som bekräftas eller registreras från och med den första dagen i månaden efter perioden på två år efter antagandet av den genomförandeakt som avses i artikel 60.4.

Artikel 66

Övervakning och utvärdering

1. Senast [10 år efter ikraftträdandet] ska kommissionen göra en utvärdering av denna förordning och för Europaparlamentet, rådet [och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén] lägga fram en rapport om utvärderingen av denna förordning med stöd av information som lämnats av medlemsstaterna och samlats in av kommissionen. Rapporten ska vid behov åtföljas av ett lagstiftningsförslag.
2. Från och med [3 år efter ikraftträdandet] ska medlemsstaterna inom ramen för det europeiska rättsliga nätverket på privaträttens område årligen lämna följande uppgifter till kommissionen:
 - a) Antalet inkommande meddelanden som mottagits av deras myndigheter enligt artikel 7 i 2000 års Haagkonvention och som skickats av myndigheter i en annan medlemsstat.
 - b) Antalet inkommande begäranden som mottagits av deras myndigheter enligt artikel 8 i 2000 års Haagkonvention och som skickats av myndigheter i en annan medlemsstat.
 - c) Antalet europeiska företrädarintyg som utfärdats av deras behöriga myndigheter och antalet begäranden om rättelse, ändring eller återkallelse av tidigare utfärdade europeiska företrädarintyg, samt, om möjligt, fördelningen mellan företrädarintyg som utfärdats på grundval av en ursprunglig åtgärd och företrädarintyg som utfärdats på grundval av ursprungliga bekräftade företrädarbefogenheter.

- d) Antalet inkommande begäranden som centralmyndigheterna tagit emot från centralmyndigheter i andra medlemsstater och om möjligt karaktären av dessa begäranden.
- e) Antalet inkommande begäranden som deras myndigheter eller centralmyndigheter tagit emot från myndigheter och behöriga myndigheter i andra medlemsstater och om möjligt karaktären av dessa begäranden.
- f) Den genomsnittliga handläggningstiden för de ärenden som behandlats av centralmyndigheterna enligt denna förordning, baserat på antalet avslutade ärenden under det aktuella året. Ärendets handläggningstid beräknas från den dag då det registrerades av centralmyndigheten till och med den dag då ärendet avslutas permanent.

Artikel 67

Information tillgänglig för allmänheten

1. Medlemsstaterna ska, i syfte att göra informationen tillgänglig för allmänheten inom ramen för det europeiska rättsliga nätverket på privaträttens område, tillhandahålla faktablad med en kort sammanfattning av sin nationella lagstiftning, inbegripet, i förekommande fall, följande information:
 - a) En vägledande förteckning över åtgärder till skydd för vuxna.
 - b) En vägledande förteckning över företrädarbefogenheter till skydd för vuxna.
 - c) Förekomsten av och förfarandena för bekräftelse av företrädarbefogenheter.
 - d) De myndigheter som har behörighet i frågor som rör skydd av vuxna och deras roller och kontaktuppgifter när så är möjligt.
 - e) De nationella förfaranden som gäller för fastställande, registrering, bekräftelse, ändring och upphävande av åtgärder och/eller företrädarbefogenheter.
2. Medlemsstaterna ska fortlöpande uppdatera denna information.

Artikel 68

Tillgänglighet

Information, formulär och ansökningar som tillhandahålls allmänheten enligt denna förordning ska göras tillgängliga för allmänheten i enlighet med tillgänglighetskraven i direktiv (EU) 2019/882.

Artikel 69

Information som ska meddelas kommissionen

1. Medlemsstaterna ska till kommissionen lämna information om följande:
 - a) De myndigheter som är behöriga att fatta beslut om erkännande eller icke-erkännande av en åtgärd som vidtagits i en annan medlemsstat i enlighet med artikel [9.2](#).
 - b) De myndigheter som är behöriga att utfärda det intyg som avses i artikel [15](#).
 - c) Relevanta bestämmelser i deras nationella lagstiftning om bevisvärdet av officiella handlingar till skydd för vuxna.

- d) Villkoren för fastställande av en officiell handlings äkthet enligt nationell lag, i den mening som avses i artikel [16.2](#).
 - e) De myndigheter som är behöriga att utfärda det intyg som avses i artikel [17](#).
 - f) Namn på, adress till och sätt att komma i kontakt med de centralmyndigheter som har utsetts i enlighet med artikel [18](#).
 - g) I tillämpliga fall, namn på, adress till och kontaktuppgifter för de myndigheter och andra organ som är behöriga att inleda medling eller andra typer av alternativ tvistlösning i den mening som avses i artikel [28](#).
 - h) Språk som godtas för översättningar i enlighet med artikel [31](#).
 - i) De myndigheter som är behöriga att utfärda det europeiska företrädarintyget i enlighet med artikel [36.2](#).
 - j) De myndigheter som är behöriga att handlägga prövningsförfaranden i enlighet med artikel [43](#).
 - k) Eventuella avgifter som medlemsstaterna tar ut för utfärdandet av det europeiska företrädarintyget i enlighet med artikel [37.2](#).
 - l) De rättsliga myndigheter som är behöriga att handlägga prövningsförfaranden i enlighet med artikel [43](#) och begäranden om hävning av företrädarintygets verkningar i enlighet med artikel [44](#).
 - m) De myndigheter som avses i artikel [48.2 a](#) och som har tillgång till information via systemet för sammankoppling av register.
2. Medlemsstaterna ska lämna den information som avses i punkt 1 a–l senast den första dagen i månaden efter en period på 15 månader efter det att tillämpningen inleds, och den information som avses i punkt 1 m senast den första dagen i månaden efter perioden på två år efter ikraftträdandet av den genomförandeakt som avses i artikel [60.4](#).
 3. Medlemsstaterna ska meddela kommissionen alla ändringar av den information som avses i punkt 1.
 4. Kommissionen ska offentliggöra den information som avses i punkt 1 på lämpligt sätt, inbegripet via den europeiska e-juridikportalen.

Artikel 70

Ikraftträdande och tillämpning

1. Denna förordning träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.
2. Den ska tillämpas från och med [den första dagen i den månad som följer på perioden på 18 månader från dagen för ikraftträdandet av denna förordning].
3. Artiklarna [49](#) och [50](#) ska tillämpas från och med den första dagen i månaden efter perioden på två år efter ikraftträdandet av den genomförandeakt som avses i artikel [60.2](#).
4. Artiklarna [45](#) och [46](#) ska tillämpas från och med den [två år efter tillämpningsdagen].
5. Artikel [47](#) ska tillämpas från och med den första dagen i månaden efter perioden på två år efter ikraftträdandet av den genomförandeakt som avses i artikel [60.1](#).

6. Artikel [38.3](#) ska tillämpas från och med den första dagen i månaden efter perioden på två år efter antagandet av den genomförandeakt som avses i artikel [60.4](#).

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdad i Bryssel den

På Europaparlamentets vägnar
Ordförande
[...]

På rådets vägnar
Ordförande
[...]

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 31.5.2023
COM(2023) 281 final

2023/0170 (NLE)

Förslag till

RÅDETS BESLUT

**om bemyndigande för medlemsstater att i Europeiska unionens intresse bli eller förbli
parter i konventionen av den 13 januari 2000 om internationellt skydd för vuxna**

MOTIVERING

1. BAKGRUND TILL FÖRSLAGET

• Motiv och syfte med förslaget

EU strävar efter att skapa, bevara och utveckla ett område med frihet, säkerhet och rättvisa, där fri rörlighet för personer, tillgång till rättslig prövning och full respekt för de grundläggande rättigheterna säkerställs.

Detta mål bör även omfatta gränsöverskridande skydd för vuxna som på grund av nedsatt eller bristande personlig förmåga inte kan försvara sina intressen (*vuxna*). Med vuxen avses en person som fyllt 18 år.

Antalet vuxna i sådana situationer i EU ökar på grund av den åldrande befolkningen och den därmed förknippade förekomsten av åldersrelaterade sjukdomar, och det ökande antalet personer med funktionsnedsättning. Beroende på den nationella lagstiftningen i den medlemsstat där de bor kan de omfattas av en skyddsåtgärd som vidtagits av en domstol eller en administrativ myndighet, eller stötts av en tredje part som de i förväg har utsett (genom *företrädarbefogenheter*) att ta tillvara deras intressen.

Vuxna kan behöva förvalta sina tillgångar eller fastigheter i ett annat land, genomgå akutvård eller planerad vård utomlands eller flytta till ett annat land av olika skäl.

I dessa gränsöverskridande situationer ställs vuxna inför medlemsstaternas komplexa och ibland motstridiga regler. Det kan t.ex. handla om att besluta vilken domstol eller annan myndighet som är behörig att vidta skyddsåtgärder, vilken lag som gäller i deras fall och hur man ska erkänna eller ge verkan åt ett beslut som fattats eller företrädarbefogenheter som upprättats utomlands. Detta leder till situationer där vuxna, deras familjer och deras företrädare upplever stor rättslig osäkerhet om vilka regler som kommer att gälla i deras fall, om resultatet av förfarandena och om vilka formaliteter som de måste följa. För att säkerställa att deras skydd fortsätter att vara effektivt över gränserna eller att de kan utnyttja sina rättigheter utomlands måste de ofta genomgå långa och dyra förfaranden. I vissa fall erkänns ändå inte deras skydd och de befogenheter som tilldelats deras företrädare, vare sig av domstolar eller icke-rättsliga aktörer som banker, sjukvårdspersonal eller fastighetsmäklare.

Den 13 januari 2000 antog Haagkonferensen för internationell privaträtt (*Haagkonferensen*), en mellanstatlig organisation vars syfte är att arbeta för att gradvis förenhetliga reglerna inom privaträtten¹, konventionen om internationellt skydd för vuxna (*2000 års Haagkonvention*). Denna konvention innehåller ett omfattande regelverk om behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av skyddsåtgärder samt bestämmelser om tillämplig lag för företrädarbefogenheter som ger verkan åt sådana företrädarbefogenheter i ett gränsöverskridande sammanhang. I förordningen fastställs också mekanismer för samarbete mellan de behöriga myndigheterna i konventionsstater och mellan centralmyndigheter i konventionsstater.

Konventionen anses allmänt vara ett effektivt och flexibelt instrument för internationell privaträtt som är ändamålsenligt på global nivå. Det arbete som nyligen utförts inom ramen för specialkommissionen för den praktiska tillämpningen av 2000 års Haagkonvention² kommer snart att ge rättstillämpare användbara verktyg för en korrekt tillämpning, såsom en praktisk handbok.

¹ Artikel 1 i Haagkonferensens [stadga](#).

² <https://www.hcch.net/en/news-archive/details/?varevent=884>.

För närvarande är dock endast tolv EU-medlemsstater parter i konventionen³. EU har redan under en längre tid eftersträvat målet att alla medlemsstater ska ratificera och ansluta sig till 2000 års Haagkonvention.

Sedan 2008 har 2000 års Haagkonvention uttryckligen godkänts av Europeiska unionens råd⁴, Europaparlamentet⁵ och Europeiska kommissionen⁶. En bred ratificering av 2000 års Haagkonvention av medlemsstaterna, och andra länder, är avgörande för att den ska fungera effektivt. Parlamentet har aktivt stött alla medlemsstaters ratificering av konventionen samt ett eventuellt lagstiftningsinitiativ från EU:s sida för att komplettera 2000 års Haagkonvention.

Den 5–8 december 2018 anordnade kommissionen och Haagkonferensen en internationell gemensam konferens för att främja ratificeringen av 2000 års Haagkonvention och undersöka eventuella brister som skulle kräva ytterligare åtgärder⁷.

Den 3 maj 2021 skrev Tjeckiens, Frankrikes och Sloveniens justitieministrar till kommissionen för att begära att kommissionen påskyndar sitt förberedande arbete med ett lagstiftningsinitiativ.

I juni 2021 antogs rådets slutsatser⁸, i vilka medlemsstaterna bland annat uppmanades att ratificera 2000 års Haagkonvention så snabbt som möjligt och kommissionen uppmanades att överväga det eventuella behovet av en rättslig ram inom EU för att underlätta rörligheten för avgöranden om skyddsåtgärder och vid behov lägga fram förslag till lagstiftning.

³ Belgien, Tjeckien, Tyskland, Estland, Grekland, Frankrike, Cypern, Lettland, Malta, Österrike, Portugal och Finland.

⁴ I rådets slutsatser om rättsligt skydd för sårbara vuxna (14667/08 (Presse 299), 24.X.2008) uppmanade rådet de medlemsstater som inte redan hade gjort det att ”snarast inleda eller aktivt fortsätta förfarandena för undertecknande och/eller ratificering” av 2000 års Haagkonvention och uppmanade de medlemsstater ”som fortfarande överlägger internt” om anslutningen till 2000 års Haagkonvention ”att snarast möjligt slutföra dessa överläggningar”. Dessutom uttryckte Europeiska rådet i sina slutsatser om *Stockholmsprogrammet – ett öppet och säkert Europa i medborgarnas tjänst och för deras skydd*, som antogs 2009, en önskan om att medlemsstaterna ”så snart som möjligt” ansluter sig till 2000 års Haagkonvention.

⁵ Se *Rättsskydd för vuxna: gränsöverskridande konsekvenser* (P6_TA(2008)0638), Europaparlamentets resolution av den 18 december 2008 med rekommendationer till kommissionen om rättsskydd för vuxna: gränsöverskridande konsekvenser (2008/2123(INI)) (2010/C 45 E/13). I punkterna 1–4 i resolutionen uppmanades medlemsstaterna att ratificera 2000 års Haagkonvention, och kommissionen uppmanades att lägga fram ett lagförslag om att stärka samarbetet mellan medlemsstaterna, sammanfatta problemen och de bästa metoderna med avseende på 2000 års Haagkonvention samt utvärdera alternativet att Europeiska gemenskapen ansluter sig till konventionen. Det bör noteras att parlamentet i sin resolution från 2008 uppmanade kommissionen att lägga fram ett förslag ”så snart den har fått tillräcklig erfarenhet av hur Haagkonventionen fungerar”. En ytterligare resolution antogs av Europaparlamentet den 1 juni 2017 med en uppmaning till medlemsstaterna att underteckna och ratificera 2000 års Haagkonvention och att främja vuxnas självbestämmande genom att i sin nationella rätt införa lagstiftning som reglerar fullmakter på grund av beslutsoförmåga.

⁶ Se meddelandet från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén, *Att förverkliga ett område med frihet, säkerhet och rättvisa för EU-medborgarna – Handlingsplan för att genomföra Stockholmsprogrammet*, KOM(2010) 171 slutlig, Bryssel, 20.4.2010. I punkt 13 i 2010 års handlingsplan för att genomföra Stockholmsprogrammet, under rubriken ”Garantier för skyddet av de grundläggande rättigheterna/Utsatta grupper”, hänvisas till att EU:s medlemsstater blir parter i 2000 års Haagkonvention.

⁷ Kommissionens och Haagkonferensens gemensamma konferens om gränsöverskridande skydd av utsatta vuxna, Bryssel, den 5–7 december 2018, <https://www.hcch.net/en/news-archive/details/?varevent=654>.

⁸ [Rådets slutsatser om skyddet av utsatta vuxna i Europeiska unionen](#) (7 juni 2021).

Under 2021–2022 anordnade de portugisiska, franska och tjeckiska ordförandeskapen olika evenemang för att öka medvetenheten om denna fråga.

Trots dessa aktiviteter går ratificeringen av konventionen fortfarande för långsamt. I vissa medlemsstater har det lagförslag som genomför ratificeringen behandlats av parlamentet i flera år, eller så har det inte lagts fram av regeringen trots att det förberedande arbetet har avslutats. Andra medlemsstater tillämpar delvis konventionen i praktiken (särskilt bestämmelserna om behörighet och tillämplig lag), men tar inte initiativ till att formellt ratificera den. Detta skulle innebära att en centralmyndighet inrättas för att uppnå ett effektivt samarbete mellan konventionsstaterna.

Mot denna bakgrund har kommissionen beslutat att lägga fram ett initiativ som syftar till att bemyndiga de medlemsstater som ännu inte är parter i konventionen att ratificera eller ansluta sig till den. En hänvisning till detta initiativ görs i kommissionens arbetsprogram 2022: ”Vi kommer att föreslå åtgärder för att [...] **stärka det rättsliga samarbetet om skydd av utsatta vuxna i gränsöverskridande situationer.**”

Eftersom 2000 års Haagkonvention är öppen för undertecknande och ratificering av stater som var medlemmar i Haagkonferensen för internationell privaträtt den 2 oktober 1999⁹ (artikel 53 i konventionen) måste följande medlemsstater både underteckna och ratificera konventionen: Bulgarien, Spanien, Kroatien, Ungern, Rumänien, Slovenien, Slovakien och Sverige. Irland, Italien, Luxemburg, Nederländerna och Polen måste däremot endast ratificera konventionen, eftersom de redan har undertecknat den. Litauen måste ansluta sig till den, eftersom landet har varit medlem i Haagkonferensen för internationell privaträtt sedan den 23 oktober 2001.

- **Förenlighet med befintliga bestämmelser inom området**

Det finns för närvarande ingen EU-lagstiftning om gränsöverskridande skydd för utsatta vuxna. Detta förslag ingår dock i ett paket med ett förslag från kommissionen till Europaparlamentets och rådets förordning om behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av åtgärder, officiella handlingar och företrädarbefogenheter samt samarbete i civilrättsliga frågor som rör skydd för vuxna. I förslaget föreskrivs det att vissa av reglerna i 2000 års Haagkonvention ska tillämpas i medlemsstaterna och det fastställs kompletterande regler för att underlätta ett ännu närmare samarbete inom EU på detta område.

Detta förslag gäller ratificering och anslutning för de medlemsstater som ännu inte är parter i 2000 års Haagkonvention, som är det enda internationella instrument som rör internationella privaträttsliga frågor om gränsöverskridande skydd för vuxna.

Båda förslagen rör internationell privaträtt, ett välutvecklat politikområde inom EU. Sedan 2000 har EU antagit ett antal rättsakter på området rättsligt samarbete i civilrättsliga frågor som har gränsöverskridande konsekvenser. Ingen av dessa rättsakter reglerar emellertid de

⁹ Artikel 53:

- (1) Konventionen ska vara öppen för undertecknande av de stater som var medlemmar i Haagkonferensen för internationell privaträtt vid tidpunkten för dess artonde session.
- (2) Den ska ratificeras, godtas eller godkännas och ratifikations-, godtagande- eller godkännandeinstrumenten ska deponeras hos utrikesministeriet i Konungariket Nederländerna, som är depositarie för konventionen.

gränsöverskridande aspekterna av personers rättskapacitet¹⁰ eller skyddet av vuxna som ”på grund av nedsatt eller bristande personlig förmåga”¹¹ inte kan försvara sina intressen.

Den föreslagna förordningen skulle gälla i medlemsstaterna, medan 2000 års Haagkonvention skulle vara tillämplig när det gäller länder utanför EU som är parter i konventionen. Eftersom vuxna i EU kan ha förbindelser med både medlemsstater och länder utanför EU (t.ex. äga egendom där eller ha personliga band dit) är en sammanhängande internationell privaträttslig ram för skydd för vuxna i både EU och länder utanför EU som är parter i konventionen avgörande för att säkerställa skyddet för vuxna i internationella situationer.

Båda förslagen kompletterar således varandra och läggs därför fram tillsammans.

- **Förenlighet med unionens politik inom andra områden**

EU och medlemsstaterna är parter i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (*UNCRPD-konventionen*), som sedan den antogs 2006 utgör den internationella grunden för rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Artikel 3 c i 2000 års Haagkonvention innehåller bestämmelser som påstås främja eller tolerera ställföreträdande beslutsfattande (främst på grund av användningen av begreppet ”förvaltarskap, godmanskap, intressebevakning och liknande institut”). Det har diskuterats om detta skulle kunna främja eller möjliggöra erkännande av åtgärder som fastställer ställföreträdande beslutsfattande snarare än stödjande beslutsfattande, och om det skulle strida mot vuxnas rätt till oberoende och jämlikhet.

Samstämmigheten och komplementariteten mellan 2000 års Haagkonvention och de rättigheter som fastställs i UNCRPD-konventionen har erkänts vid flera tillfällen, till exempel i de slutsatser och rekommendationer (slutsatserna 2 och 3) som antogs vid den ovannämnda gemensamma konferensen med kommissionen och Haagkonferensen 2018¹².

2000 års Haagkonvention är ett internationellt privaträttsligt instrument. Den är neutral vad gäller materiell rätt, som inte föreskriver någon typ av åtgärder, och i ingressen beaktas den vuxnes intressen och respekten för hans eller hennes värdighet och oberoende i första hand. Genom att underlätta gränsöverskridande samarbete och undanröja rättsliga och praktiska hinder främjar den vissa viktiga mål i UNCRPD-konventionen. Bland dessa kan nämnas artikel 12 om likhet inför lagen och artikel 32 om internationellt samarbete, för vilket det genom 2000 års Haagkonvention införs ett system med centralmyndigheter.

Alla med funktionsnedsättning är inte heller vuxna som behöver gränsöverskridande skydd i den mening som avses i 2000 års Haagkonvention, utan endast de som inte kan försvara sina personliga eller ekonomiska intressen. Omvänt är inte alla vuxna vars psykosociala förmåga är nedsatt personer med funktionsnedsättning.

Det är också värt att påminna om att kommittén för UNCRPD-konventionen i sin rapport från 2015 om genomförandet av konventionen i EU uttryckte oro över de hinder som personer med funktionsnedsättning möter när de flyttar från en medlemsstat till en annan. Kommittén rekommenderade att EU vidtar omedelbara åtgärder för att se till att alla personer med

¹⁰ Det enda undantaget är en bestämmelse om fysiska personers rättskapacitet inom ramen för gränsöverskridande avtalsförpliktelser på privaträttens område som fastställs i artikel 13 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 593/2008 av den 17 juni 2008 om tillämplig lag för avtalsförpliktelser (Rom I).

¹¹ Artikel 1.1 i 2000 års Haagkonvention.

¹² [88f10f24-81ad-42ac-842c-315025679d40.pdf \(hcch.net\)](https://www.hcch.net/doc/88f10f24-81ad-42ac-842c-315025679d40.pdf).

funktionsnedsättning och deras familjer kan åtnjuta sin rätt till fri rörlighet på lika villkor som andra¹³.

En rättslig studie beställdes av den särskilda rapportören om rättigheter för personer med funktionsnedsättning¹⁴, och den särskilda rapportören och den oberoende experten på äldre personers åtnjutande av alla mänskliga rättigheter gjorde ett tillhörande gemensamt uttalande¹⁵. Dessa har klargjort frågan genom att konstatera att 2000 års Haagkonvention lämnar tillräckligt utrymme för tolkning och praktiska förbättringar och kan utvecklas för att återspegla moderniseringen av nationella lagar. Den särskilda rapportören påminner om att 2000 års Haagkonvention innehåller bestämmelser för att undvika eventuella konflikter med UNCRPD-konventionen och att båda instrumenten kan och bör komplettera varandra. EU och alla medlemsstater måste använda det tillgängliga utrymmet för tolkning på ett sådant sätt att efterlevnaden av den konventionen säkerställs.

Vid tillämpningen av 2000 års Haagkonvention är de konventionsstater som också är parter i UNCRPD-konventionen skyldiga att respektera UNCRPD-konventionen och de principer som fastställs där. Det är också Europeiska unionens domstols fasta rättspraxis att internationella konventioner utgör en integrerad del av unionsrätten och att deras genomförande därför måste vara förenligt med proportionalitetsprincipen, som en allmän princip i unionsrätten¹⁶.

I mars 2021 antog kommissionen strategin för rättigheter för personer med funktionsnedsättning 2021–2030¹⁷. Den behandlar särskilt frågan om ”förbättrad tillgång till rättslig prövning, rättsligt skydd, frihet och säkerhet” för personer med funktionsnedsättning. För att uppnå detta anges det uttryckligen bland de olika initiativen att ”kommissionen kommer att arbeta tillsammans med medlemsstaterna för att genomföra 2000 års Haagkonvention om det internationella skyddet av utsatta vuxna i enlighet med konventionen, bland annat genom en undersökning av skyddet av utsatta vuxna i gränsöverskridande situationer, i synnerhet personer med intellektuell funktionsnedsättning, för att lägga grunden till dess ratificering av alla medlemsstater”¹⁸.

Kommissionens rättsliga studie genomfördes 2021¹⁹, och det konstaterades bland annat att om alla medlemsstater ratificerade 2000 års Haagkonvention skulle det lösa några av de problem som är kopplade till de betydande luckorna och inkonsekvenserna i det gränsöverskridande skyddet för vuxna.

När detta beslut har antagits av rådet kommer 2000 års Haagkonvention att bli en del av unionsrätten. Den kan därmed tolkas av Europeiska unionens domstol mot bakgrund av både EU:s allmänna principer – skyddet av den fria rörligheten för personer, tillgången till rättslig prövning och full respekt för de grundläggande rättigheterna – och UNCRPD-konventionen.

¹³ Concluding observations on the initial report of the European Union: Committee on the Rights of Persons with Disabilities, (2015) draft prepared by the Committee.

¹⁴ Studien [Interpreting the 2000 Hague Convention on the International Protection of Adults Consistently with the UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities \(CRPD\)](#).

¹⁵ [Gemensamt uttalande från den särskilda rapportören om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, Gerard Quinn, och den oberoende experten på äldre personers åtnjutande av alla mänskliga rättigheter, Claudia Mahler – Reflections on the Hague Convention \(2000\) on the International Protection of Adults](#), 8 juli 2021.

¹⁶ Se t.ex. beslut av den 9 november 2021, Agenzia delle dogane e dei monopoli – Ufficio delle dogane di Gaeta/Punto Nautica Srl., C-255/20, ECLI:EU:C:2021:926, punkt 33.

¹⁷ [EU:s strategi för rättigheter för personer med funktionsnedsättning 2021–2030](#).

¹⁸ Se punkt 5.1 i strategin.

¹⁹ [Study on the cross-border legal protection of vulnerable adults in the Union](#), Europeiska unionens publikationsbyrå (europa.eu).

2. RÄTTSLIG GRUND, SUBSIDIARITETSPRINCIPEN OCH PROPORTIONALITETSPRINCIPEN

• Rättslig grund

Detta förslag gäller bemyndigandet för vissa medlemsstater att ratificera eller ansluta sig till en internationell konvention i EU:s intresse. Det civilrättsliga samarbetet regleras av artikel 81 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (*EUF-fördraget*), som således är den rättsliga grunden för EU:s befogenhet på detta område. Den tillämpliga rättsliga grunden är därför artikel 218.6 i EUF-fördraget jämförd med den materiella rättsliga grunden i artikel 81.2 i EUF-fördraget.

Artikel 81.3 i EUF-fördraget är inte tillämplig eftersom gränsöverskridande skydd för vuxna inte är en familjerättsfråga.

Begreppet familjerätt i den mening som avses i artikel 81.3 i EUF-fördraget måste tolkas oberoende av definitionen i medlemsstaternas nationella lagstiftning.

Hittills har EU-lagstiftningen tolkat begreppet ganska strikt och begränsat det till de regler som styr familjeband, såsom äktenskapsmål, föräldraansvar eller underhållsskyldighet.

Det är inte ovanligt att det är familjemedlemmar som står för skyddet för utsatta vuxna. I vissa medlemsstater tillskrivs det rättsliga skyddet för utsatta vuxna enligt lag äkta makar eller familjemedlemmar. Men den vuxnes familj, om den vuxne har familj, är bara ett av de sammanhang där skydd kan säkerställas. Familjemedlemmars engagemang är inte ett nödvändigt krav och regleras inte heller av internationella privaträttsliga regler. I stället är den avgörande frågan när det gäller skydd för vuxna det stöd som ges samt säkerställandet av den vuxnes rätt till värdighet, självbestämmande, icke-diskriminering och social inkludering, oavsett hans eller hennes familjeband.

Det bör noteras att 2000 års Haagkonvention inte innehåller någon hänvisning till familjeband (t.ex. ”förälder”, ”barn” eller ”make eller maka”), i motsats till EU:s förordningar om familjerättsliga frågor.

Den föreslagna förordningen kommer att komplettera 2000 års Haagkonvention och införliva vissa av konventionens regler, särskilt de som rör internationell behörighet och tillämplig lag, vilket gör dem direkt tillämpliga i medlemsstaterna.

I enlighet med domstolens fasta rättspraxis finns det därför en risk för att 2000 års Haagkonvention kan påverka eller ändra den föreslagna förordningens tillämpningsområde.

Tillämpningsområdet för unionens regler kan påverkas eller ändras av internationella åtaganden när sådana åtaganden avser ett område som i stor utsträckning redan omfattas av sådana regler eller på grundval av den förväntade utvecklingen i unionsrätten, som i detta fall²⁰.

Därför omfattas 2000 års Haagkonvention av unionens exklusiva befogenhet i enlighet med artikel 3.2 i EUF-fördraget.

²⁰ Se särskilt yttrande 1/13, punkterna 73 och 74, och angiven rättspraxis.

EU får därför bemyndiga medlemsstaterna att bli eller förbli parter i 2000 års Haagkonvention.

Eftersom endast stater kan ansluta sig till konventionen, som saknar en klausul som skulle göra det möjligt för EU att ansluta sig, kan medlemsstaterna ratificera eller ansluta sig till den samt förbli konventionsparter som agerar i unionens intresse i enlighet med domstolens fasta rättspraxis²¹.

Ett liknande initiativ togs redan 2008 för att bemyndiga vissa medlemsstater att ratificera eller ansluta sig till 1996 års Haagkonvention om skydd för barn²².

På grund av protokoll nr 21, fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, är rättsliga åtgärder som antagits på området rättvisa inte bindande för eller tillämpliga på Irland. När ett förslag väl har lagts fram på detta område kan Irland dock meddela att landet önskar delta i antagandet och tillämpningen av åtgärden och kan, när åtgärden väl har antagits, meddela att det önskar godta åtgärden.

I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokoll nr 22 om Danmarks ställning, fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, deltar Danmark inte i antagandet av detta beslut, som inte är bindande för eller tillämpligt på Danmark.

- **Proportionalitetsprincipen**

Detta förslag har utarbetats i linje med redan antagna rådsbeslut om bemyndigande för medlemsstaterna att ansluta sig till en internationell konvention. Det går inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå målet att åstadkomma en konsekvent EU-åtgärd i fråga om gränsöverskridande skydd för vuxna genom att säkerställa att de medlemsstater som ännu inte är parter i 2000 års Haagkonvention ratificerar eller ansluter sig till konventionen inom en viss tidsfrist.

Det kan även påpekas att medlemsstaterna behåller sin befogenhet att reglera antagandet av materiella rättsregler som är inriktade på skydd för vuxna.

Förslaget är därför förenligt med proportionalitetsprincipen.

- **Val av instrument**

Eftersom förslaget avser ett internationellt avtal som vissa medlemsstater ska ratificera och ansluta sig till i unionens intresse är det enda tillämpliga instrumentet ett rådsbeslut i enlighet med artikel 218.6.

3. RESULTAT AV EFTERHANDSUTVÄRDERINGAR, SAMRÅD MED BERÖRDA PARTER OCH KONSEKVENSBEDÖMNINGAR

- **Samråd med berörda parter**

Detta förslag, tillsammans med det parallella förslaget till förordning i frågan, föregicks av intensiva och breda samråd med berörda parter.

²¹ Europeiska unionens domstols yttrande 1/13, punkt 44, och angiven rättspraxis.

²² Rådets beslut av den 5 juni 2008 om bemyndigande för vissa medlemsstater att i Europeiska gemenskapens intresse ratificera eller ansluta sig till 1996 års Haagkonvention om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldraansvar och åtgärder till skydd för barn samt om bemyndigande för vissa medlemsstater att avge en förklaring om tillämpningen av gemenskapets relevanta interna regler, EUT L 151, 11.6.2008, s. 36.

Det öppna offentliga samrådet²³ och inbjudan att lämna synpunkter²⁴ genomfördes i början av 2022. En majoritet av uppgiftslämnarna, däribland medlemsstaterna och yrkesorganisationer som företräder advokater och notarier, stödde ett EU-initiativ som skulle tvinga medlemsstaterna att ratificera 2000 års Haagkonvention. De efterlyste också ett EU-instrument som kompletterar konventionen. En icke-statlig organisation – en paraplyorganisation för skydd av rättigheter för personer med funktionsnedsättning – uttryckte oro över de grundläggande rättigheterna för vuxna med funktionsnedsättning, om ett EU-instrument skulle främja rörligheten för beslut som fattas i strid med UNCRPD-konventionen och de grundläggande rättigheterna för vuxna med funktionsnedsättning. Denna återkommande fråga om förhållandet mellan UNCRPD-konventionen och 2000 års Haagkonvention har behandlats i den studie och det gemensamma uttalande som nämns i fotnoterna 14 och 15.

Som en del av samrådsstrategin anordnades ett **informellt onlinemöte med intressenter** den 29 september 2022. Den 27 oktober 2022 anordnade kommissionen dessutom ett **onlinemöte med experter från medlemsstaterna** för att tillhandahålla information om initiativet om skydd för vuxna och för att utbyta inledande synpunkter.

Vid mötet den 7–8 november 2022 hördes slutligen det **europiska rättsliga nätverket på privaträttens område** om dess möjliga roll i ett framtida initiativ.

Sammanfattningsvis kunde starkt stöd för och övergripande positiv respons på 2000 års Haagkonvention identifieras i all samrådsverksamhet. Samråden visade dessutom på ett praktiskt behov av ytterligare åtgärder på EU-nivå, som även stöddes av de flesta intressenter.

- **Insamling och användning av sakkunnigutlåtanden**

En **rättslig studie**²⁵ genomfördes 2021. Författarna till studien kom fram till följande slutsatser: i) Det finns betydande luckor och inkonsekvenser i det gränsöverskridande skyddet för utsatta vuxna (regler om behörighet, erkännande av företrädarbefogenheter, avsaknad av rättssäkerhet och praktiska problem för myndigheter). ii) Den allmänna ratificeringen av 2000 års Haagkonvention i EU skulle direkt åtgärda några av dessa problem, både mellan medlemsstater och med tredjeländer. iii) Ett EU-instrument skulle ytterligare stärka skyddet för utsatta vuxna och göra deras liv och de ansvariga myndigheternas arbete lättare.

Ytterligare sakkunskap om gränsöverskridande skydd för vuxna samlades också in i den studie som åtföljde Europaparlamentets betänkande om lagstiftningsinitiativ²⁶ (2016) och i Europeiska rättsinstitutets rapport²⁷ (2020).

- **Konsekvensbedömning**

En konsekvensbedömning genomfördes 2022 för att undersöka de olika alternativ som finns tillgängliga inom EU för att förbättra det gränsöverskridande skyddet för vuxna och bedöma deras inverkan.

²³ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12965-Civil-judicial-cooperation-EU-wide-protection-for-vulnerable-adults_sv.

²⁴ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12965-Civil-judicial-cooperation-EU-wide-protection-for-vulnerable-adults/public-consultation_sv.

²⁵ [Study on the cross-border legal protection of vulnerable adults in the Union, Europeiska unionens publikationsbyrå \(europa.eu\).](https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12965-Civil-judicial-cooperation-EU-wide-protection-for-vulnerable-adults/public-consultation_sv)

²⁶ [Protection of Vulnerable Adults – European Added Value Assessment.](https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12965-Civil-judicial-cooperation-EU-wide-protection-for-vulnerable-adults/public-consultation_sv)

²⁷ [The Protection of Adults in International Situations, rapport från Europeiska rättsinstitutet.](https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12965-Civil-judicial-cooperation-EU-wide-protection-for-vulnerable-adults/public-consultation_sv)

Eftersom detta förslag endast gäller vissa medlemsstaters ratificering av och anslutning till 2000 års Haagkonvention kommer en mer detaljerad förklaring av slutsatserna av konsekvensbedömningen att ges i det åtföljande förslaget till förordning. Det är lämpligt att begränsa den aktuella analysen till angivandet av det slutliga valet.

Detta inbegriper en förordning som kompletterar konventionen samt ratificering av och anslutning till konventionen av de medlemsstater som ännu inte är parter i den. Det skulle säkerställa att lämpliga internationella privaträttsliga regler för skyddet av vuxna i gränsöverskridande situationer inte bara är tillämpliga på EU-nivå utan även mellan medlemsstater och tredjeländer. Det förväntas också att ratificeringen av alla medlemsstater uppmuntrar fler tredjeländer att ansluta sig till konventionen.

- **Grundläggande rättigheter**

Det allmänna målet med den föreslagna åtgärden är att skydda vuxnas grundläggande rättigheter i enlighet med artikel 6 i EUF-fördraget, Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna och UNCRPD-konventionen.

I gränsöverskridande situationer skulle detta särskilt innebära att man förhindrar berövande eller nekande av tillgång till den vuxnes egendom utomlands, säkerställer tillgången till rättslig prövning och säkerställer vuxnas självbestämmande och oberoende.

Genom att harmonisera internationella privaträttsliga regler kopplar 2000 års Haagkonvention samman olika rättssystem för att, inom konventionens tillämpningsområde, underlätta icke-diskriminerande respekt för vuxnas rättigheter, skyddet av deras intressen och utövandet av deras rättsliga handlingsförmåga.

Dessa värden återspeglas i konventionens ingress, som bekräftar att den vuxnes värdighet och oberoende i första hand ska beaktas. Sådana prioriteringar fastställs också i ingressen till UNCRPD-konventionen.

Om en behörig myndighet vidtar en skyddsåtgärd i en konventionsstat bör enligt konventionen denna åtgärd fortsätta att gälla i en annan konventionsstat, till exempel om den vuxne flyttar från en konventionsstat till en annan. Konventionen innehåller också garantier som gör det möjligt att inte erkänna eller verkställa åtgärderna om åtgärden till exempel har vidtagits av en myndighet vars behörighet inte grundades på, eller inte uppfyllde, någon av de omständigheter som anges i konventionen, eller om erkännandet av åtgärden skulle strida mot allmän ordning i den anmodade staten²⁸. I detta sammanhang kan bristande respekt för de grundläggande rättigheterna för den vuxne som berörs av åtgärden motivera vägran av erkännande.

4. BUDGETKONSEKVENSER

Det föreslagna beslutet har inga budgetkonsekvenser för Europeiska unionen.

²⁸ Se artikel 22 i 2000 års Haagkonvention för en förteckning över de omständigheter under vilka en behörig myndighet på skönsmässig grund kan vägra erkännande och verkställighet av en åtgärd.

5. ÖVRIGA INSLAG

- **Genomförandeplaner samt åtgärder för övervakning, utvärdering och rapportering**

Eftersom förslaget gäller bemyndigandet för vissa av EU:s medlemsstater att ratificera eller ansluta sig till 2000 års Haagkonvention syftar övervakningen av dess genomförande främst till att säkerställa att dessa medlemsstater respekterar tidsfristen för att ratificera eller ansluta sig till konventionen, i enlighet med rådets beslut.

När alla medlemsstater har blivit parter i konventionen planeras dock flera åtgärder för att öka medvetenheten om konventionen och säkerställa att den tillämpas korrekt. Dessutom kommer samordnade EU-ståndpunkter att antas som en del av förberedelserna inför framtida specialkommissioner för konventionens tillämpning. Detta kommer att göra det möjligt för EU att övervaka medlemsstaternas genomförande av detta instrument.

Förslag till

RÅDETS BESLUT

om bemyndigande för medlemsstater att i Europeiska unionens intresse bli eller förbli parter i konventionen av den 13 januari 2000 om internationellt skydd för vuxna

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA BESLUT

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 81.2 jämförd med artikel 218.6 a,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

med beaktande av Europaparlamentets yttrande¹, och

av följande skäl:

- (1) Europeiska unionen har satt som mål för sig själv att upprätta, upprätthålla och utveckla ett område med frihet, säkerhet och rättvisa med fullständig respekt för de grundläggande rättigheterna, där den fria rörligheten för personer och tillgången till rättslig prövning säkerställs.
- (2) För att uppnå detta mål har EU antagit ett antal rättsakter på området rättsligt samarbete i civilrättsliga frågor som har gränsöverskridande konsekvenser. Unionen är också, självständigt eller genom sina medlemsstater som agerar i unionens intresse, part i flera internationella konventioner på samma område.
- (3) Det finns dock ingen unionslagstiftning om gränsöverskridande skydd för vuxna som på grund av nedsatt eller bristande personlig förmåga inte kan försvara sina intressen, eller som kan behöva att det stöd som ges till dem för att de ska kunna utöva sin rättsliga handlingsförmåga i en medlemsstat ges i hela unionen.
- (4) Olika svårigheter kan uppstå för vuxna i gränsöverskridande situationer, bland annat när de flyttar till en annan medlemsstat eller när de äger egendom eller tillgångar i en annan medlemsstat. Svårigheter kan till exempel uppstå om åtgärder som vidtagits i en medlemsstat för att skydda en vuxen behöver åberopas i en annan medlemsstat, eller om företrädarbefogenheter som tilldelats av en vuxen och som ska utövas av den vuxnes företrädare när den vuxne inte kan försvara sina intressen senare behöver åberopas utomlands. Dessa svårigheter kan få allvarliga negativa konsekvenser för rättssäkerheten vid gränsöverskridande ärenden, för den vuxnes rättigheter och välbefinnande och för respekten för den vuxnes värdighet. I synnerhet kan vuxnas grundläggande rättigheter, såsom tillgång till rättslig prövning, rätt till självbestämmande och oberoende samt rätt till egendom och fri rörlighet, påverkas negativt.
- (5) Enhetliga internationella privaträttsliga regler för gränsöverskridande situationer är därför nödvändiga för att stärka skyddet av de grundläggande rättigheterna för vuxna med nedsatt eller bristande personlig förmåga. På internationell nivå innehåller konventionen av den 13 januari 2000 om internationellt skydd för vuxna (2000 års

¹ EUT C , , s . .

Haagkonvention) sådana regler. Konventionen innehåller regler om behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av åtgärder till skydd för dessa vuxna, om tillämplig lag för företrädarbefogenheter samt regler om samarbete mellan konventionsparternas myndigheter.

- (6) Enligt 2000 års Haagkonvention får endast suveräna stater vara parter i den. Därför får inte unionen ansluta sig till konventionen.
- (7) Europeiska unionen har redan under en längre tid eftersträvat målet att alla medlemsstater ska ratificera och ansluta sig till 2000 års Haagkonvention.
- (8) Hittills har Belgien, Tjeckien, Tyskland, Estland, Grekland, Frankrike, Cypern, Lettland, Malta, Österrike, Portugal och Finland blivit parter i 2000 års Haagkonvention. Irland, Italien, Luxemburg, Nederländerna och Polen har endast undertecknat den.
- (9) Den [...] lade kommissionen fram ett lagstiftningsförslag om en förordning om behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av åtgärder, officiella handlingar och företrädarbefogenheter samt samarbete i civilrättsliga frågor som rör skydd för vuxna (*den föreslagna förordningen*). I förslaget föreskrivs det att vissa av reglerna i 2000 års Haagkonvention ska tillämpas i medlemsstaterna och det fastställs kompletterande regler för att underlätta ett ännu närmare samarbete inom EU på detta område. Bestämmelserna i den föreslagna förordningen överlappar med och ligger nära 2000 års Haagkonvention.
- (10) Det finns därför en risk för att 2000 års Haagkonvention kan påverka eller ändra den föreslagna förordningens tillämpningsområde. Av detta skäl omfattas 2000 års Haagkonvention av unionens exklusiva befogenhet i enlighet med artikel 3.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.
- (11) Rådet bör därför bemyndiga de medlemsstater som ännu inte är parter i 2000 års Haagkonvention att i unionens intresse underteckna, ratificera eller ansluta sig till konventionen på de villkor som anges i detta beslut. Rådet bör också bemyndiga de medlemsstater som är parter i 2000 års Haagkonvention att förbli parter i konventionen.
- (12) EU och medlemsstaterna är parter i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (*UNCRPD-konventionen*).
- (13) Enligt fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt är det medlemsstaterna som har befogenhet att fastställa materiella regler och förfaranderegler på området skydd av vuxna. Som parter i UNCRPD-konventionen måste medlemsstaterna säkerställa att deras nationella materiella och processrättsliga lagar om behandling av vuxna är förenliga med de skyldigheter avseende mänskliga rättigheter som föreskrivs i UNCRPD-konventionen, inbegripet åtgärder för ”förvaltarskap”, ”godmanskap” och ”intressebevakning” samt den nedsatta eller bristande personliga förmåga som avses i artikel 3 i 2000 års Haagkonvention.
- (14) Bestämmelserna i 2000 års Haagkonvention bör tillämpas i överensstämmelse med skyldigheterna avseende mänskliga rättigheter enligt UNCRPD-konventionen.
- (15) Om denna skyldighet inte fullgörs bör det också påverka medlemsstaternas erkännande och verkställighet av åtgärder som vidtagits av tredjeländer.
- (16) [I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokoll nr 21 om Förenade kungarikets och Irlands ställning med avseende på området med frihet, säkerhet och rättvisa, fogat till

fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, och utan att det påverkar tillämpningen av artikel 4 i det protokollet, deltar Irland inte i antagandet av detta beslut, som inte är bindande för eller tillämpligt på Irland.] ELLER

- (17) I enlighet med artikel 3 i protokoll nr 21 om Förenade kungarikets och Irlands ställning med avseende på området med frihet, säkerhet och rättvisa, fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, har Irland [genom en skrivelse av ...] meddelat att det önskar delta i antagandet och tillämpningen av detta beslut.
- (18) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokoll nr 22 om Danmarks ställning, fogat till fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, deltar Danmark inte i antagandet av detta beslut, som inte är bindande för eller tillämpligt på Danmark.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

1. Rådet bemyndigar härmed medlemsstaterna att i unionens intresse bli eller förbli parter i konventionen av den 13 januari 2000 om internationellt skydd för vuxna (*konventionen*), på de villkor som anges i artikel 2.
2. Texten till konventionen åtföljer detta beslut.

Artikel 2

Bulgarien, [Irland], Spanien, Kroatien, Italien, Litauen, Luxemburg, Ungern, Nederländerna, Polen, Rumänien, Slovenien, Slovakien och Sverige ska vidta de åtgärder som behövs för att deponera sina ratifikations- eller anslutningsinstrument hos Konungariket Nederländernas utrikesministerium i egenskap av depositarie för konventionen, senast [24 månader efter dagen för antagandet av detta beslut].

Artikel 3

Detta beslut riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Bryssel den

*På rådets vägnar
Ordförande*

Remissanvisning - EU-kommissionens förslag till förordning och rådsbeslut om skydd för utsatta vuxna

Gemensamt för alla ärenden

- Synpunkter på ärendet utifrån det egna verksamhetsområdet (sakområdet) ska belysas ur verksamhetsmässiga och i förekommande fall juridiska och ekonomiska aspekter. Alla ärenden ska också då det är relevant belysas utifrån folkhälsa, tillgänglighet och barnkonventionens intentioner.
- Jämställdhetsintegrering ingår i kommunens styrsystem. Utifrån detta ska genus/jämställdhet belysas i ärendena. Eventuell statistik ska, så långt det är möjligt, vara könsuppdelad. Eventuella övriga relevanta synpunkter ska tas med i remissvaren/yttrandena.

Inskickande av underlag

I normalfallet skickas begäran om yttrande till nämnden. Det är därefter respektive nämnd/förvaltning som avgör internt vilken instans som ska avge yttrandet. I de fall ärendet är behandlat av nämnden ska protokollet, inklusive eventuella reservationer, skickas till kommunledningsförvaltningen. Om inte hela förvaltningsförslaget är citerat i protokollet ska förvaltningens förslag biläggas ärendet. Protokollsutdrag och eventuellt beslutsunderlag skickas i första hand via LEX, annars via e-post till kommunledningsforvaltningen@katrineholm.se.

Avstå från att yttra sig

Om ni inte har för avsikt att lämna något remissvar/yttrande ska ni meddela detta till kommunledningsförvaltningen inom angiven svarstid. Ange orsaken till varför ni inte kommer att svara.

Frågor kring ärendet

Ni är alltid välkomna att kontakta oss på kommunledningsförvaltningen vid eventuella frågor eller funderingar kring ärendet/remissen. Ring i första hand den person ni fått remissen ifrån. Namn och telefonnummer framgår nedan. Finns inte ordinarie handläggare på plats hjälper vi andra till så gott det går!

Inlämningsdatum

Detta ska vara inne hos kommunledningsförvaltningen senast 2023-10-09.

Remissinstanser

Vård- och omsorgsnämnden
Socialnämnden

Kommunledningsförvaltningen
Nämndadministration

Viadidaktnämnden

Kontakt

Marie Sandström Koski	0150-570 19
Axel Stenbeck	0150-570 80
Matilda Johansson	0150-570 18
Rasmus Berglöv	0150-570 71

Övrig information

Om ni bedömer att detta är en remiss som vi inte behöver besvara utifrån ert perspektiv får ni gärna meddela det så snart som möjligt.

Redovisning av delegationsbeslut

Förslag till beslut

Viadidaktnämnden lägger anmälan av delegationsbeslut till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

Redovisning av beslut fattade på Viadidaktnämndens vägnar perioden 2023-08-18 – 2023-09-15.

Ordförande

- Ordförandebeslut biblioteksplan 2024–2027 (VIAN Del/2023 § 8)

Rektor

- Beslut om likabehandlingsplan och plan mot kränkande behandling 2023–2024

Ärendets handlingar

- Redovisning av delegationsbeslut 2023-08-18 – 2023-09-15
- Ordförandebeslut om svar på remiss biblioteksplan 2024–2027
- Likabehandlingsplan och plan mot kränkande behandling 2023/2024

Rasmus Berglöv
Utredare

Beslutet skickas till:

Akten

VIADIDAKT

Komvux

Vår handläggare:

Julia Holmlund

Stina Blom

Stina Kristoffersson

Handläggare telefon

0150-57736, 0150-56906,

0150-57763

Datum

2023-09-15

Mottagare:

Viadidaktnämnden

Handläggare e-post

julia.holmlund@viadidakt.seStina.blom@viadidakt.sestina.kristoffersson@viadidakt.se

Vår beteckning

VIAN/2021: -

Redovisning av delegationsbeslut tagna på nämndens vägnar under perioden 2023-08-18– 2023-09-15

Kommunal vuxenutbildning

Ärendegrupp/Ärende	Antal
Mottagande och antagning av elever	
Beslut om att ta emot elev till utbildning på grundläggande nivå eller till särskild utbildning på grundläggande nivå, även från annan kommun	10
Beslut om mottagande och antagning av elev till utbildning på gymnasial nivå eller till särskild utbildning på gymnasial nivå, även från annan kommun	123
Beslut om mottagande av elev till svenska för invandrare, även från annan kommun	7
Sökande till annan huvudman	
Yttrande till annan huvudman om den sökande uppfyller villkoren att delta i utbildning på grundläggande nivå eller särskild utbildning på grundläggande nivå, i de fall ansökan avser utbildning som anordnas av annan huvudman	0
Yttrande till annan huvudman om kommunen åtar sig att svara för kostnaderna för den sökandes utbildning, i de fall en ansökan avser utbildning på gymnasial nivå eller särskild utbildning på gymnasial nivå som anordnas av annan huvudman	4

Ärendegrupp/Ärende	Antal
Yttrande till annan huvudman om kommunen åtar sig att svara för kostnaderna för den sökandes utbildning, i de fall en ansökan avser svenska för invandrare som anordnas av annan huvudman	0
Förklara eleven behörig att delta i utbildning i folkhögskola som motsvarar kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare i samband med beslut om mottagande enligt SL 20 kap. 33 §	0
Beslut om ersättning till folkhögskola som tagit emot elev till utbildning i svenska för invandrare	0
Studiestartsstöd	
Beslut om sökande tillhör målgruppen för studiestartsstöd	4
Upphörande och återupptagande av studier	
Besluta om att utbildningen ska upphöra om elev saknar förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen eller annars inte gör tillfredsställande framsteg.	9
Beslut om att låta elev återuppta studier på grund av att särskilda skäl föreligger. Gäller de fall där beslut tidigare fattats att utbildningen ska upphöra för elev som saknar förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen eller annars inte gör tillfredsställande framsteg.	0
Undervisningens omfattning inom sfi	
Beslut om att sfi för en elev får omfatta mindre än 15 timmars undervisning i veckan, om eleven begär det och det är förenligt med utbildningens syfte.	0

Fullständig förteckning över fattade beslut finns att tillgå vid sammanträdet.

VIAN Del/2023 § 8

Ordförandebeslut om svar på remiss biblioteksplan 2024-2027

Beslut

Ordförande för Viadidaktnämnden Helena Gärtner (M) beslutar å Viadidaktnämndens vägnar att ställa sig bakom förvaltningens svar på remiss om biblioteksplan 2024-2027.

Ärendebeskrivning

Kulturförvaltningen har på remiss till samtliga nämnder översänt ett förslag till *Biblioteksplan 2024-2027*. Planen utgår från bibliotekslagens bestämmelser och en vägledning i planarbetet från Kungliga biblioteket.

I dokumentet ges skolbiblioteken större utrymme än tidigare och även vuxenutbildningen omnämns trots att det saknas lagstöd för biblioteksverksamhet inom skolformen.

Ärendets handlingar

- Utskick av remiss biblioteksplan 2024-2027
- Remissversion av skrivelse biblioteksplan 2024-2027

Förvaltningens svar på remiss

Viadidakt ser positivt på att Katrineholms kommun har en biblioteksplan som anger riktningen och sätter ambitionen för verksamheten framåt.

Viadidakt ser gärna att det i planen ges uttryck för en tydligare ambition om samverkan mellan biblioteket och nämndens verksamheter i syfte att ytterligare bidra till målen såväl inom kommunplanen som Agenda 2030.

Helena Gärtner (M)
Ordförande Viadidaktnämnden

Beslutet skickas till:
Kulturförvaltningen, akten

Utdragsbestyrkande

UNDERSKRIFTSSIDA

Detta dokument har undertecknats med elektroniska underskrifter:

NAMN:	HELENA GÄRTNER
TID:	2023-09-13 08:13:04 +02:00
IDENTIFIKATIONSTYP:	Svensk e-legitimation
IDENTIFIKATIONS-ID:	_082fc2cc52ea4695e1fc474cfaaf790df8

Certifierad av Comfact Signature
Accepterad av alla undertecknare
2023-09-13 08:13:19 +02:00
Ref: 1668656
www.comfact.se

[Validera dokumentet](#) | [Användarvillkor](#)

Förslag till Katrineholms kommuns biblioteksplan 2024-2027

Dokumentinformation

Beslutshistorik

Antagen av XXX 20xx-xx-xx § xx

Senast ändrad av kommunfullmäktige

2020-09-20

Giltighet

Gäller från och med 2024-01-01

Gäller till och med 2027-12-31

Förvaltarskap¹

Inom kulturnämndens ansvarsområde

Kategori

(ange en av följande)

- Författningssamling
- Inriktningsdokument
- Anvisningsdokument

Uppföljning

Hur:

När:

¹ Förvaltarskapet innebär ansvar för att:

- dokumentet efterlevs
- är tillgängligt
- följa eventuellt ändrade förutsättningar för dokumentet
- dokumentet följs upp och revideras
- dokumentet är aktuellt och uppdaterat

Innehåll

1. Inledning	4
1.1 Framtagandet av biblioteksplan	4
2. Styrdokument	5
2.1 Bibliotekslag och nationell biblioteksstrategi	5
2.2 Skollag och läroplan	6
2.3 Kommunplan och Agenda 2030	6
3. Lokala förutsättningar	8
4. Skillnaden mellan skolbibliotek och folkbibliotek	9
5. Fokusområden för biblioteken i Katrineholm	10
5.1 Barn och unga	10
5.2 Demokrati	10
5.3 Bildning	11
5.4 Tillgänglighet	11
5.5 Social hållbarhet	12
6. Övergripande mål för skolbiblioteken 2024-2027	16
6.1 Förskola	16
6.2 Grundskola	16
6.3 Gymnasieskola	17
6.4 Vuxenutbildning	17
7. Övergripande mål för folkbiblioteken 2024-2027	19
8. Genomförande och uppföljning	20
9. Övriga biblioteksorganisationer i Katrineholm	21

1. Inledning

Katrineholms kommuns biblioteksplan 2024-2027

Katrineholms kommuns biblioteksplan är ett strategiskt dokument som sätter riktningen och ambitionen för de kommunala biblioteksverksamheterna under perioden 2024-2027. Planen ger inblick i bibliotekens nuläge, förutsättningar och önskad inriktning kommande tre år.

Planen ska underlätta förståelsen för bibliotekens prioriteringar och beslut. Den är ett verktyg för hur Katrineholms kommun kommunicerar och följer upp de kommunala biblioteksverksamheterna.

1.1 Framtagandet av biblioteksplan

Katrineholms kommun har haft en biblioteksplan sedan 2007 och den har reviderats kontinuerligt sedan dess. Förändringar i samhället har genom åren påverkat bibliotekets och därmed biblioteksplanens innehåll. Sedan den förra planen skrevs har Sverige och världen genomgått en pandemi, omvärldsläget har ökat behovet av beredskap och behovet av klimatomställning har blivit alltmer angeläget.

Sedan föregående biblioteksplan skrevs har Kungliga biblioteket utarbetat en vägledning och ett metodmaterial som stöd för regioner och kommuner i sitt planarbete. Denna vägledning har legat till grund för nuvarande biblioteksplan, vilket inneburit att skolbiblioteken har fått ett större utrymme än tidigare och avsnittet om genomförande och uppföljning är ett nytt inslag i planen.

I vägledningen understryks vikten av att skolbiblioteken lyfts fram och att ansvarig förvaltning och nämnd är aktivt involverade i framtagande och beslut. I jämförelse med föregående biblioteksplan har bildningsförvaltningens biblioteksverksamheter givits ett större utrymme och det har delats upp mellan förskola, grundskola, gymnasieskola och vuxenutbildning. Trots att det saknas lagstöd för biblioteksverksamhet inom vuxenutbildningen så rekommenderar kungliga bibliotekets vägledning att lyfta in behoven av biblioteksverksamhet för denna målgrupp då det i läroplanen framgår att bibliotekskunskap ska ingå i utbildningen.

2. Styrdokument

Biblioteksplanen utgår från bibliotekslagens bestämmelser.

§ 17 Kommuner och regioner ska anta biblioteksplaner för sin verksamhet på biblioteksområdet. Lag (2019:961).

Bibliotekslagen reglerar de offentligt finansierade biblioteken och bestämmelser kring dessa. Biblioteksplanen gäller Katrineholms folkbibliotek samt skolbibliotek inom grundskolan och gymnasieskolan. I biblioteksplanen lyfts även förskolornas språkutvecklande arbete och berörda verksamheter inom vård- och omsorgsförvaltningen och Viadidakt.

Skolbiblioteken regleras genom skollagen, men samma skrivning som reglerar skollagen återfinns i bibliotekslagen. Skolbiblioteken är en del av det allmänna biblioteksväsendet.

Andra styrdokument och riktlinjer som tagits hänsyn till i framtagandet av biblioteksplanen:

- Trygghet & framtidstro : Kommunplan 2023-2026
- Agenda 2030
- Strategi för ett starkt biblioteksväsende 2022-2025
- Barns och ungas läsning 2020/21:95
- Plan för språkutveckling: Från förskola till gymnasieskola
- Uppföljning av språkutvecklingsplanen
- Skolbibliotek som pedagogisk resurs
- Barnkonventionen
- Skolbibliotek för bildning och utbildning SOU 2021:3
- Läroplaner för respektive skolform
- Region Sörmlands biblioteksplan 2024-2027
- Unesco:s folkbiblioteksmanifest och skolbiblioteksmanifest

2.1 Bibliotekslagen och den nationella biblioteksstrategin

Det allmänna biblioteksväsendet ska bidra till det demokratiska samhällets utveckling genom upplysning, kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. I bibliotekslagen fastslås att biblioteken ska främja litteraturens ställning och intresset för utbildning, forskning och kulturell verksamhet i övrigt.

Biblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt barn och unga samt personer med funktionsvariationer. Ytterligare ska biblioteken prioritera personer som läser och/eller talar de nationella minoritetsspråken och personer med annat modersmål än svenska. Detta för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning, bland annat genom att erbjuda litteratur utifrån deras behov och förutsättningar.

All litteratur som erbjuds på de allmänna biblioteken ska vara avgiftsfri att låna, oavsett om det är tryckta eller elektroniska böcker. Allsidighet och kvalitet ska prägla bibliotekens utbud av medier och tjänster.

Under 2022 antogs den nationella biblioteksstrategin *Strategi för ett starkt biblioteksväsende 2022-2025*. Denna innehåller tre fokusområden:

- Ett biblioteksväsende som är tillgängligt och relevant för alla
- Ett biblioteksväsende som bidrar till och följer samhällets utveckling
- En välfungerande nationell infrastruktur för biblioteksväsendet

Strategin lyfter tre större utmaningar för biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet:

- Tillgången till biblioteksverksamhet är inte likvärdig
- Tillgången till kunskap, och förmågan att värdera denna, behöver stärkas

- Det finns svagheter i den nationella infrastrukturen

Viktigt att belysa när man talar om det allmänna biblioteksväsendet är att folkbibliotek och skolbibliotek, som den här biblioteksplanen handlar om, inte står ensamma. I det allmänna biblioteksväsendet ingår även regional biblioteksverksamhet, högskolebibliotek, lånecentraler och övrigt offentligt finansierad biblioteksverksamhet.

2.2 Skollagen och läroplanerna

Skolbiblioteken regleras genom skollagen och är en del av det allmänna biblioteksväsendet. Under avsnittet lokaler och utrustning och tillgång till skolbibliotek står angivet: "Eleverna i grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan ska ha tillgång till skolbibliotek." Lag (2022:1315).

I läroplan för grundskolan samt för förskolan och fritidshemmet, Lgr22, nämns skolbiblioteket under avsnitt 2.8 rektorns ansvar. I läroplan för gymnasieskolan lyfts skolbiblioteket på liknande sätt i avsnitt 2.6 rektorns ansvar. Rektorn har ett särskilt ansvar för att:

- skolans arbetsmiljö utformas så att alla elever, för att själva kunna söka och utveckla kunskaper, ges aktivt lärarstöd (Gy 11 ges handledning) och får tillgång till och förutsättningar att använda läromedel av god kvalitet samt andra lärverktyg för en tidsenlig utbildning, bland annat skolbibliotek och digitala verktyg
- skolbibliotekets verksamhet används som en del i undervisningen för att stärka elevernas språkliga förmåga och digitala kompetens

2.3 Katrineholms kommunplan och Agenda 2030

I Katrineholms kommunplan 2023-2026, Trygghet & Framtidstro, anges de övergripande målen, resultatmålen och de prioriterade uppdragen som ska styra de kommunala verksamheterna under mandatperioden. Kommunplanen anger riktningen för kommunens hållbarhetsarbete och bygger på FN:s Agenda 2030 och de sjutton globala målen för en hållbar utveckling. Gemensamt för samtliga målområden är att barn och unga är prioriterade och att barns rättigheter ska tillgodoses utifrån barnkonventionen. Biblioteken i Katrineholm träffas av samtliga dessa mål i olika utsträckning och målen kan skönjas i bibliotekens fokusområden, se avsnitt 5.

De övergripande målen i kommunplanen är:

- Tillväxt, bostäder & fler jobb
- Ökad trygghet & säkerhet
- Skola & utbildning för framtiden
- Trygg omsorg & vård
- Attraktiva & hälsofrämjande livsmiljöer
- Klimatsmart & hållbar kommun
- Hållbart arbetsliv & effektiv organisation

3. Lokala förutsättningar

Katrineholms bibliotek idag:

- Huvudbibliotek i Kulturhuset Ängeln
- MerÖppet på huvudbiblioteket och Sköldinge biblioteksfilial
- Filialbibliotek i Julita, Björkvik och Sköldinge
- biblioteksservice i Forssjö och Valla
- 26 förskolor med bokrika miljöer
- 12 grundskolebibliotek
- 2 gymnasiebibliotek
- Språkutvecklande verksamhet, uppsökande och riktad, till alla förskolor och öppna förskolan i Katrineholms kommun
- Kulturombud inom vård- och omsorgsförvaltningen
- Boken kommer och talboken kommer – service till de som inte kan ta sig till biblioteket
- Webbplats, OPAC, sociala medier och digitala tjänster

I Katrineholm...

- är vi cirka 34 600 invånare
- har vi haft en trend av ökande befolkning fram till 2019. Därefter har befolkningsökningen avstannat.
- har vi sju tätorter utöver centralorten; Bie, Björkvik, Forssjö, Sköldinge, Strångsjö, Valla, Julita/Åsköping
- har vi en utbildningsnivå som är lägre än rikets genomsnitt
- föds 9,5 barn/1000 invånare jämfört med 9,0 barn/1000 invånare i riket i genomsnitt
- har vi invånare med kunskaper i många olika språk förutom svenska, då vi har en andel utrikesfödda på cirka 26%
- har vi en arbetslöshet som är högre än i rikets genomsnitt
- tycker 97,8 % av de tillfrågade i Medborgarundersökningen 2021 att biblioteken i Katrineholm har ett bra utbud av böcker och tidskrifter

Källa Kommun- och landstingsdatabasen (2022) www.kolada.se

4. Skillnaden mellan skolbibliotek och folkbibliotek

Både i skollagen och i förarbetena till lagen står det att det är huvudmannen, alltså den som driver en skola, som avgör hur elevernas tillgång till skolbibliotek ska ordnas. Lösningarna kan skifta utifrån lokala behov och förutsättningar. Skolan får emellertid inte rakt av hänvisa eleverna till folkbiblioteket. Däremot kan skolan träffa överenskommelse med folkbiblioteket om de finns i angränsande lokaler så att folkbiblioteket tillgodoser skollagens och läroplanens krav.

Enligt bibliotekslagen framhålls skolbibliotekens särart genom en grundläggande skillnad mellan skolbibliotek och folkbibliotek. I propositionen finns särskilda krav på hur skolbibliotek ska fungera; de ska vara en del av elevernas utbildning genom att "ingå i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande". Eleverna ska alltså ha tillgång till ett bibliotek som är anpassat till deras behov och är en del av deras utbildning.

Folkbiblioteket å andra sidan ska vara tillgängligt för alla. I den skrivningen ryms hela befolkningen; från det nyfödda barnet till den äldre invånaren som bor i särskilt boende. Medan folkbiblioteket har biblioteksmedarbetare som bemannar informationsdisken och kontinuerligt kan hjälpa besökare, så har skolbiblioteket en personal som är på plats mer sällan för att ställa i ordning biblioteksrummet och besöka klasser i olika samarbeten med lärarna.

Folkbiblioteket arbetar även med utåtriktade verksamheter som innebär att bibliotekspersonalen rör sig ute i samhället i syfte att nå nya målgrupper och informera om folkbibliotekets resurser och aktiviteter. Skolbibliotekets målgrupp består av de elever och lärare som går och arbetar på den enskilda skolan.

Samtliga bibliotek använder samma biblioteksdatasystem och det är folkbiblioteket som ansvarar för drift och utveckling av systemet samt OPAC (Online Public Access Catalogue).

5. Fokusområden för biblioteken i Katrineholm

Utifrån dialogsamtalen och de övergripande styrdokumenterna har fyra fokusområden för samtliga bibliotek i Katrineholm ringats in; demokrati, bildning, tillgänglighet och social hållbarhet. FN:s globala mål ska genomsyra dessa fokusområden och följande mål är de mest centrala i Katrineholms biblioteksplan:

- Mål 1 Ingen fattigdom
- Mål 4 God utbildning för alla
- Mål 5 Jämställdhet
- Mål 10 Minskad ojämlikhet
- Mål 12 Hållbar konsumtion och produktion
- Mål 16 Fredliga och inkluderande samhällen

Genom att sträva mot de globala målen för en hållbar värld vill Katrineholms bibliotek bidra till att skapa goda förutsättningar för kommande generationer; våra barn och ungdomar.

5.1 Barn och unga

Sedan 2020 är barnkonventionen lag och för biblioteksplanens del innebär det att samtliga fokusområden ska präglas av barns och ungas perspektiv. Barnkonventionen är ett av de viktigaste verktygen för att ta tillvara barns och ungas rättigheter och intressen i samhället. Av konventionen framgår att barn exempelvis har rätt till utbildning, rätt till utveckling, rätt till vila, fritid och kultur. Alla barn och ungdomar har rätt till bibliotek och all personal som arbetar på Katrineholms bibliotek ska alltid se till barnens bästa. Barn och ungas perspektiv ska synliggöras i bibliotekens fysiska och digitala rum.

Bibliotekslagen säger:

8 § Folkbiblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning, bland annat genom att erbjuda litteratur utifrån deras behov och förutsättningar.

En av de viktigaste läsfrämjande aktörerna utanför skolan är biblioteken. Biblioteken ska skapa möjligheter för barn och unga att vara delaktiga i verksamhetsutvecklingen och därmed öka bibliotekens relevans inom målgruppen.

5.2 Demokrati

Katrineholms bibliotek ska vara arenor där människor, fakta och fantasi möts. Det ska vara en plats där man uppmuntrar och stärker mänskliga möten. Biblioteken ska erbjuda och främja forum för dialog och utbyte av erfarenheter, idéer och kompetenser. Bemötandet ska vara präglad av öppenhet och respekt, med besökarnas integritet och behov i fokus.

Den uppsökande verksamheten utgör en central roll i bibliotekets demokratiska uppdrag och ska präglas av utforskande och nyfikenhet.

I bibliotekslagen står att "det allmänna biblioteksväsendet ska bidra till det demokratiska samhällets utveckling genom upplysning, kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning". Därför ska Katrineholms bibliotek förutom fysisk media erbjuda fri tillgång till relevanta digitala tjänster.

MIK, medie- och informationskunnighet, ökar förmågan att kunna *avkoda, förstå, kritiskt granska och analysera information*. Kunskap om hur man hanterar information och förstår mediernas roll i samhället blir allt viktigare och ska vara en del av bibliotekets verksamhet som ska uppmuntra till ett aktivt medborgarskap genom att möta individens behov av vägledning och service gällande bibliotekets utbud.

En grundläggande uppgift är att bevaka medieutvecklingen och att göra ett aktivt inköpsurval utifrån användarnas behov och önskemål. Beståndet ska, oavsett format, spegla samtiden, ge kunskap, beskriva historiska skeenden samt skapa läslust, nyfikenhet och engagemang. Läsning ger möjlighet till kunskapsinhämtning och perspektivskiften.

5.3 Bildning

Verksamheten på Katrineholms bibliotek ska vara en stödprocess för såväl informellt som formellt lärande. Därför ska medarbetarna ha ett pedagogiskt förhållningssätt i kombination med en gemensamt bred kompetens, där var och en har olika spetskompetenser. Detta är nödvändigt för att kunna följa samtidens snabbt föränderliga krav på vad som är god verksamhet och kvalitet och för att kunna erbjuda ett allsidigt och relevant utbud.

Att verka för bildning är, utifrån bibliotekslagen, en del i bibliotekens kärnuppdrag. Detta i kombination med kommunplanens mål om höjd utbildningsnivå samt ökad sysselsättning innebär att biblioteken blir en av flera plattformar inom kommunen för det livslånga lärandet.

Katrineholms bibliotek skapar förutsättningar för kommunens invånare att delta i det demokratiska samtalet genom att vara en arena för kulturupplevelser. Språket och läsningen utgör en av grunderna till kunskapsinhämtning som stärker individen och dess förutsättningar till självständighet. Verksamheten ska genom sitt utbud möjliggöra personlig utveckling och därigenom ökad livskvalitet för invånarna.

5.4 Tillgänglighet

Katrineholms bibliotek ska vara tillgängligt för alla. Begreppet tillgänglighet har flera dimensioner. Det handlar om geografisk placering, lokalernas utformning och möblering, känsla av trygghet, utbud och service samt tillgång till hjälpmedel i form av exempelvis talböcker eller lättlästa böcker.

Utvecklingen ska vara ständigt pågående och nytta ska alltid vägas mot kostnad och insatser med stor nytta prioriteras.

För att uppnå god tillgänglighet arbetar vi i tre dimensioner:

Tillgång

Tillgång är en grundförutsättning. Det ska finnas bibliotek, både fysiskt och digitalt, och biblioteken ska vara öppna. Det ska finnas tillgång till olika typer av medier. Medierna ska finnas i olika format, på olika språk och i olika svårighetsgrad så att de blir tillgängliga för alla.

Tillgänglighet

Tillgänglighet innebär att de fysiska och digitala platserna som utgör biblioteket ska vara utformade på ett sätt som gör att besökarna ska kunna navigera sig och ta sig runt så bra som möjligt. Eventuella hinder ska kontinuerligt ses över och i möjligaste mån avlägsnas. Tillgänglighetsredogörelser ska finnas.

Tillgänglig läsning

Detta syftar på den läsfrämjande verksamheten och den innehåller en social dimension, själva förmedlandet. Inom det här området är personalens kompetens inom bemötande centralt. Det ska vara välkomnande att delta i aktiviteter. Det ska finnas aktiviteter som är anpassade för personer med olika typer av funktionsvariationer. Man ska oavsett funktionsvariation känna sig välkommen och väl bemött.

5.5 Social hållbarhet

Biblioteken är offentliga miljöer tillgängliga för alla invånare. De är en plats i samhället där besökarna kan vistas utan krav på konsumtion eller prestation. Genom samverkan med övriga förvaltningar bidrar biblioteken till kommunens trygghetsfrämjande arbete.

Den lustfyllda fritidsläsningen kan leda till flera goda effekter i samhället. Genom att möta barn, ungdomar och deras vuxna genom litteraturen, kulturen och högläsningen kan biblioteken bidra till att sänka trösklar, minska utanförskap och vara en del i kommunens våldsförebyggande arbete.

Biblioteken främjar jämlikhet. Alla människors lika rättigheter är ett fundament för att bygga ett demokratiskt samhälle. Oavsett kön, sexuell läggning, etnicitet, religion eller trosuppfattning, funktionsvariationer eller härkomst, ska individens möjligheter till utveckling tillvaratas. Strävan efter att minska ojämlikheten handlar om att fördelningen av våra gemensamma resurser ska öka förutsättningarna för och därmed leda till ett hållbart samhälle.

Katrineholms bibliotek ska främja lokal kultur och bidra till att invånarna i Katrineholm har tillgång till information för att leva hållbart. Programutbudet ska innehålla inslag som ökar deltagarnas kunskap om hållbara livsstilar, skapar engagemang och påverkar beteenden i hållbar riktning.

Biblioteken fyller en funktion inom totalförsvarets civila del. Genom att värna tillgången till faktabaserad information och bibliotekariekompetens utgör biblioteken en trovärdig institution i samhället.

Katrineholms huvudbibliotek på Kulturhuset Ängeln ska vara tillgängligt i tider av fred och i tider av kris och vara en del av kommunens totalförsvarsplanering. Målsättningen är att ha en så stabil och tillgänglig verksamhet som möjligt. Katrineholms bibliotek ska fungera som vanligt under störda förhållanden. Biblioteket är en naturlig mötesplats i Katrineholm och ingår som en av kommunens informationspunkter.

6. Fokusområden för biblioteken i Katrineholm

Utifrån dialogsamtalen och de övergripande styrdokumenterna har fyra fokusområden för samtliga bibliotek i Katrineholm ringats in; demokrati, bildning, tillgänglighet och social hållbarhet. FN:s globala mål ska genomsyra dessa fokusområden och följande mål är de mest centrala i Katrineholms biblioteksplan:

- Mål 1 Ingen fattigdom
- Mål 4 God utbildning för alla
- Mål 5 Jämställdhet
- Mål 10 Minskad ojämlikhet
- Mål 12 Hållbar konsumtion och produktion
- Mål 16 Fredliga och inkluderande samhällen

Genom att sträva mot de globala målen för en hållbar värld vill Katrineholms bibliotek bidra till att skapa goda förutsättningar för kommande generationer; våra barn och ungdomar.

5.1 Barn och unga

Sedan 2020 är barnkonventionen lag och för biblioteksplanens del innebär det att samtliga fokusområden ska präglas av barns och ungas perspektiv. Barnkonventionen är ett av de viktigaste verktygen för att ta tillvara barns och ungas rättigheter och intressen i samhället. Av konventionen framgår att barn exempelvis har rätt till utbildning, rätt till utveckling, rätt till vila, fritid och kultur. Alla barn och ungdomar har rätt till bibliotek och all personal som arbetar på Katrineholms bibliotek ska alltid se till barnens bästa. Barn och ungas perspektiv ska synliggöras i bibliotekens fysiska och digitala rum.

Bibliotekslagen säger:

8 § Folkbiblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning, bland annat genom att erbjuda litteratur utifrån deras behov och förutsättningar.

En av de viktigaste läsfrämjande aktörerna utanför skolan är biblioteken. Biblioteken ska skapa möjligheter för barn och unga att vara delaktiga i verksamhetsutvecklingen och därmed öka bibliotekens relevans inom målgruppen.

5.2 Demokrati

Katrineholms bibliotek ska vara arenor där människor, fakta och fantasi möts. Det ska vara en plats där man uppmuntrar och stärker mänskliga möten. Biblioteken ska erbjuda och främja forum för dialog och utbyte av erfarenheter, idéer och kompetenser. Bemötandet ska vara präglad av öppenhet och respekt, med besökarnas integritet och behov i fokus.

Den uppsökande verksamheten utgör en central roll i bibliotekets demokratiska uppdrag och ska präglas av utforskande och nyfikenhet.

I bibliotekslagen står att "det allmänna biblioteksväsendet ska bidra till det demokratiska samhällets utveckling genom upplysning, kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning". Därför ska Katrineholms bibliotek förutom fysisk media erbjuda fri tillgång till relevanta digitala tjänster.

MIK, medie- och informationskunnighet, ökar förmågan att kunna *avkoda, förstå, kritiskt granska och analysera information*. Kunskap om hur man hanterar information och förstår mediernas roll i samhället blir allt viktigare och ska vara en del av bibliotekets verksamhet som ska uppmuntra till ett aktivt medborgarskap genom att möta individens behov av vägledning och service gällande bibliotekets utbud.

En grundläggande uppgift är att bevaka medieutvecklingen och att göra ett aktivt inköpsurval utifrån användarnas behov och önskemål. Beståndet ska, oavsett format, spegla samtiden, ge kunskap, beskriva historiska skeenden samt skapa läslust, nyfikenhet och engagemang. Läsning ger möjlighet till kunskapsinhämtning och perspektivskiften.

5.3 Bildning

Verksamheten på Katrineholms bibliotek ska vara en stödprocess för såväl informellt som formellt lärande. Därför ska medarbetarna ha ett pedagogiskt förhållningssätt i kombination med en gemensamt bred kompetens, där var och en har olika spetskompetenser. Detta är nödvändigt för att kunna följa samtidens snabbt föränderliga krav på vad som är god verksamhet och kvalitet och för att kunna erbjuda ett allsidigt och relevant utbud.

Att verka för bildning är, utifrån bibliotekslagen, en del i bibliotekens kärnuppdrag. Detta i kombination med kommunplanens mål om höjd utbildningsnivå samt ökad sysselsättning innebär att biblioteken blir en av flera plattformar inom kommunen för det livslånga lärandet.

Katrineholms bibliotek skapar förutsättningar för kommunens invånare att delta i det demokratiska samtalet genom att vara en arena för kulturupplevelser. Språket och läsningen utgör en av grunderna till kunskapsinhämtning som stärker individen och dess förutsättningar till självständighet. Verksamheten ska genom sitt utbud möjliggöra personlig utveckling och därigenom ökad livskvalitet för invånarna.

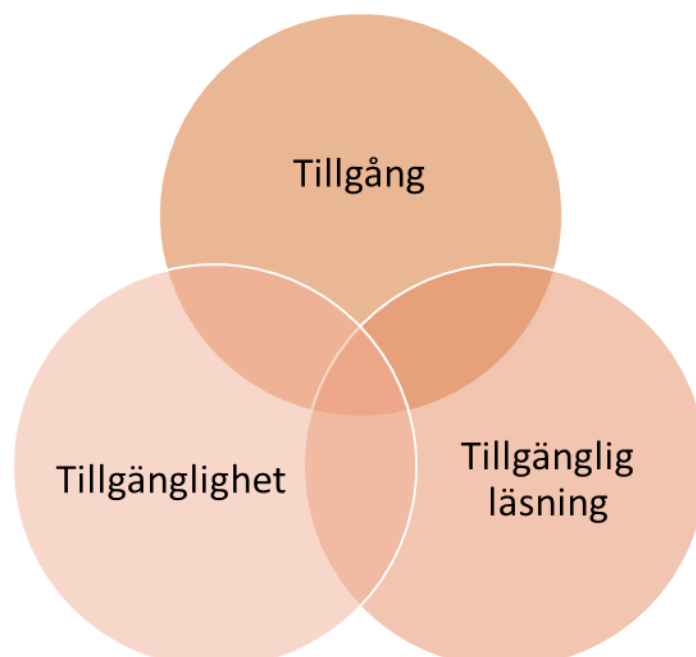
5.4 Tillgänglighet

Katrineholms bibliotek ska vara tillgängligt för alla. Begreppet tillgänglighet har flera dimensioner. Det handlar om geografisk placering, lokalernas utformning och möblering, känsla av trygghet, utbud och service samt tillgång till hjälpmedel i form av exempelvis talböcker eller lättlästa böcker.

Utvecklingen ska vara ständigt pågående och nytta ska alltid vägas mot kostnad och insatser med stor nytta prioriteras.

För att uppnå god tillgänglighet arbetar vi i tre dimensioner:

Tillgång

Tillgång är en grundförutsättning. Det ska finnas bibliotek, både fysiskt och digitalt, och biblioteken ska vara öppna. Det ska finnas tillgång till olika typer av medier. Medierna ska finnas i olika format, på olika språk och i olika svårighetsgrad så att de blir tillgängliga för alla.

Tillgänglighet

Tillgänglighet innebär att de fysiska och digitala platserna som utgör biblioteket ska vara utformade på ett sätt som gör att besökarna ska kunna navigera sig och ta sig runt så bra som möjligt. Eventuella hinder ska kontinuerligt ses över och i möjligaste mån avlägsnas. Tillgänglighetsredogörelser ska finnas.

Tillgänglig läsning

Detta syftar på den läsfrämjande verksamheten och den innehåller en social dimension, själva förmedlandet. Inom det här området är personalens kompetens inom bemötande centralt. Det ska vara välkomnande att delta i aktiviteter. Det ska finnas aktiviteter som är anpassade för personer med olika typer av funktionsvariationer. Man ska oavsett funktionsvariation känna sig välkommen och väl bemött.

5.5 Social hållbarhet

Biblioteken är offentliga miljöer tillgängliga för alla invånare. De är en plats i samhället där besökarna kan vistas utan krav på konsumtion eller prestation. Genom samverkan med övriga förvaltningar bidrar biblioteken till kommunens trygghetsfrämjande arbete.

Den lustfyllda fritidsläsningen kan leda till flera goda effekter i samhället. Genom att möta barn, ungdomar och deras vuxna genom litteraturen, kulturen och högläsningen kan biblioteken bidra till att sänka trösklar, minska utanförskap och vara en del i kommunens våldsförebyggande arbete.

Biblioteken främjar jämlikhet. Alla människors lika rättigheter är ett fundament för att bygga ett demokratiskt samhälle. Oavsett kön, sexuell läggning, etnicitet, religion eller trosuppfattning, funktionsvariationer eller härkomst, ska individens möjligheter till utveckling tillvaratas. Strävan efter att minska ojämlikheten handlar om att fördelningen av våra gemensamma resurser ska öka förutsättningarna för och därmed leda till ett hållbart samhälle.

Katrineholms bibliotek ska främja lokal kultur och bidra till att invånarna i Katrineholm har tillgång till information för att leva hållbart. Programutbudet ska innehålla inslag som ökar deltagarnas kunskap om hållbara livsstilar, skapar engagemang och påverkar beteenden i hållbar riktning.

Biblioteken fyller en funktion inom totalförsvarets civila del. Genom att värna tillgången till faktabaserad information och bibliotekariekompetens utgör biblioteken en trovärdig institution i samhället.

Katrineholms huvudbibliotek på Kulturhuset Ängeln ska vara tillgängligt i tider av fred och i tider av kris och vara en del av kommunens totalförsvarsplanering. Målsättningen är att ha en så stabil och tillgänglig verksamhet som möjligt. Katrineholms bibliotek ska fungera som vanligt under störda förhållanden. Biblioteket är en naturlig mötesplats i Katrineholm och ingår som en av kommunens informationspunkter.

7. Övergripande mål för skolbiblioteken 2024-2027

- Bidra till ökad livskvalitet
- Bidra till det livslånga lärandet
- Bidra till ökad måluppfyllelse i skolan
- Utgöra ett kompensatoriskt stöd
- Bidra till det levande lärandet

Detta gör vi genom att:

1. Stärka elevernas språkliga förmåga
2. Skapa ett skolbibliotek för alla
3. Stärka elevernas digitala kompetens

6.1 Förskola

Det finns en formaliserad samverkan mellan förskola och bibliotek. Denna ska ske inom respektive nämnds befintliga ram.

Förskolan ska erbjuda barnen en stimulerande miljö där de får förutsättningar att utveckla sitt språk genom att lyssna till högläsning och samtala om litteratur och andra texter.

Alla förskolor strävar efter en textrik och bokrik miljö som främjar språk, kommunikation, lek, delaktighet och utforskande av världen.

Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla intresse för berättelser, bilder och texter. Förskolan ska erbjuda barnen att ta del av olika format, såväl digitala som fysiska format. Förskolan ska ge samtliga barn förutsättningar att utveckla sin förmåga att använda sig av, tolka, ifrågasätta och samtala om dessa.

Förskolans kvalitet ska kontinuerligt och systematiskt dokumenteras, följas upp, utvärderas och utvecklas. Syftet med utvärderingen är att få kunskap om hur förskolans kvalitet, det vill säga hur verksamhetens organisation, innehåll och genomförande kan utvecklas så att varje barn får bästa möjliga förutsättningar att utvecklas och lära.

6.2 Grundskola

Bildningsförvaltningen är huvudman för grundskolan och därmed grundskolebiblioteken. Det finns en formaliserad överenskommelse mellan bildningsförvaltningen och kulturförvaltningen. Ansvaret fördelas mellan bildningsförvaltningen centralt, rektor på respektive skola och bibliotekschef.

Varje grundskola har ett skolbibliotek. Skolbiblioteket ska erbjuda en stimulerande miljö som främjar kunskapsinhämtning och lockar till läsning och lärande.

Eleverna ska erbjudas ett relevant och aktuellt utbud av litteratur och media samt få tillgång till kompensatoriska verktyg. Skolbiblioteken bidrar till ökad måluppfyllelse i skolan genom att vara ett stöd för alla barn oavsett förutsättningar. Därmed utgör skolbiblioteken en del i strävan mot en likvärdig undervisning.

Skolbiblioteken på grundskolan utgör en naturlig del i den pedagogiska undervisningen och samarbetet mellan lärare och skolbibliotekarie sker kontinuerligt.

Skolbibliotekets insatser följs upp, och utvecklas, som en del i det systematiska kvalitetsarbetet.

6.3 Gymnasieskola

Bildningsförvaltningen är huvudman för gymnasieskolan och därmed gymnasiebiblioteket. Det finns en formaliserad samverkan mellan Lindengymnasiet och folkbiblioteket på Kulturhuset Ängeln. Duveholmsgymnasiets bibliotek servar tre skolor som är lokaliserade under samma tak; Duveholmsgymnasiet, Katrineholms Tekniska College samt den anpassade gymnasieskolan.

”Eleverna ska också kunna orientera sig och agera i en komplex verklighet med stort informationsflöde, ökad digitalisering och snabb förändringstakt. Deras förmåga att finna, tillägna sig och använda ny kunskap blir därför viktig. Eleverna ska träna sig att tänka kritiskt, att granska information och förhållanden och att inse konsekvenserna av olika alternativ. På så vis närmar sig eleverna ett vetenskapligt sätt att tänka och arbeta.” (Gy11)

Eleverna ska få de förutsättningar som krävs för att klara skolan. Gymnasiebiblioteket är en del av detta. Gymnasiebibliotekets pedagogiska funktion ska vara en väl integrerad del av undervisningen och en del av skolans systematiska kvalitetsarbete.

Bibliotekarierna ska erbjuda att dela med sig av sin kompetens inom medie- och informationskunnighet, instruera och vägleda elever exempelvis i informationssökning, sök- och källkritik. Gymnasiebibliotekarierna ansvarar för att utveckla och dela med sig av sin kompetens kring vetenskapligt material och referenshantering, tillgängliggöra vetenskapligt material samt medverka till att rusta eleverna inför fortsatta studier. De kan också erbjuda samverkan med elever och lärare kring planering och genomförande av gymnasiearbetet.

Språkutveckling är en livslång process och gymnasiebibliotekets utbud ska vara anpassat för och främja elevernas språkliga förmåga och stimulera till läsning.

Det ska finnas medieanslag och andra resurser som möjliggör verksamhetens alla delar.

Biblioteket ska stötta elever i behov av anpassningar eller särskilt stöd och skolbiblioteksmiljön ska vara ändamålsenlig, tillgänglig, inkluderande, lugn och trygg samt har plats för samtal och studier.

6.4 Vuxenutbildning

Det finns ingen formaliserad samverkan gällande biblioteksverksamhet mellan Viadidakt och kulturförvaltningen.

Att ha möjlighet att använda sig av bibliotek är viktigt för vuxna som studerar inom kommunal vuxenutbildning. Av läroplanen för vuxenutbildningen framgår att det är vuxenutbildningens ansvar att eleverna kan använda bibliotek och deras resurser.

I Katrineholms kommun är det Viadidakt som ansvarar för verksamhetsområdet vuxenutbildning och arbetsmarknad. Det innefattar svenska för invandrare, grundläggande vuxenutbildning och gymnasial vuxenutbildning. Här ingår även samhällsorientering för nyanlända enligt lag om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare.

Viadidakt ansvarar även för kommunens lärcenter; Campus Viadidakt. Här finns lokaler, utrustning och service för studier vid högskola, universitet och yrkeshögskola.

Inom området arbetsmarknad genomförs arbetsmarknadsinsatser för personer som står utanför arbetsliv och utbildning, med fokus på övergång till studier, arbete och egen försörjning. Prioriterad målgrupp i arbetet är individer med beslut om försörjningsstöd enligt socialtjänstlagen.

Viadidakt samordnar även kommunala feriearbeten för ungdomar och biblioteksverksamheten erbjuder kompetenshöjande ferieplatser.

Inom folkbibliotekets uppdragsområde ingår språkstimulerande och utbildningsfrämjande inslag inom fritidsverksamheten. Detta bygger på frivilligt deltagande på fritiden. Folkbiblioteket tillhandahåller enstaka exemplar av kurslitteratur inom vuxenutbildningens område.

Inom området arbetsmarknad finns sedan flera år ett icke formaliserat samarbete mellan Viadidakt och kulturförvaltningen där biblioteksverksamheten tar emot personer som står utanför arbetsliv och utbildning.

8. Övergripande mål för folkbiblioteken 2024-2027

Bidra till stärkta demokratiska värden genom att:

Låta det läsfrämjande uppdraget, i ett brett perspektiv, leda vägen i verksamhetsutvecklingen och låta nyfikenhet och kreativitet råda i ett utforskande arbetssätt

Utveckla filialbiblioteken till attraktiva mötesplatser för boende i kransorterna och på landsbygden

Uppmuntra till ett aktivt medborgarskap genom MIK-relaterade aktiviteter

Göra biblioteken synliga bortom biblioteksrummen

Bidra till att stärka bildningen genom att:

Samverka med förvaltningar, region och föreningar i det breda, läsfrämjande arbetet

Erbjuda lugna och trygga platser

Vara en aktiv nod i det livslånga lärandet

Bidra till stärkt tillgängligheten genom att:

Bygga strukturer så att alla invånare ska kunna ta del av biblioteken på lika villkor och därmed sträva efter likvärdighet

Arbeta i användarnära processer med de prioriterade målgrupperna utifrån bibliotekslagen i syfte att utforska den digitala tillgängligheten

Samverka med civilsamhället i syfte att motverka den digitala klyftan

Arbeta för en modernisering av Kulturhuset Ängeln

Bidra till stärkt social hållbarhet genom att:

Ett normkritiskt förhållningssätt genomsyrar verksamheterna

Ett interkulturellt förhållningssätt genomsyrar verksamheterna

Öka beredskapen för samhällsstörningar genom att säkerställa skyddet för bibliotekets informationstillgångar och därmed öka motståndskraften mot dataintrång och cyberangrepp

Samverka med Viadidakt i syfte att erbjuda en kontinuerlig tillgång till platser för praktik och arbetsträning med handledning

Samverka med vård- och omsorgsförvaltningen i syfte att öka förutsättningarna för aktiviteter för brukare inom vård och omsorg

Genomföra satsningar för att engagera kommuninvånare och påverka beteenden i hållbar riktning

9. Genomförande och uppföljning

Biblioteksplanen ska vara ett strategiskt dokument som verksamheterna finner vägledning och stöd i. Den ska användas aktivt och följas upp kontinuerligt under planperioden.

Förvaltningarna i Katrineholms kommun bryter ner kommunplanens övergripande mål, resultatmål och aktiviteter och planerar verksamheterna årligen. I bibliotekens process för verksamhetsplanering används även biblioteksplanen för fördjupad styrning. Under planperioden ska verksamheterna bryta ner biblioteksplanen i sina årliga handlingsplaner inom ramen för förvaltningarnas mål och aktiviteter.

Arbetet med biblioteksverksamheten i Katrineholms kommun berör flera nämnder. I förslaget läggs ansvaret för att samordna uppföljningen av biblioteksplanen på kulturnämnden. En halvtidsuppföljning ska lämnas till kommunfullmäktige under 2025.

10. Övriga biblioteksorganisationer i Katrineholm

Regionens bibliotek

Region Sörmland driver bibliotek inom verksamhetsområdena *Kultur och Utbildning* respektive *Hälsa- och Sjukvård*.

Åsa Folkhögskola har dans- och musikinriktning med ca 250-300 elever. Här finns ett mediebestånd men ingen biblioteksansvarig medarbetare.

Sjukhusbiblioteken i Sörmland har två bibliotek som är placerade i Katrineholms kommun; dels på Regionsjukhuset Karsudden och dels på Kullbergska sjukhuset. Biblioteken är en del av Centrum för klinisk forskning och stödjer regionens anställda och till viss del även studenter inom hälso- och sjukvårdsområdet.

Regionens bibliotek styrs av Region Sörmlands biblioteksplan och innefattas inte i Katrineholms kommuns biblioteksplan.

Fristående skolor

Den fristående skolan, Kunskapsskolan, är en grundskola för år 4-9. Det finns inget samarbete mellan Kunskapsskolan och Katrineholms bibliotek. Kunskapsskolan innefattas inte av Katrineholms kommuns biblioteksplan, men uppmuntras att ha kännedom om biblioteksplanen och inkludera den i sin verksamhet utifrån sina förutsättningar. Skolbiblioteken på friskolorna granskas, precis som de kommunala, av Skolinspektionen.

§ 16

KULN/2023:27

Utskick av remiss - Biblioteksplan 2024-2027

Kulturnämndens beslut

Kulturnämnden beslutar att skicka förslag till Biblioteksplan för Katrineholms kommun 2024-2027 på remiss till bildningsnämnden, viadidaktnämnden, vård- och omsorgsnämnden samt funktionsrättsrådet.

Sammanfattning av ärendet

Enligt bibliotekslagen (2013:801 17 §) skall kommuner och landsting efter den 1 januari 2005 anta planer för sin verksamhet på biblioteksområdet.

Kommunfullmäktige antog innevarande biblioteksplan 2021-09-20, § 129

Arbetet med framtagandet av biblioteksplanen har letts av kulturförvaltningen och är grundat i dialogsamtal som har genomförts med representanter från kulturförvaltningen och bildningsförvaltningen, vård- och omsorgsförvaltningen, Viadidakt, kommunledningsförvaltningen samt kommunens funktionsrättsråd. Detta har bidragit till ett helhetstänk för, och ett inkluderande av, all biblioteksverksamhet i Katrineholm. Totalt har nio dialogsamtal genomförts under perioden januari-mars 2023.

Remissvar skickas till kulturforvaltningen@katrineholm.se senast 2023-08-31.

Ärendets handlingar

- Tjänsteskrivelse, kulturförvaltningen
- Remissversion - Biblioteksplan för Katrineholms kommun 2024-2027

Överläggning

Under kulturnämndens överläggning yttrar sig bibliotekschef Anna-Karin Sjökvist, Cecilia Björk (S).

Beslutet skickas till:

Remissinstanserna och akten.

Likabehandlingsplan och plan mot kränkande behandling 2023/2024

Beslut

Rektor Anna-Lena Karlsson beslutar på Viadidaktnämndens vägnar om Likabehandlingsplan och plan mot kränkande behandling inom Viadidakt komvux.

Ärendets handlingar

- Likabehandlingsplan och plan mot kränkande behandling 2023/2024.

Anna-Lena Karlsson
Rektor

UNDERSKRIFTSSIDA

Detta dokument har undertecknats med elektroniska underskrifter:

NAMN:	ANNA-LENA KARLSSON
DATUM & TID:	2023-08-15 07:58:48 +02:00
IDENTIFIKATIONSTYP:	Svensk e-legitimation
IDENTIFIKATIONS-ID:	_075df2eb0bd42f62501fc2b22c910d9098

Certifierad av Comfact Signature
Accepterad av alla undertecknare
2023-08-15 07:58:54 +02:00
Ref: 1658878
www.comfact.se

[Validera dokumentet](#) | [Användarvillkor](#)

Likabehandlingsplan och plan mot kränkande behandling 2023/2024

Komvux

Innehåll

Bakgrund	2
Vision.....	2
Styrdokument	2
Begrepp och definitioner.....	3
Ansvarsfördelning	3
Förankring	4
Kartläggning.....	4
Rutiner	4
Utvärdering och revidering	5
Förebyggande arbete	5
Prioriterade mål 2023/2024	7

Bakgrund

Enligt Diskrimineringslagen (2008:567) ska alla skolor ha en likabehandlingsplan som revideras varje år. Syftet med en likabehandlingsplan är att förhindra och förebygga trakasserier och annan kränkande behandling i skolan. Tillsammans ska rektor, lärare och elever hjälpas åt att ta fram en likabehandlingsplan för att skapa en trygg skolmiljö. I planen ska det framgå hur skolan ska gå tillväga för att alla elever ska behandlas lika oavsett etnisk tillhörighet, funktionshinder, kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller ålder.

Vision

Komvux vision är att skolan ska präglas av respekt för människors olikheter och att skolan ska undervisa, stödja och vägleda elever genom skolgång till fortsatta studier eller arbete.

Styrdokument

Skollagen

Enligt skollagen (2010:800) får det inte förekomma diskriminering eller kränkande behandling inom skolan. Skolor måste ha ett aktivt arbete som syftar till att förebygga och åtgärda kränkningar. I skollagen framgår det även att det ska finnas en plan mot kränkande behandling. Denna plan ska upprättas årligen.

Diskrimineringslagen

Diskrimineringslagen förbjuder diskriminering av elever på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnicitet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning samt ålder. Om diskriminering upptäckts eller förekommer måste alla sådana fall utredas av skolan. Lagen säger också att skolan måste arbeta förebyggande för att diskriminering inte ska uppstå.

Läroplanen

Läroplanen för vuxenutbildningen säger att ingen i skolan ska utsättas för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller annan kränkande behandling. Alla tendenser till diskriminering eller kränkande behandling ska aktivt motverkas. Främlingsfientlighet och intolerans måste bemötas med kunskap öppen diskussion och aktiva insatser. Det står även att skolan har ett särskilt ansvar för elever med funktionsnedsättning.

Begrepp och definitioner

Diskriminering

Diskriminering innebär att någon missgynnas eller kränks. Missgynnandet eller kränkningen ska ha sin grund i någon av de sju diskrimineringsgrunderna:

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- Ålder

Det finns olika varianter av diskriminering bland annat trakasserier och sexuella trakasserier.

Trakasserier

En behandling som kränker en elevs värdighet och som har koppling till någon av de sju diskrimineringsgrunderna.

Sexuella trakasserier

sexuella trakasserier är ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet.

Kränkande behandling

Kränkande behandling är enligt Skollagen (SFS 2010:800) "ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen (2008:567) kränker ett barns eller en elevs värdighet".

Ansvarsfördelning

Rektor

Rektors ansvar är att: Tillse att likabehandlingsplanen uppdateras varje år och implementeras i organisationen. Att stötta lärare och annan personal i frågor gällande likabehandling.

Lärare och annan personal

Det är lärarens och annan skolpersonals ansvar att: Vara insatt i likabehandlingsplanen, undervisa och vara observanta på icke önskvärda beteenden samt vid förekommande fall kontakta rektor. Lärare ska stötta elever i frågor gällande jämställdhet.

Elever på skolan

Varje elev inom Komvux har ett gemensamt ansvar att vara insatt i de sju diskrimineringsgrunderna och följa skolans regler.

Huvudman

Huvudmannen har ansvar för att skolan har en plan mot kränkande behandling i enlighet med gällande författningar. Huvudmannen ansvarar för att planerna följs upp, utvärderas och redovisas i de årliga kvalitetsredovisningarna. Huvudmannen är också ansvarig för att tydliga åtgärder för att motverka kränkande behandling vidtas.

Förankring

För att planen ska vara förankrad hos alla elever och all personal på Komvux måste planen vara en aktiv del i skolans verksamhet. Detta arbete bör därför genomföras enligt följande:

- Återkommande diskussioner i klasserna om önskade och oönskade beteenden, samspel och att ta personligt ansvar.
- Att lärare i sin klass tillsammans med eleverna kommer fram till vilka regler som skall gälla i klassen samt tillsammans formulera konsekvenser om reglerna bryts.

Kartläggning

Regelbundna kartläggningar ska göras av elevernas trivsel och skolans organisation. Personalen involveras i kartläggningen genom pedagogernas arbetssätt för att upptäcka förekomst av kränkande behandling och diskriminering. Vuxenutbildningen har olika verksamheter, kartläggningen av dessa grupper ser olika ut. Gemensamt för dessa verksamheter är att man gör löpande kartläggningar genom samtal med eleverna både enskilt och i grupp. Kurator och studievägledare har en roll i detta arbete. Kartläggningen görs också utifrån underlag från den årliga elevenkäten. Händelser som rubriceras som kränkningar, trakasserier eller mobbning tas upp och dokumenteras enligt skolans rutiner.

Rutiner

Om trakasserier på grund av kön, könsöverskridande identitet, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, ålder eller annan kränkande behandling, upptäcks eller anmäls ska likabehandlingsplanens rutiner och ansvarsfördelning tillämpas omgående.

Utredning

På Komvux utreds kränkningar enligt nedan:

- Förekommande fall anmäls till rektor som har samtal med alla inblandade parter samt med eventuella vittnen för att se vad som har hänt och som underlag för analys av händelsen.

Åtgärder

På Komvux vidtar vi nedanstående åtgärder när kränkningar inträffar:

- Rektor och aktuell lärare analyserar om det är en kränkning eller inte.
- Rektor återkopplar till alla inblandade med förklaring till bedömningen som kan vara att det var en kränkning eller att det inte var det.
- Rektor redogör för alla parter regler och förhållningssätt som skolan har och som alla ska följa, samt med en och en hur var och en av de ansvarig kan agera på ett annat sätt för att situationen inte ska uppstå igen.
- Kurator för samtal med berörda parter om det finns önskemål.

Uppföljning och utvärdering

På Komvux följer vi upp och utvärderar varje enskilt fall enligt nedan:

- Rektor följer upp situationen med de berörda en och en för att se att eventuella kränkningar inte upprepas och erbjuder kontakt för kuratorssamtal till berörda parter om önskemål finns.
- Utvärdering sker fortlöpande genom kurators och lärarnas återkommande samtal om likabehandlingsplanen i klasserna.

Dokumentation

Förekommande fall av misstänkta och konstaterade fall av kränkningar ska dokumenteras.

Utvärdering och revidering

Utvärdering av arbetet med likabehandlingsplanen sker regelbundet och arbetet utvärderas genom:

- Diskussioner utifrån kartläggningen i arbetslag samt på APT.
- Diskussion med elevgrupperna om hur planen och det främjande arbetet kan förbättras/förändras.
- Synpunkter från elevsamtal.

Revidering av planen sker i augusti och bör vara klar i månadsskiftet augusti/september varje år i ett samarbete mellan rektor och personalgruppen.

Förebyggande arbete

Åtgärder för upptäckande av kränkande behandling:

- **Mål:** Att förebygga, förhindra och upptäcka diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling.
- **Hur ska vi nå målen:** Personalen arbetar aktivt för att förebygga kränkande behandling. Personal finns tillgänglig på skolan och har kunskap om innehållet i likabehandlingsplanen. All personal på skolan ska agera skyndsamt vid upptäckt av diskriminering, trakasserier eller annan kränkande behandling.
- **Tidsram:** Läsåret 23/24 och fortsatt framåt.

Specifika åtgärder för förebyggande utifrån de sju diskrimineringsgrunderna:

- Kön

Mål: All undervisning som sker inom Komvux ska genomsyras av ett jämställdhetsperspektiv. Inga elever ska känna sig utsatta för diskriminering på grund av det kön de tillhör. Ingen elev ska heller känna sig utsatt för sexuella trakasserier.

Hur ska vi nå målen: All personal ska under året arbeta med att utveckla arbetet inom området. Det är också viktigt att all personal tydligt markerar när någon form av sexuell anspelning uppkommer. All personal bör också arbeta med jämställdhetsfrågor för att motverka stereotypa uppfattningar om könsroller. På Komvux ska det finnas en jämställdhetsinspiratör.

Tidsram: Fortlöpande under året.

Ansvar: All personal på skolan.

- **Sexuell läggning**

Mål: All personal ska arbeta med att öka förståelse för olika sexuella läggningar. Målet är att ingen elev på skolan utsätts för diskriminering eller trakasserier på grund av sin sexuella läggning.

Hur ska vi nå målen: Undervisning med konkreta exempel.

Tidsram: Fortlöpande under året.

Ansvar: All personal på skolan.

- **Etnisk tillhörighet**

Mål: Ingen elev ska känna sig utsatt för diskriminering på grund av etnisk eller kulturell tillhörighet.

Hur vi ska nå målen: Undervisning med konkreta exempel.

Tidsram: Fortlöpande under året.

Ansvar: All personal på skolan.

- **Religion och annan trosuppfattning**

Mål: Ingen elev ska känna sig utsatt för diskriminering på grund av religion eller annan trosuppfattning.

Hur vi ska nå målen: Undervisning med konkreta exempel.

Tidsram: Fortlöpande under året.

Ansvar: All personal på skolan.

- **Funktionsnedsättning**

Mål: Ingen elev ska känna sig utsatt för diskriminering eller trakasserier på grund av funktionsnedsättning. Alla elever ska ha samma möjligheter och rättigheter oavsett funktionshinder.

Hur vi ska nå målen: Undervisning med konkreta exempel.

Tidsram: Fortlöpande under året.

Ansvar: All personal på skolan.

- **Könsöverskridande identitet eller uttryck**

Mål: Ingen elev på skolan ska känna sig utsatt för diskriminering eller trakasserier på grund av sin självupplevda könsbild eller genom sin klädsel ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Hur vi ska nå målen: Undervisa med konkreta exempel.

Tidsram: Fortlöpande över hela året.

Ansvar: All personal på skolan.

- **Ålder**

Mål: Ingen elev ska känna sig utsatt för diskriminering eller trakasserier på grund av sin ålder.

Hur vi ska nå målen: Undervisa med konkreta exempel.

Tidsram: Fortlöpande över hela året.

Ansvar: Rektor och all personal på skolan.

Prioriterade mål 2023/2024

Under 2023/2024 riktar vi oss mot följande insatser:

- Fortsatt arbeta med ökad tillgänglighetsanpassning med ex. skyltning som informerar om aktiviteter i befintliga lokaler.
- Genomföra regelbundna informationsinsatser om likabehandlingsplanen för att främja att arbetet med trakasserier och kränkande behandling hålls levande.
- Utveckla arbetet med att öka elevinflytandet.
- Tillsätta en jämställdhetsinspiratör.

Meddelande

Förslag till beslut

Viadidaktnämnden lägger anmälan av meddelanden till handlingarna

Sammanfattning av ärendet

Utdrag ur Viadidaktnämndens diarium över handlingar för perioden 2023-08-23 – 2023-09-19 finns att tillgå på Viadidakt, Bievägen 1B, Katrineholm

Rasmus Berglöv
Utredare

Beslutet skickas till:

Akten